

RE HAB : rehabilitacijski centar

Buza, Amar

Master's thesis / Diplomski rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj:

University of Split, Faculty of Civil Engineering, Architecture and Geodesy / Sveučilište u Splitu, Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:123:333890>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-04**

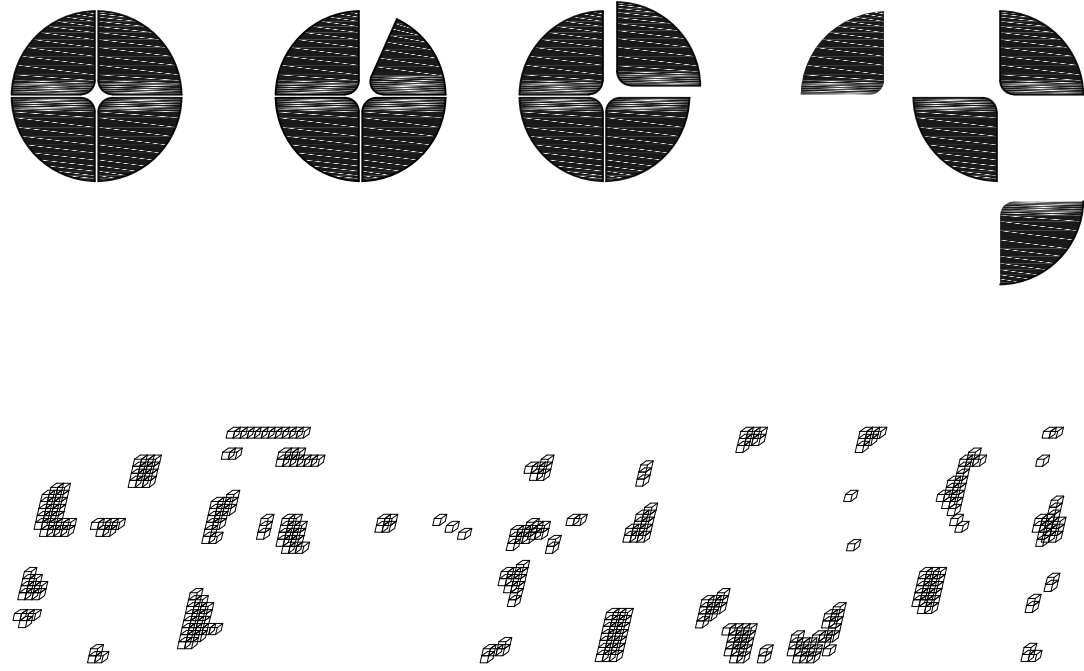
Repository / Repozitorij:

[FCEAG Repository - Repository of the Faculty of Civil Engineering, Architecture and Geodesy, University of Split](#)

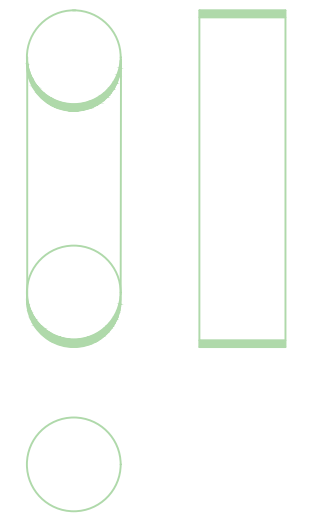
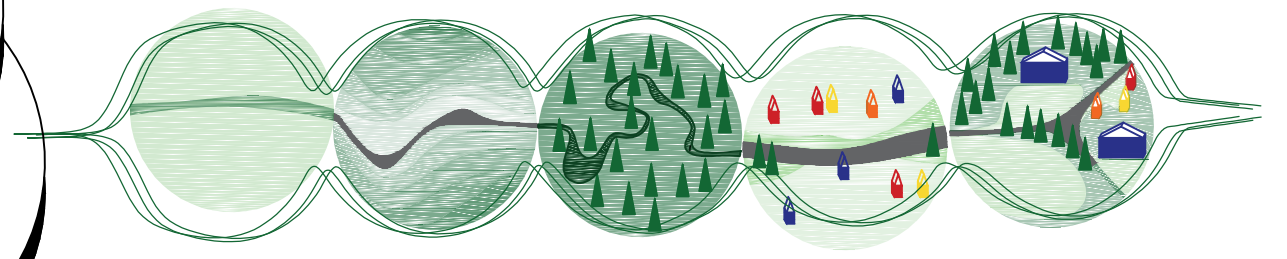
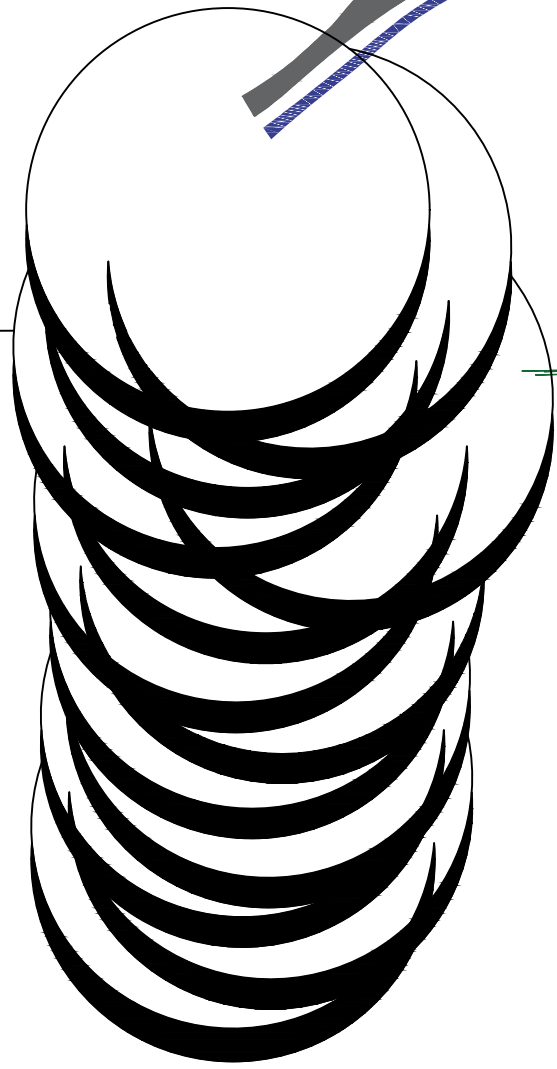
UNIVERSITY OF SPLIT

Re hab
Rehabilitacijski centar
doc.art. Dinko Peračić

Amar Buza
Diplomski rad

**ODRŽIVI RAZVOJ PLANINSKIH
IZLETIŠTA -**

E K O T U R I Z A M

k o m e n t o r s k i r a d
k o m e n t o r : d r . s c . H r v o j e B a r t u l o v i ć

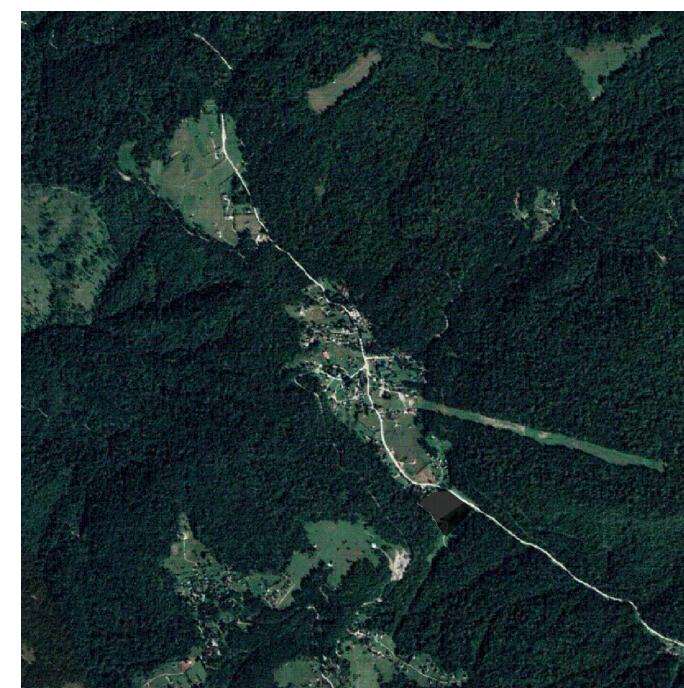
<i>SADRŽAJ</i>	2
<i>UVOD</i>	3
<i>EKO + ZDRAVSTVENI TURIZAM</i>	4
<i>EKOTURIZAM</i>	4
<i>ZDRAVSTVENI TURIZAM</i>	6
<i>EKO + ZDRAVSTVENI TURIZAM</i>	7
<i>ASPEKTI ODRŽIVE GRADNJE U PLANINSKOM OKRUŽENJU</i>	8
<i>ZDRAVSTVENI CENTRI ZA PODRŠKU PRI REHABILITACIJI</i>	13
<i>ZAKLJUČAK</i>	35
<i>LITERATURA</i>	36

UVOD

Prenaseljenost, zagađenje, iskorištavanje ljudskih i okolišnih resursa doveli su do promjena u svim sferama poslovanja i življenja. Trenutno, i aktuelna tema pandemije usko je vezana za problematiku i kvalitet života u prenapučenim urbanim sredinama osjetljivim na nove zdravstvene krize sa potrebama za inovativnim pristupima na svakom nivou. Gradovi su postali norma urbanog razvoja u 21. stoljeću, pa se riječi "održivo" i "ekološki" nalaze kao prefiks u mnogim stavkama javnih i privatnih poduzeća, načina življenja i podizanju svijesti na globalnom nivou. Kao posljedica globalnog problema i eko-unapređenja svih sfera življenja, time i odmora i relaksacije, razvija se ekoturizam - pojam koji je uveden početkom 90-ih godina kako se pojam luksuza počeo mijenjati. Ljudima priroda postaje veći prijatelj nego što je prije bila, a novi način života inkorporira i prirodno okruženje u period relaksacije. Jedan od ekoloških resorta, koji može postati sjedište ekoturizma i svih ostalih vrsta turizma koji uključuje prirodu su Ponijeri, planinsko izletišta na nadmorskoj visini od 1200 metara, koji su zbog nadmorske visine ujedno i zračna banja. Sa svih strana je omeđeno šumama dominantno jele i bukve. Nalaze se u središnjem dijelu Bosne i Hercegovine. Izletišta je bogato raznovrsnom florom, gdje se populariziralo branje gljiva,

ljekovitog bilja i šumskog voća. Ovo izletišta je i lovište, kako se u okolnim šumama može naći mnoštvo divljih životinja. Rekonstrukcijom ski-lifta 2018. godine, zimski turizam doživljava ekspanziju. Prostor je bogat kanjonima, prirodnim kamenim mostovima sa pećinama, jezerima, vrelima, speleološkim objektima i endemskim biljkama. Nedaleko od izletišta nalazi se turistički park prirode Tajan na nadmorskoj visini 1297 metara. Prostor bogat prirodnim kvalitetima, netaknut od strane čovjeka i korporacija postaje pogodan teritorij za razvoj ekoturizma, posvećenog i prirodi i čovjeku, domaćinu i posjetitelju. Planirani zdravstveni i relaksacijski karakter turističkom resortu daju nove kvalitete i postavljaju ga više na ljestvici turističkih atrakcija. Svaka materijalizacija objekta unutar ovakvog specifičnog prirodnog okruženja podrazumijeva sustavnu analizu svih potencijalnih učinaka planirane granje i jasne postavke implementacije planiranih sadržaja na zatečeni eko sustav. S tom idejom, cilj je kroz komentorski rad objasniti pojam eko turizma i istražiti parametre koje određuju eko gradnju na zadanoj lokaciji, te kroz primjere analize postojećih zdravstvenih centara za podršku pri rehabilitaciji istražiti tipologiju zdravstvene neinstitucionalne medicine koja arhitektonskim

elementima pokušava doprinijeti ozdravljenju i na neki se način vratiti na drevnu medicinu kada lijek nije bio opcija.

EKO+ZDRAVSTVENI TURIZAM

EKOTURIZAM

Turizam je vremenom postao jedna od najrelevantnijih prostorno-geografskih pojava, koji je uz industrijalizaciju i urbanizaciju jedan od najsnažnijih čimbenika presije i štete za prirodu. Kao rješenje ovakvog globalnog problema, nametnuli su se zahtjevi da se turističkim resursima upravlja na način da se osigura zaštita prirodnih, povijesnih i kulturnih resursa za kontinuiranu uporabu i uživanje budućih, pa tako i sadašnjih posjetitelja. Usporedno sa prihvaćanjem pojma održivog turizma u svijetu, pojavljuje se pojam "ekoturizma" koji je definiran kroz putovanje u prirodna područja, u isto vrijeme stvarajući vezu sa prirodnom i lokalnim stanovništvom - što nameće i građenje takvih resorta prema ekološkim standardima. Polazeći od globalne potrebe za promjenom pristupa prema održivijem razvoju sa ekonomskog, socijalnog i dominantno ekološkog gledišta, potrebno je analizirati ekoturizam i definirati novi trend, te načine kroz koje se isti materijalizira. Weaver i Lawton (2007.g.) tvrde kako se ekoturizam razvijao i širio jako brzo među istraživačima, sveučilištima i drugim organizacijama. Smatra se granom održivog turizma koji se fokusira na prirodno očuvanje, te ima za cilj kulturnu zaštitu i društveno je odgovoran. Više je utemeljen na prirodna dobra i iskustva, pa se smatra jednim od

ekspanzivno rastućih oblika turizma. Pojašnjava razlike u prirodi, divljini - glavna bit jeste posjetiti i uživati u prirodnim područjima sa aktivnostima prilagođenim području, te uključivanje lokalnog stanovništva u eko priču.

- a) stvoriti financijsku korist za lokalno stanovništvo, kao i privatnu industriju;
- b) posjetiteljima pružiti iskustva koja pomažu u podizanju svijesti na političku, okolišnu i društvenu klimu **z e m a l j a d o m a ć i n a ;**
- c) projektirati i upravljati objektima **n i s k o g u t j e c a j a n a o k o l i š ;**
- d) prepoznati prava i duhovna uvjerenja lokalnog stanovništva i surađivati s njima kako bi se stvorili novi **m e đ u o d n o s i .**

Naime, riječ je o načinu putovanja suvremenih i okolišno osviještenih turista kojim se podupire očuvanje prirodnog okoliša i kulturnog naslijeđa, sve u suradnji sa lokalnom zajednicom u kojoj se eko resort gradi. Sličnog stava je i UNWTO (The World Tourism Organisation) koji ekoturizam promatra kao koncept:

- a) sadrži edukacijske i interpretacijske **k o m p o n e n t e ;**
- b) najčešće se, ali ne isključivo,

- organizira za manje skupine sa **o r g a n i z a c i j o m o d s t r a n e** specijaliziranih malih poduzeća u **l o k a l n o m v l a s n i š t v u ;**
- c) svodi na minimum negativne učinke na prirodu i socio-kulturni okoliš;
- d) podržava zaštitu prirodnih područja sa ekonomskom koristi za domaće zajednice, organizacije i one koji su zadušeni za zaštitu prirodnih **p o d r u č j a ;**
- e) podržava zaštitu prirodnih područja stvaranjem radnih mjesta i mogućnosti zarade za lokalnu **z a j e d n i c u ;**
- f) podržava zaštitu prirodnih područja podizanjem svijesti lokalnog stanovništva i turista o potrebi očuvanja prirodnih i kulturnih dobara.

EKO+ZDRAVSTVENI TURIZAM

ZDRAVSTVENI TURIZAM

Pojavom suvremenih trendova, svoju ekspanziju danas doživljava i zdravstveni turizam. Međutim, liječenje pomoću prirodnih ljekovitih činitelja ima tradiciju još od doba antike, sa kulturom javnih kupališta starih rimljana. Počeli su prepoznavati ljekovita svojstva termalne i mineralne vode, pa i razvili kulturu življenja koja počiva na njima. Daljnje proširenje ove zdravstveno-turističke ponude nastavljeno je do danas, ne samo u tradicionalnim destinacijama zdravstvenog turizma, nego i novim, do sada neotkrivenim područjima. Modernizacijom života današnjeg čovjeka i višim standardima od onih starih rimljana, zdravstveni turizam se okreće komercijalnijim oblicima koji, pored zdravstvene komponente, uključuju i wellness i rekreaciju. Na ovaj način postavljaju se novi funkcionalni modeli zdravstvenog turizma koji uključuje više ili manje wellness rekreacijske komponente. Ne postoji jedinstvena definicija zdravstvenog turizma jer se isti koristi kao zamjena za medicinski turizam ili kao sinonim za wellness turizam. Tako je medicinski turizam zbroj svih veza i

pojava koje proizilaze iz putovanja ljudi sa osnovnim motivom liječenja ili izliječenja zdravstvenog stanja korištenjem medicinskih intervencija izvan uobičajenog mjesta boravka, koje se često kombinira sa odmorom. Ovisno o mjestu na koje pacijenti kao turisti dolaze, postoje različite vrste medicinske skrbi:

- a) vanjski medicinski turizam, gdje domaći pacijenti putuju u druge zemlje;
- b) ulazni medicinski turizam, gdje strani pacijenti putuju u domaće zemlje;
- c) unutarnji medicinski turizam, gdje domaći pacijenti putuju unutar zemlje.

Za razliku od medicinskog turizma koji je orijentiran na liječenje, wellness turizam definiran je kao zbroj svih veza koje proizilaze iz putovanja ljudi čiji je glavni motiv održavanje i poboljšavanje zdravlja, koji ostaju najmanje jednu noć u objektu posebno definiranom da omogući potrebno tjelesno i duhovno blagostanje. U praksi wellness turizma, tri su različite vrste aktivnosti koje ga definiraju: beauty centar i spa, lifestyle, te spiritualni aspekt. Kako se danas zdravstveni turizam koristi kao zamjena za medicinski turizam ili kao sinonim za wellness turizam, UNWTO (The

World Tourism Organisation) zdravstveni turizam prepoznaje i definira kao turizam povezan sa putovanjem u lječilište ili odmaralište, gdje je glavna svrha poboljšati fizičko stanje putnika kroz fizičke vježbe i terapije, prehranu i medicinske usluge bitne za očuvanje zdravlja. U nedostatku pojmova, potrebno je imati na umu da je bitna razlika to da medicinski turisti putuju jer se žele liječiti, a wellness turisti putuju jer žele održati ili poboljšati svoje zdravlje. Zdravstveni turizam nalazi se unutar ova dva pojma, kao jedinstven tip turizma kojem je misija kombinirati različite mogućnosti i prednosti medicinskog i wellness turizma.

EKO+ZDRAVSTVENI TURIZAM

EKO+ZDRAVSTVENI PLANINSKI

T U R I Z A M

Ključni aspekt pri definiranju zdravstvenog turizma jesu riječi "zdravstveni" i "turizam" - "zdravlje je stanje cjelovite fizičke, mentalne i socijalne svijesti, a ne samo odsutnost bolesti ili slabosti (WHO - World Health Organisation) i "turizam obuhvaća aktivnosti osoba koje putuju do i ostaju na mjestima izvan svog uobičajenog okruženja za ne više od jedne godine, s ciljem provođenja slobodnog vremena, te u poslovne i druge svrhe" (UNWTO - The World Tourism Organisation). Tako bi, u suvremenim uvjetima, trebalo temeljiti razvoj turizma na načelima o d r ž i v o g r a z v o j a .

Prostor planinskog izletišta Ponijeri, bogat prirodnim kvalitetama pogodan je teritorij za razvoj novog eko+zdravstvenog turizma posvećenog i prirodi i čovjeku, i domaćinu i posjetitelju. Karakter ovakvog spoja tipova turizama skoro da je nametnut, kako da se prakticira kao jedan u sklopu drugog, tako i za navedenu lokaciju. Iskorištenje svježeg i čistog zraka, šetnje šumom, svojstva ljekovitog bilja i liječenja nemedicinskim metodama adekvatni su sadržaji provedeni kroz alternativnu kliniku i postoperacijski centar sa rehabilitacijskom i relaksacijskom namjenom - ključnim objektima z d r a v s t v e n o g t u r i z m a .

Glavni fokus na temu ekoturizma sa arhitektonskog aspekta ostaje pristup

projektiranju i definiranju međuodnosa lokacije (prirode), čovjeka i arhitekture. Kao što je navedeno, ovakvi odnosu su većinom subjektivni. Međutim, održivi aspekti ekoturizma mogu se objektivno tretirati kroz pasivni održivi dizajn, orijentiranje prostora na najpovoljnije strane u zavisnosti od insolacije i kretanja vjetra potičući prirodnu ventilaciju, te optimalno osunčanje i temperature unutar objekta. Korištenje ekoloških građevinskih materijala i biljaka koje uspijevaju na datom području također su aspekti održive gradnje, kao i korištenje istih u svrhu zaštite od sunca, atmosferilija, te sistemima njihovog n a v o d n j a v a n j a .

Kontinuirani i drastični rast turizma bitno mijenja kulturu i okruženja, sa ciljem uklapanja u potrebe turista. Pojam luksuza se počinje mijenjati, kao i veze čovjek-priroda, gdje, danas, čovjek počinje sve više da cijeni prirodu, kako ona prestaje biti toliko dostupna, i l i j e u g r o ž e n a .

ASPEKTI ODRŽIVE GRADNJE U PLANINSKOM OKRUŽENJU

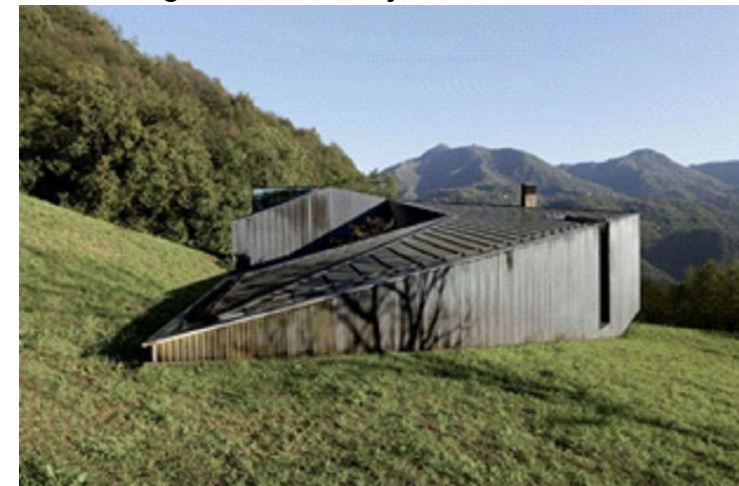
Pistup projektiranju arhitektonskog objekta u prirodi sa aspekta održivosti, a ujedno i socio-ekonomskog aspekta, ostvaruje se kroz nekoliko osnovnih strategija. Jedna je pasivni održivi dizajn, koja uključuje razmatranje orijentacije prostora prema suncu i klimi u svrhu što boljega upravljanja dnevnom svjetlosti i omogućenom prirodnom ventilacijom koji pomažu pri smanjenju energetske potrebe zgrade.

primjer HOUSE STUDIO CAMP O / STUDIO M A R I A M I L A N S
zbog drastičnih temperaturnih promjena i jakih vjetrova, te maksimalne udobnosti unutra, a minimalne potrošnje energije postavljeni su otvori na zapadnom i istočnom pročelju postižući unakrsnu ventilaciju, optimalno izlaganje sunčevom zračenju i zaštiti od dominantnih vjetrova

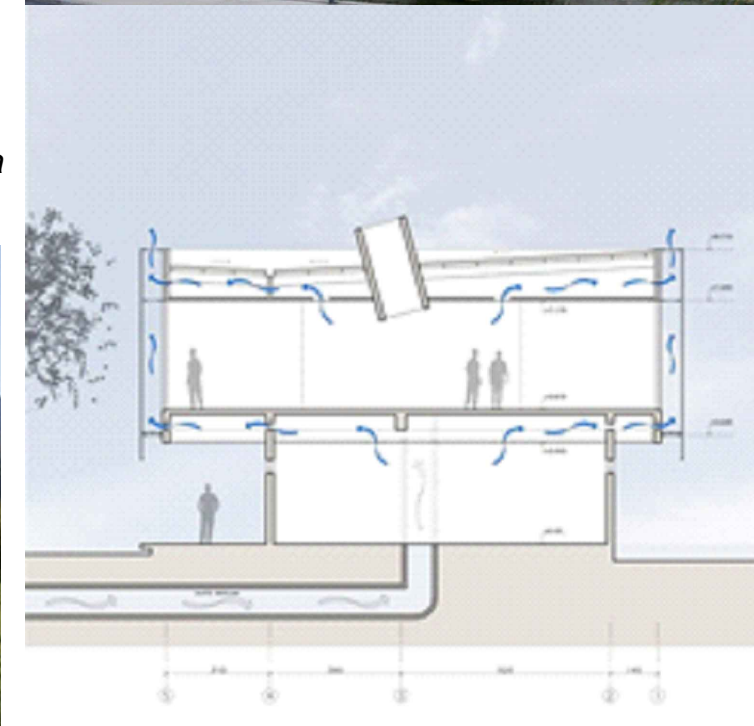

U slučaju planinske klime, može se koristiti i tehnika toplinske mase za iskorištavanje sunčeve energije, gdje deblji zidovi, tijekom dana, apsorbiraju toplinu sunca i noću je ispuštaju u zgradu. Ovakav pristup naročito je koristan u proljetnim i ljetnim danima na planini, sa visokim dnevnim temperaturama, i niskim noćnim. Dio ovog pristupa sadrži i sustavne obnovljivih izvora energije, gdje postoji mogućnost iskorištenja energije sunca i vjetra, kako se lokacija nalazi na osunčanom i odignutom dijelu u odnosu na ostatak izletišta, gdje vjetar i sunčeva svjetlost ne nailaze na nikakve prepreke.

primjer KUĆA U ALPIMA / CAMILLO BOTTICINI ARCHITETTO
kuća je sa sjeverne strane skoro cijela ukopana, a otvara se ka jugu; zahvaljujući geotermalnom sistemu, toplotnoj pumpi i ventiliranim zidovima debelim 65 centimetara energetski je efikasna

primjer SYNTHON LABORATORY BUILDING / GH + A
zgrada je u potpunosti prekrivena plaštom od perforiranog čelika i dvostrukom opnom koja pomaže u zaštiti od svjetlosti i sunčevog zračenja.; prirodnim sustavom Venturi postignuto je hlađenje ostakljenih pročelja isparavanjem

ASPEKTI ODRŽIVE GRADNJE U PLANINSKOM OKRUŽENJU

Pristup projektiranju planinskog eko izletišta nameće "zelene" građevinske materijale i završne obloge sa prioritiziranom nabavom materijala od tvrtki koje koriste ekološki odgovorne proizvodne tehnike ili reciklirane materijale, kao i mogućnosti korištenja materijala koji su dostupni u bližoj okolini (drvo, k a m e n) .

primjer NINGBO HISTORIC MUSEUM / WANG SHU AMATEUR ARCHITECTURE STUDIO korištenje recikliranih materijala pronađenih u blizini gradilišta od već porušenih tvornica i ostataka građevinskih materijala; inkorporirano u konstrukciju, koristi kao fasada

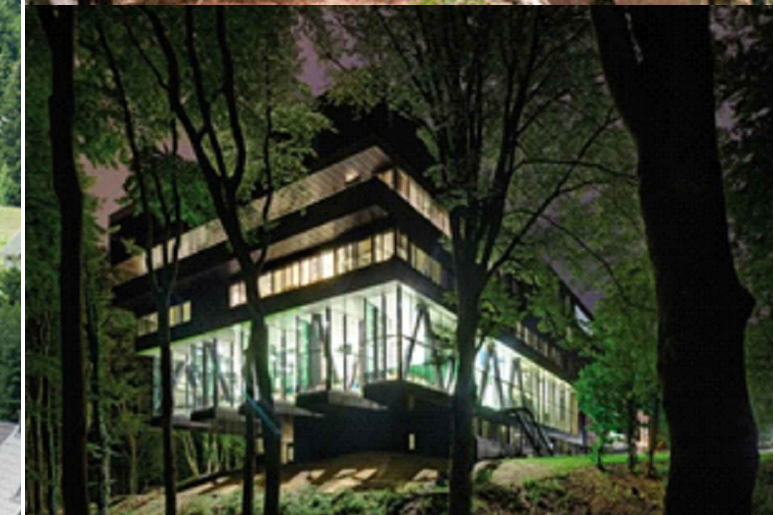

Također, pri analizi okolne arhitekture i njene "planinske" tipologije, korištenje istih ili sličnih načina oblikovanja - kosi krov, odnos sa terenom, ili materijalizacije uveliko pomaže što boljemiskorištenju i e k o n o m i č n o s t i .

primjer PLANINSKO IZLETIŠTE PONIJERI / NEPOZNATI AUTORI kosi krovovi radi atmosferilija; drvo kao najodrživiji materijal; pristupačnost i korištenje kamena; suterenski prostori; insolacija

Uređenju okoliša u ovakvom okruženju posebno je važno pristupiti sa oprezom, k a k o s e svaka greška i pogrešan pristup direktno odražavaju na prirodu koja okružuje lokaciju i dio je nje. Korištenjem drveća, biljaka i trava koje se već mogu pronaći na toj planini, moguće je u velikoj mjeri i smanjiti potrebe za navodnjavanjem i brigom o njima, te omogućiti njihovu dominantniju prezentaciju. Drveće i bilje se mogu koristiti i kao dio pasivne energetske strategije sadnjom istihu svrhu odbrane od p r e t j e r a n e i n s o l a c i j e .

ASPEKTI ODRŽIVE GRADNJE U PLANINSKOM OKRUŽENJU

KATALOG POTENCIJALNIH IMPLEMENTACIJA ODRŽIVIH TEHNIKA PRIMJENJIVIH U GRADNJI U PLANINSKOM OKRUŽENJU (TABLIČNI PRIKAZ)

energetska efikasnost	<i>pravilno dimenzioniranje i orijentacija prostora i otvora</i>
velike temperaturne oscilacije	<i>debeli zidovi ili ventilirana fasada suterenski prostori uloga zelenila kao zaštite od sunca</i>
velike oborine	<i>shema skupljanja i ponovne uporabe kišnice kosi krovovi</i>
ekonomičnost	<i>reciklirani i materijali iz okoline lokalna flora</i>

ZDRAVSTVENI CENTRI ZA PODRŠKU PRI REHABILITACIJI

Rastući broj istraživanja u kojima se arhitektura bolnica dovodi u vezu sa zdravljem i dobrobiti pacijenata i zaposlenika pokazao je da "dizajn na temelju dokaza", u kojem se informacije o ljudskom ponašanju kombiniraju s tradicionalnim alatima za projektiranje, može skratiti vrijeme i količinu liječenja, sniziti razinu agresije i doprinijeti boljim uvjetima spavanja i smirenja.

Pravilno promišljanje funkcionalnosti zgrade, ne samo sa racionalno-organizacijskog aspekta, nego i psihološkog i sociološkog usmjerava svoje težnje ka korisniku, pacijentu. Veliki primjeri koji upućuju na humano i pravilno organiziranje prostora prepoznaju pravu ulogu zdravstvenih prostora i na taj joj način pristupaju. Steinhof psihijatrijska bolnica arhitekta Otto Wagnera, odnosno njen centralni dio - Crkva Sv. Leopolda naglašava ulogu crkve kao institucionalne kapele za mentalne bolesnike; Paimio Sanatorium arhitekta Alvar Aaltoa sa početnom misli da zgrada doprinese procesu ozdravljenja, često je nazivajući i "medicinskim instrumentom" poseban značaj pridaje dizajnu okoliša i bolničkih soba, kako je u ranijim godinama jedini lijek za tuberkulozu bio potpuni odmor; arhitektica Zoja Dumengjić Paviljonom za tuberkulozu pri Općoj bolnici Firule jasno strukturira funkcionalna rješenja usmjerena na psihološku i sociološku ulogu pri liječenju sa

otvaranjem vizura i uvođenjem krajolika unutar bolničke sobe - neki su od primjera arhitekture u "liječničkoj" ulozi.

"Tamo se ljudi liječe. To je najhumaniji prostor koji znam." Dinko Kovačić

Alat ASPECT (A Staff and Patient Environmental Calibration Tool; alat za kalibraciju okruženja zaposlenika i pacijenata) omogućuje dosljedan i sveobuhvatan pristup "iscjeljujućoj arhitekturi" čija popularnost sve više raste. Njime se identificira osam važnih elemenata koji karakteriziraju bolja okruženja za zdravstvenu skrb:

- privatnost, društvo, dostojanstvo: mogućnost da pacijenti budu sami ili s drugima kada to požele i da mogu kontrolirati što vide i čuju;
- pogled: istraživanje je pokazalo da razine svjetla i pogled na vanjsko okruženje potiču oporavak;
- priroda i boravak na otvorenom: pokazalo se da doticaj s prirodom djeluje terapijski i umirujuće;
- udobnost i kontrola: bolesnici se osjećaju osnaženo kada mogu kontrolirati svoje izlaganje svjetlu, toplini i buci u uurbanim bolničkim okruženjima;

e) preglednost prostora: bolnice bi trebale biti intuitivne za navigaciju;

f) izgled interijera: ugodno i udobno okruženje može skratiti vrijeme oporavka;

g) zaposlenici: kada su prostori za zaposlenike kvalitetniji, ljudi rade učinkovitije.

Kako je glavni fokus mentorskog i komentorskog rada usmjeravanje pažnje na važnost centara za rehabilitaciju i postoperativne tretmane koji uključuju prirodno okruženje i boravak na svježem zraku, u nastavku su navedeni primjeri jedne grupacije neinstitucionalnih prostora zdravstvene namjene koji arhitektonskim i pejzažnim elementima nastoje ubrzati proces ozdravljenja - Maggieni centri za brigu o oblijelima od raka

MAGGIENI CENTRI ZA BRIGU O OBOLJELIMA OD RAKA

Everyone's home of cancer care

Maggieni centri se oslanjaju na temeljni propis, koji se često zanemaruje, da iznimna arhitektura i inovativni prostori mogu učiniti da se ljudi osjećaju bolje - na taj način budeći znatiželju i maštu koji su temeljni za osjećaj života. Svaki od centara, na svoj način, pristupa rješenju problema tjeskobe oboljelih i njihovih prijatelja, te ostavlja medicinu za bolnice, a arhitekturom pokušavaju poboljšati stanje korisnika.

Dobrotvorna organizacija koja promovira, gradi i upravlja centrima službeno se naziva Maggie Keswick Jencks Cancer Care Trust, a neslužbeno se jednostavno naziva Maggie. Osnovala ga je, a tako i dobila naziv, pokojna Maggie Keswick Jencks koja je umrla od raka 1955. godine. Poput svog supruga, arhitektonskog teoretičara i kritičara Charlesa Jencksa, znala je da arhitektura ne može zamijeniti kemoterapiju, ali su također

vjerovali da može ostaviti veliki trag na zdravlje i psihičko stanje pacijenta. Aktivnosti koje se odvijaju u takvim centrima obuhvaćaju individualna i grupna savjetovanja, tretmane ljepote, jogu, te mjesta za druženje i izmjene iskustava oboljelih od raka. Zgrade u kojima su smješteni centri za potporu oboljelima od raka dizajnirali su vodeći arhitekti kao Kisho Kurokawa, OMA i Richard Rogers. Cilj Maggienenih centra je pružiti okruženje praktične i emocionalne podrške osobama oboljelim od raka, njihovim obiteljima i prijateljima. Od otvaranja prvog Maggienog centra u Edinburghu 1996. godine, zaklada Maggie's Cancer Care Centres (Centri podrške oboljelima od raka) znatno je narasla, razvijajući niz inovativnih zgrada dizajniranih od strane arhitekata svjetske klase. Iako suvremena arhitektura ima reputaciju, zaslužno ili ne, da je ponekad hladna ili otuđena, cilj svakog Maggie centra - bilo u Glasgowu, Londonu ili Hong Kongu - je pružiti

prostor u kojem će se ljudi osjećati kao kod kuće, prostor koji je topao, prijatan i gostoljubiv.

Velike u svojim ambicijama, ali dizajnirane u maloj mjeri, Maggieni centri pružaju predah od tipične institucionalne bolničke arhitekture. Njihovi su prostori više nego samo funkcionalni; oni služe kao utočište onima koji primaju liječenje, njihovim njegovateljima i prijateljima. Stvarajući mjesto za povezivanje i učenje od drugih koji prolaze kroz slična iskustva, Maggieni centri pomažu pacijentima da razviju osjećaj samopouzdanja i snalažljivosti.

MAGGIENI CENTRI ZA BRIGU O OBOLJELIMA OD RAKA

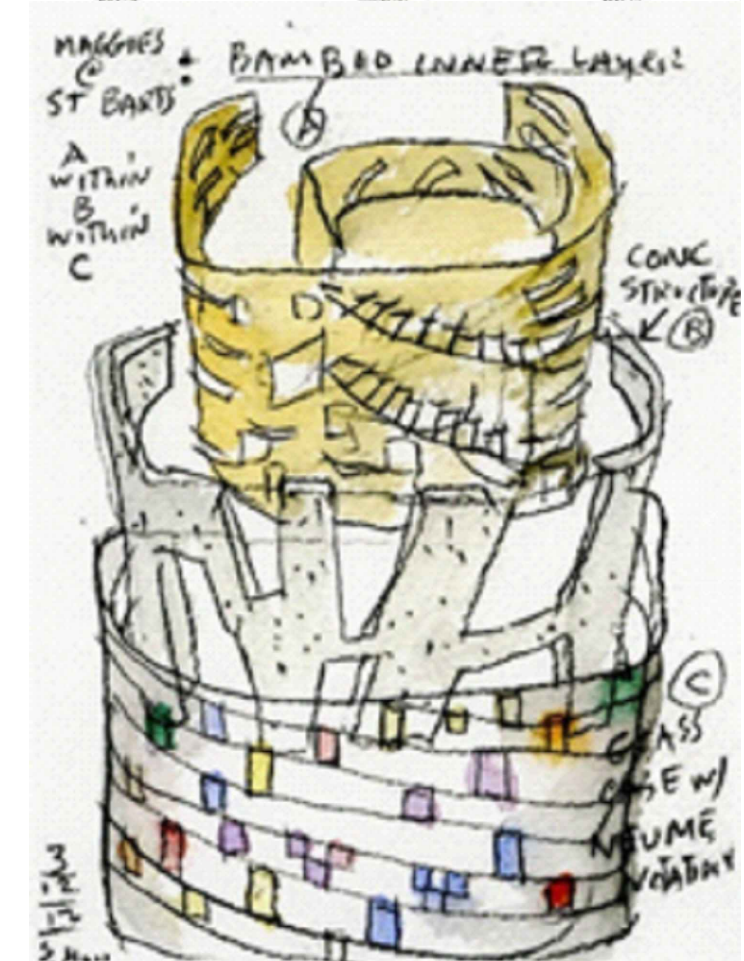
MAGGIE'S CENTER BARTS / STEVEN HOLL ARCHITECTS

U centru Londona, uz veliko dvorište bolnice Sv. Bartolomeja i sve slojeve povijesti najstarije bolnice u Velikoj Britaniji, Steven Holl Architects dizajniraju prvu zgradu Centra sa vertikalnim, a ne horizontalnim rasporedom (sl.1), mijenjajući ciglenu konstrukciju iz 1960-ih godina i poznatu "Veliku dvoranu", kao i stubište Hogarth Jamesa Gibbsa. Ideja arhitektonskog studija odaje počast srednjevjekovnoj baštini zgrade modelirajući fasadu srednjevjekovnim metodama. Zgrada je zamišljena kao "posuda unutar posude" (sl.2). Struktura cijelog objekta je betonski okvir, sa unutarnjim slojem od bambusa, a vanjskim slojem matiranog bijelog stakla modeliranog po srednjevjekovnoj metodi zapisivanja glazbe 13. stoljeća "neume notation". Riječ "neume" potječe od grčke riječi "pnevme", što je u prijevodu "vitalna sila". Sve skupa predstavlja "dah života" koji se ispunjava inspiracijom poput

strujanja zraka, puhanja vjetra. Vanjski, stakleni sloj, organiziran je u vodoravnim podjelama poput glazbenog notnog zapisa, u vertikalnim intervalima od 90 centimetara (sl. 3), dok se betonska konstrukcija grana poput ruku. Trokatni Centar ima otvoreno zakrivljeno stubište betonskog okvira sa otvorenim prostorima okomito obloženim bambusom.

Geometrija staklene fasade slijedi geometriju glavnog stubišta uz sjevernu fasadu, dok se podiže bistrim staklom prema glavnom trgu, označavajući glavni ulaz. Na zapadnom se ulazu nalazi prošireni vrt susjedne crkve. Unutarnji karakter ove zgrade oblikovat će se obojenom svjetlošću koja pada na podove i zidove, mijenjajući se u doba dana i godišnje doba. Danju je osvijetljen, a noću iznutra svijetli. Organizirana je unutarnja rasvjeta kako bi obojene leće zajedno s prozirnim bijelim staklom pročelja predstavila novu, radosnu, blistavu prisutnost na ovom uglu velikog trga bolnice Sv. Bartolomeja. Na prvom katu smještena je knjižnica sa prostorima za sjedenje, kao i dvije odvojene sobe koje se mogu koristiti kao uredski prostor ili dodatni prostor za savjetovanje. Posljednji kat sadrži sobu sa zakrivljenim staklenim zidom koji se otvara ka krovnom vrtu koji se

može koristiti za sastanke, častove joge, Tai Chi ja . . .

MAGGIENI CENTRI ZA BRIGU O OBOLJELIMA OD RAKA

**MAGGIE'S OXFORD /
WILKINSON EYRE
ARCHITECTS**

Wilkinson Eyre Architects rade Maggiein centar u bolnici Churchill u Oxfordu. Inspiriran konceptom kuće na drveću, Maggie's Oxford u zgradi Patricia Thompson, lebdi među drvećem u malom grmlju na rubu bolnice. Podignuta na stupove, lagano korača po krajoliku ispod, dok iskrivljena geometrija arhitektonskog oblika stvara unutarnje prostore koji su puni blagog pokreta i svjetlosti. Dizajn interaktivno djeluje i obuhvaća prirodu kako bi pružio udobnost i sigurnost posjetiteljima. Ključno za koncept dizajna bilo je stvaranje zgrade u kojoj se posjetitelj osjeća ugodno i prijateljski. Centar je uvijek mogao biti miran, neutralan i klinički.

Da se ovakva stvar ne bi desila, uvedena je kutna geometrija arhitektonskog oblika koji je prostorima unutar zgrade dao kretanje i život. Niz trodimenzionalnih prostora se fragmentira, preklapa i omotava jedan oko drugoga oko trostranog

plana koji omogućava da se građevina uklopi među postojeća stabla i da posjetitelji vizuelno pobjegnu u uređeni krajolik. Vanjske terase proširuju unutarnji prostor i omogućuju posjetiteljima koračanje u prirodu, u šumu, da istražuju i u r a n j a j u d a l j e .

Kako bi se smanjila nametljivost zgrade i nagla promjena unutar flore i faune, montirane su laminirane drvene ploče na stupove od drvene gline pričvršćene na skrivene gomile vijaka ispod zemlje. Neformalne grupe nagnutih stupova podupiru strukturu i evociraju gustu šumu stabala. Površinski materijali uglavnom su drvo i staklo koji prijateljski djeluju na okruženje. Iako moderni, uklapaju se u okruženje i stvaraju ugodnu prirodnu a t m o s f e r u .

Unutarnji plan sastoji se od tri krila koja izvire iz središnjeg prostora, što je u biti izravna interpretacija Maggieine kratke ideje, zasebna područja za informacije, emocionalnu podršku i opuštanje. Svi su povezani sa centralnim srcem dobrodošlice zgrade koja sadrži kuhinju, grupnu blagovaonicu, i prostor za

i n t e r a k c i j u i d r u Ź e n j e .

Prostori su manje razmjere, prijateljski i pozivajući, ali nude i mirna mjesta za povlačenje i razmišljanje. Staklo povezuje pregradne zidove sa stropom, pružajući osjećaj nadsvijetla i dovode svjetlost kroz zgradu u zgradu. Otvori kroz prorez na krovu omogućuju sunčevu svjetlost u prostorima, a otvori u podu pružaju pogled na krajolik ispod. Ovi se elementi zajedno kombiniraju kako bi stvorili snažnu vezu između unutarnjih prostora i prirodnog okruženja, nudeći vizure i svjetlost iz s v a k o g a s p e k t a .

MAGGIENI CENTRI ZA BRIGU O OBOLJELIMA OD RAKA

MAGGIE'S CENTER CARDIFF / DOW JONES ARCHITECTS

Londonski studio Down Jones Architects izgradio je privremeni Maggiein centar za njegu i podršku oboljelima od raka u Cardiffu kako bi poboljšali postojeću ustanovu za skrb oboljelih od raka u Centru za ontološka oboljenja Velindre u Cardiffu, koja pruža besplatnu praktičnu, socijalnu i ekonomsku pomoć oboljelima i njihovim porodicama. Studio Down Jones projektira Centar "isti kao obični Maggiein centar, ali manji, brži i jeftiniji". Očekivani vijek trajanja i korištenja objekta je deset godina, a potencijalno i na neodređeno.

Postojeći zdravstveni kompleks sastoji se od velikog broja jednokatnih i dvokatnih zgrada okruženih parkiralištima i manjim ulicama. Maggiein centar projektiran je tako da tlocrtno zauzima trokut na parceli, naslanjajući se na skupinu stabala u kutu parkirališta. Vanjsko oblikovanje zgrade referira se na stambeno okruženje, te širi obuhvat sa okolnim planinama. Nizovi kosih krovova referira se na stambene objekte u blizini i obrise obližnjih planinskih vrhova. Valoviti čelik dominantni je materijal pri oblikovanju eksterijera, čime postižu efekt apstraktnosti forme, a njegova metalno - narančasta nijansa podsjeća na boju paprati koji raste na susjednim planinama u

jesen. Jako naglašeni zatvoreni eksterijer je odgovor na parkiralište od kojeg se ovim oblikom odvaja i zanemaruje ga.

Privremeni Centar smješten je među vrtovima dizajna RHS Gold Medalist Cleve West, koji stvaraju prisan odnos s okolnim krajolikom, te sa sobama koje se otvaraju u šumske vrtove. Dvorište neposredno na ulazu u zgradu stvara neposrednu vezu arhitekture i prirode, te se time otvara ka stražnjoj strani sa vrtom visokih stabala.

"Naša zgrada vodi vas na put iz nejasnoće parkirnog mjesta, preko intimnog dvorišnog vrta, u niz mirnih i opuštajućih prostora usredotočenih na stabla i krajobrazni vrt", rekao je arhitektonski studio. Esencija zgrade je da stvori kućnu atmosferu u prostorima za druženje, bez potrebe za recepcijom, natpisima, ili bilo kojom drugom formalnošću klasičnog bolničkog okruženja. Srce Centra je društveni prostor sa visokim stropom, osvjetljen prirodnom svjetlošću koja probija preko krova. Kako su svi prostori inspirirani lokalnim velškim krajolikom i njihovim tehnikama gradnje, ovaj prostor su nazvali "cwtch", po malim i intimnim sobama koje se tradicionalno

nalaze u tipičnim velškim kućama.

Očekivana ideja bila bi podijeliti interijer u niz odvojenih soba, ali arhitekti pristupaju na atipičan način, povezujući različite prostore raspoređene oko centralne, nosive drvene konstrukcije sa ugrađenim spremištima i sanitarijama. Elementi od Douglas jele koriste se za podjelu glavnih prostora na više manjih, a tretirani su kao ogromni komadi namještaja (sl.1). Jedan od tih elemenata sadrži police, koje zajedno sa otokom čine jedan dio kuhinje. Nijanse eksterijera i interijera ne razlikuju se mnogo. Jednostavna paleta neobrađenih materijala daje unutrašnjosti smirujući i ugodan osjećaj. Za materijal dominantno koriste mirisno cedrovo drvo, stvarajući niz prostora koji održavaju tradicionalnu velšku arhitekturu. Polirani betonski podovi ublaženi su toplinom drvenih površina, a bijeli zidovi čine prostor svijetlim i neutralnim. Pri uređenju interijera, arhitektonski studio je surađivao sa mnogim umjetnicima kako bi umjetnost približio objektu. Zidove krase slike velškog umjetnika Osi Rhys Osmond a ,

MAGGIENI CENTRI ZA BRIGU O OBOLJELIMA OD RAKA

pločice Linde Florence, i nekoliko komada posuđenih iz Nacionalnog muzeja u Walesu. Umjetnost se nalazi i izvan zgrade, sa bradama umjetnika Anthonyja Gormleyja koje štite centar od automobila u prolazu i znakom keramičara Pat O'Leeryja.

Mjesto je ispunjeno raznim ukrasnim i šumskim drvećem koje samo po sebi pruža posebnu atmosferu, te donosi čar prirode unutar arhitekture. Željeli su sa spojem ukrasnih i autohtonih biljaka naglasiti predivno okruženje i stvoriti raznolik i zanimljiv krajolik, krajolik koji liječi.,

MAGGIENI CENTRI ZA BRIGU O OBOLJELIMA OD RAKA

MAGGIE'S CENTER LANARKSHIRE / REIACH I HALL ARCHITECTS

1919. godine, sir John Wilson ljudima Airdrieja je darovao kuću Airdrie i njenu zemlju, koja nakon toga postaje rodilište. 1964. godine kuća se ruši kako bi se napravilo mjesto za novu opću bolnicu u Monklandsu, čiji je vanjski prostor danas prekriven parkirnim mjestima. Maggiein centar Lanarkshire u sklopu ove bolnice preispituje osjećaj granice i spokoja u prirodnom okruženju.

"U svom srcu, Maggiein centar pri Općoj bolnici Monklands jednostavno je priča o zatvorenim vrtovima", rekao je Neil Gillespie iz ureda Reiach i Hall Architects.

Arhitekti priču 16.-tog Maggienog centra počinju vrtom kao civiliziranim, kultiviranim rajem. Riječ "raj" ušla je u engleski jezik iz francuskog "paradis", a naslijeđena od latinskog "paradisus", od grčkog "parádeisos" i na kraju od drevnog perzijskog korijena, "pairi daêza". Doslovno značenje riječi raj je "ograđeni zid" od "pairi-" - oko i "-diz" - za stvaranje zida. Riječ "vrt" također ima svoje korijene

u ideji stvaranja ograde. Stara engleska riječ "geard" znači ograđeni vrt, vrt, dvor ili hrpa zemlje oko kuće.

Ciglani zidovi novog Maggienog centra redefiniraju ove ideje o raj, ograđenom i uređenom polju. Koristeći se ručno izrađenom danskom ciglom koja se pri krajevima lagano perforira i stvara dekoraciju - taktilnu kvalitetu. Zid je dizajniran tako da stvara odvojenost od bolničkih prostora, ali zbog svoje perforirane prirode, prilično je suptilan i neograničujući, pa istovremeno nudi povezanost sa susjednim drvećem.

Tom De Paor, pišući o uzvišenoj crkvi u Bjorkhagenu koju je projektirao Sigurd Lewerentz, govori i o svojim zidovima od opeke, da tako "divlji spoj" čini da zid izgleda kao gusti tekstil, pleten i blago rastegnut, odričući se krutosti, a istovremeno povećavajući svoju čvrstinu. Cigla je novo tlo, tvrđa je od gline i gušća od tla, ali je topla kao zemlja.

Vrtni zidovi Maggienog centra okružuju skromnu nisku zgradu, paviljon, koja

okuplja niz prostorija u nenametljivom mjerilu, orijentirane unutra ili vani. Vanjski prostori dobivaju sunčevu svjetlost, istovremeno stvarajući zaklonjena mjesta za sjedenje i druženje. Posjetitelji stižu kroz "rupu u zidu", do ulaznog vrta sa plitkim kanalom vode koji je dizajnirao škotski pjesnik Thomas A Clark kao metafore na ljekovita svojstva prostora. Četiri mala dvorišta dodana su oko zgrade kako bi unijeli svjetlost i osigurali zaštićene vanjske prostore okružene reflektirajućim perforiranim panelima. Ovi prostori otvaraju se ka glavnom vrtu i predstavljaju džepove sa rijetkim biljkama. Unutar zgrade, javni i društveni prostori prolaze kroz centralni dio sa kuhinjom, blagovaonicom i knjižnicom, dok su privatni prostori raspoređeni bočno uz zidove, sa savjetovalištim i dnevnim boravkom. Kroz cijelu zgradu, arhitekti koriste prigušenu paletu materijala, uključujući panele finske lipe na zidovima, hrasta na podovima i bijelog bora na stropovima.

MAGGIENI CENTRI ZA BRIGU O OBOLJELIMA OD RAKA

MAGGIE'S CENTER MANCHESTER / FOSTER + PARTNERS

Inspirirani novom vrstom njege, utočištem gdje ljudi oboljeli od raka mogu pronaći emocionalnu i praktičnu podršku, koju je postavila Maggie Keswick Jencks, Foster+partners pridaju veliku vrijednost snazi arhitekture koja podiže duh i pomaže u procesu terapije - "dom daleko od kuće". Dizajn središta u Manchesteru želi uspostaviti domaću atmosferu u prirodnom okruženju, okruženju vrta.

"Iz prve ruke imam iskustvo dijagnoze karcinoma i razumijem važnost Maggienih centara kao utočišta koja nude informacije, iskustva i podršku", rekao je Norman Foster.

Zgrada zauzima osunčano mjesto okruženo prirodom, a raspoređena je na jednoj etaži kako bi se podudarala sa mjerilom okruženja - susjedima. Krov se suptilno podiže u središtu kako bi se stvorio galerijski prostor i unikatnost zgrade, prirodno je osvjetljen trokutastim krovnim svjetlima, a podržan laganim drvenim gredama. Grede djeluju kao

prirodne pregrade između različitih tipova unutarnjih područja, vizuelno "otapajući" arhitekturu u okolnim vrtovima.

Prostor je prilagođen laganoj drvenoj konstrukciji stupova i greda i formira se oko nje, a svaki je podržan poprečnim gredama koje tvore cik-cak uzorke. Staklene stijene prolaze duž svih strana zgrade pružajući pogled na vrt, dok trokutaste svjetiljke omogućuju filtriranje svjetlosti u galerijske prostorije sa uredima.

"Okvir od drva pomaže povezivanju zgrade sa okolnim zelenilom - izvana će ova struktura biti djelomično pokrivena vinovom lozom, što stvara dojam otapanja arhitekture u vrtovima", rekao je Foster.

Centar kombinira različite prostore, od intimnih privatnih niša do knjižnice, prostorija za vježbanje i mjesta za okupljanje i dijeljenje iskustava. Sobe u prizemlju dizajnirane su da se prilagode ljudskom mjerilu. Ostale sobe, sobe za liječenje i savjetovanje smještene su uz istočnu fasadu - svaka sa svojim privatnim vrtom dizajna Dana Pearsona. Staklenik je smješten na osunčanom dijelu zgrade - ka

jugu, pozivajući pacijente da uzgajaju cvijeće i druge biljke naglašavajući terapijske kvalitete prirode i vanjskog prostora. Staklenik je projektiran da pruži pacijentima osjećaj svrhe u najtežim trenucima. Neposredno pored nalaze se i knjižnica, prostorije za vježbanje i kuhinja kao srce zgrade. Institucionalne reference, poput hodnika i bolničkih znakova izbjegnute su s ciljem stvaranja prostora kućne tipologije. U tu svrhu paleta materijala kombinira topla, prirodna drva i taktilne površine. Uredi za podršku postavljeni su na galerijskoj razini smještenoj na širokoj središnjoj kralježnici, s WC-om i prostorom za odlaganje ispod, održavajući prirodne vizualne veze preko zgrade.

MAGGIENI CENTRI ZA BRIGU O OBOLJELIMA OD RAKA

MAGGIE'S CENTRE GARTNAVEL / OMA

2007. godine OMA dizajnira centar na temeljima bolnice Gartnavel u Glasgowu, u blizini ontološkog centra Beatson West of Scotland. OMA-in projekt obuhvata jednokatnicu u obliku prstena isprepletenih prostorija koje okružuju unutarnje uređeno dvorište, koje sa položaja na vrhu brda u okruhu bolnice Gartnavel gleda na bolnicu i grad.

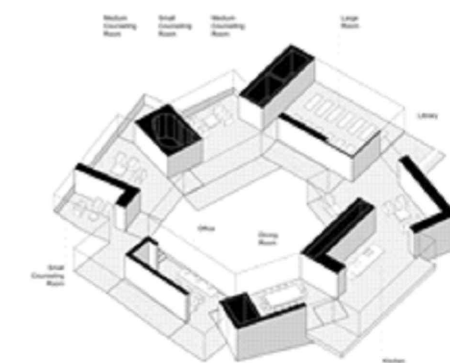
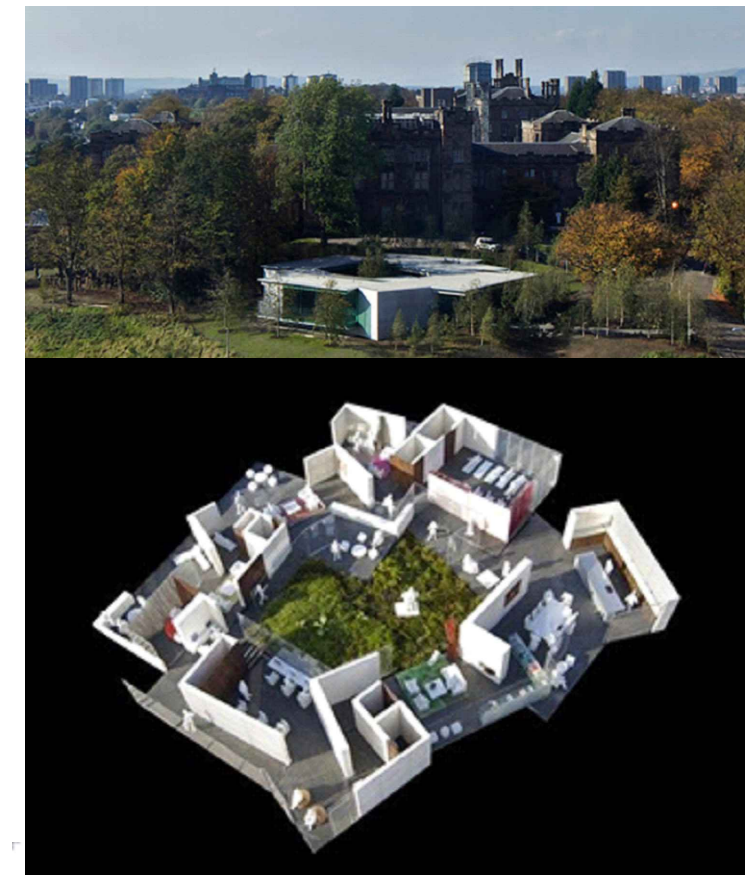
"Dotakli su nas da zamolimo da napravimo Maggieov centar, a potaknula nas je prilika da radimo u potpuno drugačijoj mjeri, s različitim ambicijama i u drugačijem okruženju. Maggie je toliko jedinstvena i neophodna u projektima na kojima radimo." Rem Koolhaas

Umjesto niza izoliranih prostorija, zgrada je zamišljena kao slijed međusobno povezanih figura u obliku slova L koje stvaraju jasno istaknuta područja - raspored koji minimizira potrebu za hodnicima i omogućava da prostor teče. Plan je organiziran tako da se prostori doživljavaju opušteno, gotovo bezbrižno,

omogućujući korisniku da se osjeća ugodno kao kod kuće, kao dio zajednice. U isto vrijeme dizajn također nudi intimnije prostore osobne potrebe korisnika - bilo u intimnom okruženju prostorija za savjetovanje, bilo u manjim privatnim prostorima. Prsten uređenih međusobno povezanih prostora sadrži savjetodavne sobe, veliki višenamjenski prostor, kuhinju, blagovaonicu i urede. Izbjegavajući poznatu postavku ovakvog tipa prostorija, kružni prostorni slijed Maggie's Gartnavel definira osjećaj empatične zajednice centralizirane oko vrta Lily Jencks, kći Maggieinih osnivača Charlesa Jencks-a i Maggie Keswick Jencks, koja dizajnira okoliš kroz unutarnje dvorište i okolni šumski prostor zajedno sa pejzažnim arhitektima Harrison Stevens.

Smještena u prirodnom okruženju, poput paviljona u šumi, zgrada je istovremeno i introvertirana i ekstrovertirana: svaki prostor ima odnos bilo prema unutarnjem dvorištu ili prema okolnoj šumi i zelenilu. S ravnim krovom i podom koji odgovaraju prirodnoj topografiji, prostorije se razlikuju po visini, pri čemu su intimniji i skromniji

prostori programirani za privatnu upotrebu poput savjetovanja, te otvorenije i prostranije zone za grupnu upotrebu. Unutarnje dvorište više nego bilo koji drugi prostor naglašava i pruža mjesto utočišta i predaha. Projekt Maggienog centra zamjenjuje sterilnu i često otuđujuću arhitekturu bolnica s individualnim i toplim okruženjem za oboljele od raka i njihove obitelji.

MAGGIENI CENTRI ZA BRIGU O OBOLJELIMA OD RAKA

MAGGIE'S CANCER CENTER SOUTHAMPTON / AMANDA LEVETE ARCHITECTS (AL_A)

U engleskom obalnom gradu Southampton, Maggiein centar se smješta u Općoj bolnici Southampton i pruža besplatnu praktičnu, emocionalnu i socijalnu podršku osobama oboljelim od karcinoma i njihovim obiteljima i prijateljima. Nova zgrada ima za cilj pružiti toplo i prijatno utočište unutar izgrađenog bolničkog okruženja, kreirati novo svetište u kome se ljudi osjećaju sigurno i cijenjeno, podižući duhove svih koji uđu.

"Željeli smo stvoriti mjesto koje je toplo, prijatno i puno svjetla, ono koje rastvara granice između zgrade i vrta", rekao je arhitektonski studio AL_A.

Maggiien Southampton centar bit će postavljen među vrtovima koji upućuju na divlji krajolik New Foresta, obližnjeg nacionalnog parka u kojem je stvoren ambijent velike šume. Pejzašna arhitektica Sarah Price projektira vrtove i otvoreni prostor. Donoseći čaroliju mjestu, zgrada izlazi iz divljeg prirodnog krajolika s gotovo

eteričnom jasnoćom. Suptilna, prikrivena i prožeta svjetlošću, dizajnirana je tako da podigne težinu s ramena svih koji ovo mjesto posjećuju.

Nova šumska oaza u predgrađu bolničkog prigradskog kampusa prekriva gotovo tri četvrtine mjesta, podijeljena je na četiri različita vrta koji odražavaju ekologiju obližnje New Forest. Središnji prostor površine postavljen je u plitkom udubljenju kako bi stvorilo zaštićeno mjesto koje razbija topografsku uniformnost parkirališta i odvaja centar od okolnog mora automobila. Gusto zasađeno drveće i grmlje definiraju perimetar mjesta, pružajući privatnost i zaštitu od vanjskog svijeta. Ovaj grozd stabala smanjuje se prema središtu mjesta, gdje četiri zida definiraju četiri vrta, svaki sa svojim karakterom i vrstama. Arhitektura i pejzaž djeluju kao sastavni dio jedan drugog, s četiri zida koji čine okvir jedinstvene priče.

Srce svakog Maggie centra je kuhinja, prvi prostor s kojim se posjetitelji susreću i važan prostor za okupljanje posjetitelja i osoblja. Referentna točka usred zgrade -

kuhinja, odmah uspostavlja ugodnu, domaću atmosferu za razliku od institucionalnih prostora bolnice. Niz pokretnih pregrada dijeli zajednički prostor kuhinje s otvorenim prostorom oko nje, što omogućava fleksibilnost da se Maggiein centar bavi širokim spektrom aktivnosti i podrške. Zgrada je postavljena tako da se privatnost povećava dok se odmičete od kuhinje, s četiri privatne sobe u kojima posjetitelji mogu imati miran trenutak ili razgovor jedan na jedan između zidova zgrade. Ti privatni prostori postaju kutije s nepomičnim zidovima, presvučeni na jedan način ogledalima koja odražavaju okolne vrtove, zbog čega zidovi naizgled nestaju u naturalističkim zasadima, odrazu drveća i cvijeća. Glazura se obrađuje posebnim premazom kako bi bila vidljiva pticama, prevladavajući rizik od sudara. Reflektivni materijali i površine upotrebljavaju se u unutrašnjosti Maggie's Southampton kako bi uvukli

MAGGIENI CENTRI ZA BRIGU O OBOLJELIMA OD RAKA

MAGGIE'S CENTAR YORKSHIRE / THOMAS HEATHERWICK - HEATHERWICK STUDIO

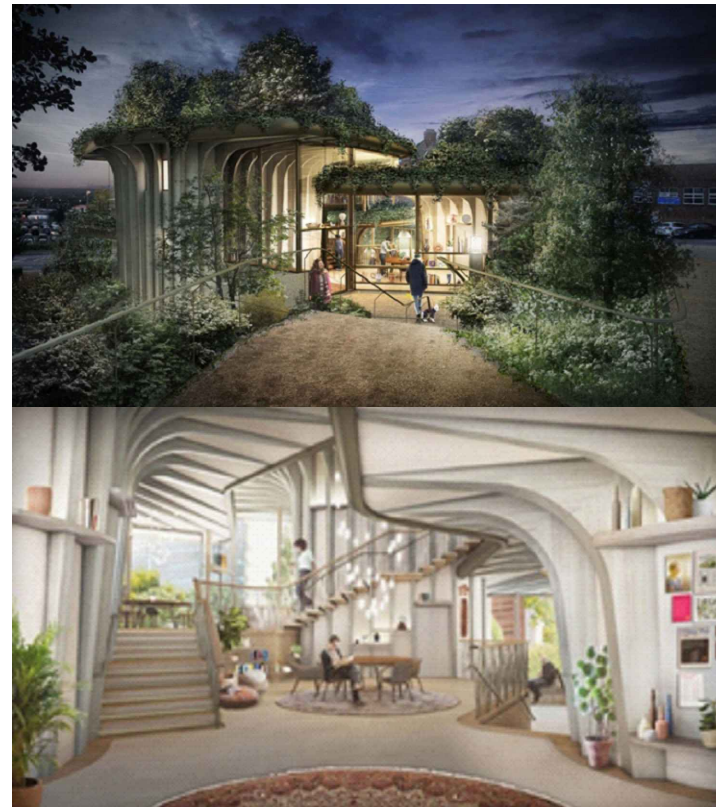
Londonski arhitektonski studio za Maggiein Yorkshire centar projektira zgradu koja nalikuje grupi divovskih biljaka u posudama, pri Sveučilišnoj bolnici St. James u Leedsu, kao centar oboljelima od raka i mjesto predaha od klinčkog okruženja. Uključuje knjižnicu, brojna savjetovališta i neformalne prostore za druženje koji nude psihološku podršku, savjetovanje, prehrambene radionice, prostore za opuštanje i upravljanje stresom, art terapiju, Tai Chi i jogu.

Smješten u okruženju zdravstvenih objekata, lokacija je ostala jedno od rijetkih ozelenjenih površina unutar kampusa, te ih je studio odlučio zadržati i dodatno naglastiti ovaj prostor koristeći se elementima vrta i stvarajući strukturu istog podizanjem "korisne", zasađene površine na viši nivo. Prosjek je opisan kao "zbirka stepenastih posuda", sa nizom zakrivljenih struktura s krovovima prekrivenim biljkama, a mješavina privatnih i javnih prostora inkorporirana je unutar. Centralnost i

središnja "posuda" naglašena je grupiranjem velikih sadnica.

Na zgradi je zasađeno 10.302 biljke i 19 različitih vrsta, što će ograbriti korisnike na okupljanje i pridruživanje britanskoj opsesiji v r t l a r s t v o m .

U osnovi svakog podjedinačnog prostora, ili kako ih studio naziva - plantaže, nalazi se zasebni privatni prostor koji će posjetitelji sami upoznati i željeti tu provesti vrijeme sami, dok su prostori između namijenjeni za društvena okupljanja, a k t i v n o s t i i r a z g o v o r e .

MAGGIENI CENTRI ZA BRIGU O OBOLJELIMA OD RAKA

MAGGIE'S SOUTH WEST WALES CENTRE / KISHO KUROKAWA I GARBERS&JAMES

Maggie's South West Wales nalazi se u sklopu bolnice Singleton u Swanseaju i nadopunjava ovaj kompleks liječilištem i programom podrške utemeljenim na ideji Maggie i Charlesa Jencksa, kako bi pomogli ljudima kroz emocionalne i praktične probleme liječenja raka. Nakon iznenadne smrti dr.Kisho Kurokawe, britanski arhitekti Garbers&Jones dovršili su zgradu u skladu sa početnim smjernicama i originalnim dizajnom japanskog arhitekta. Zgrada je okružena pejzažnim dizajnom Kima Wilkiea.

Dr. Kisho Kurokawa, prijatelj Maggie Keswick Jencks, svoj dizajn zasniva na konceptu kozmičkog vrtloga kao snažnog simbola života, gdje se vječne snage okreću oko nepomičnog središta. Spiralni segmenti zgrade konceptualno zahvaćaju alternativne segmente zemlje i vode, razdvojene svjetlošću. Tako koncept pruža figuru za konfiguraciju kako unutarnjeg, tako i vanjskog prostora. središnji eliptični bubanj osigurava mirno i toplo društveno

srce zgrade, sa krilima kao pripadajućim terasama, pružajući nove usredotočene prostore iz kojih korisnik promišlja o krajoliku. Čitav objekt je blago dignut na višu kotu, kao i šuma u blizini. Ovaj centar stvara osjećaj zaštićenosti, ali ne samo od vremenskih nepogoda. Odaje dojam sigurnosti, topline, i svjetlosti. Vanjski beton sadrži stotine trokutastih ploča od titana koje blistaju na suncu i kiši. Središte unutar vrtloga zabavlja, krivulje su posvuda i ostavljaju dojam ne-arhitekture.

"Novi Maggiein centar izaći će iz zemlje i zamahnuti okolo sa dvije ruke poput rotirajuće galaksije. Jedna strana će dočekati posjetitelja i dovesti ga na drugu stranu, koja obuhvaća prirodu, drveće, stijene i vodu. Izdvojeno mjesto, kao što je Maggie rekla za vrt. Povezanost sa kosmosom i kontakti između istoka i zapada - dva motiva koje smo Maggie i ja dijelili su u dizajnu. Nadam se da bi joj se s v i d j e l o . ' ' "

Unutarnji prostor "repova" sadrži dva višenamjenska prostora koja se koriste za satove joge i sastanke, te druženja. Centar

nema recepciju za korisnike, te se prostor direktno otvara na ložišta i blagovaonski stol sa kuhinjom. Bliže srcu zgrade su dvije manje sobe za savjetovanje i dva wc-a.

Prvi kat je nešto niži od prizemlja zbog nagiba krovova, ali ipak ima mjesta za uredne, sobu za savjete i knjižnicu. Okružuju ga panoramski prozori sa pogledom na more - popularno društveno mjesto za sjedenje, odmaranje i uživanje u k r a j o l i k u .

ZAKLJUČAK

Prema kriterijima navedenim iznad, zadatak se čini laganim. Kao što priroda tako smjelo i nenametljivo stvara nove puteve, korita za rijeke i šume, projektni program nenametljivo postaje dio prirode, kao resort zdravstvenog i wellness turizma, sa eko aspektom inkorporiranim u svaku sferu materijalizacije i odnosa sa okolišem. Kvaliteti lokacije nameću namjenu iskorištenja čistog zraka, ljekovitog bilja i liječenja izvan zdravstvene ustanove - na svježem zraku i uz šetnju šumom. U skladu sa navedenim, kao adekvatni sadržaji nameću se alternativna klinika, rehabilitacijske i relaksacijske namjene, kao i postoperativni centar. Program eko-zdravstvene namjene čiji se spoj prirodno stvara, koristi se medicinom bez lijekova, fizikalnom terapijom u prirodi, š e t n j o m i s v j e ž i m z r a k o m , t j e l o v j e ž b o m ... Definiira arhitektonski dio prirode i refiniira njihov odnos koji je vremenom počeo gubiti na s v o m z n a č e n j u . Održivi aspekt ekoturističkog resorta zdravstvene namjene na gore navedenom planinskom lokalitetu provodi se kroz par ključnih parametara održive izgradnje:

debljina zidova/ventilirana fasada kako bi se smanjili ekonomski i energetske utrošci za toplinsku obezbjeđenost objekta. Proračun dimenzije, količine i kuta prozora pridonijet će optimalnom osunčanju unutar objekta i boljem upravljanju dnevnom svjetlosti, kao i iskorištenje vjetra za potrebe ventilacije objekta. U duhu lokaliteta i tipologije postojeće okolne izgradnje, kao i optimizacije forme prilagođene izazovima, koriste se kosi krovovi, poluukopani prostori koji održavaju temperaturu unutarnjeg prostora, te korištenje drveta za dijelove konstrukcije, obloga i stvaranju ambijenta prostora. Postojeća flora planinskog izletišta unutar uređenih vrtova i vanjskih prostora pridonijet će u svrhu odbrane od pretjerane insolacije i "pristupa" atmosferilija objektu. Navedeni parametri pridonose pasivnosti objekta i njegovoj eko-angažiranosti, te zajedno sa namjenom objekta čine jedinstveni spoj ekološkog i zdravstvenog turizma, potencijalno kreirajući novu t i p o l o g i j u .

LITERATURA

https://www.academia.edu/27637225/THE_MODERN_TREND_OF_MEDICAL_TOURISM_-_PROGRAMMATIC_SPATIAL_AND_FUNCTIONAL_PARAMETERS_SUVREMENI_TRENDOVI_ZDRAVSTVENOG_TURIZMA_-_PROGRAMSKI_I_PROSTORNO-FUNKCIONALNI_PARAMETRI

https://www.modul.ac.at/uploads/files/Theses/Master/Grad_2016/Thesis_1413005_RIGATTI__Vittorio.pdf

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3044553/>

https://bib.irb.hr/datoteka/956863.2018_book_chapter_Health_tourism_development.pdf

<https://www.archdaily.com/926789/how-maggies-centres-help-cancer-patients-find-strength-from-within>

<https://www.dezeen.com/tag/maggies-centres>

<https://repositorij.unipu.hr/islandora/object/unipu%3A631/datastream/PDF/view>

<https://www.dezeen.com/2019/05/12/maggies-cardiff-dow-jones-architects-maggies-centre/>

https://en.wikipedia.org/wiki/Kirche_am_Steinhof

<https://pogledaj.to/arhitektura/s-bolnicke-se-postelje-vidi-solta/>

https://en.wikipedia.org/wiki/Paimio_Sanatorium

<http://www.architecture-student.com/sustainable-design/passive-and-active-features-in-green-building-architecture/>

<https://pogledaj.to/arhitektura/placebo-efekt-arhitekture%C2%A0/>

<http://www.novum.ba/vijest.php?id=21009>

<https://www.gradnja.rs/pasivna-kuca-u-alpima-sa-zidovima-debelim-65-centimetra/>

<https://www.archdaily.com/496177/synthon-laboratory-building-gh-a-guillermo-hevia>

<https://www.archdaily.com/14623/ningbo-historic-museum-wang-shu-architect>

<https://www.archdaily.com/126290/rehabilitation-centre-groot-klimmendaal-koen-van-velsen>

<https://www.archdaily.com/909038/outdoor-care-retreat-snohetta>

<https://www.dezeen.com/2017/12/19/maggies-centre-london-steven-holl-st-barts-hospital-coloured-glass-facade/>

<https://www.wilkinsoneyre.com/projects/maggies-centre>

<https://www.dezeen.com/2019/05/12/maggies-cardiff-dow-jones-architects-maggies-centre/>

<https://www.unwto.org/sustainable-development/ecotourism-and-protected-areas>

<https://ecotourism.org/news/ecotourism-a-path-towards-better-conservation/>

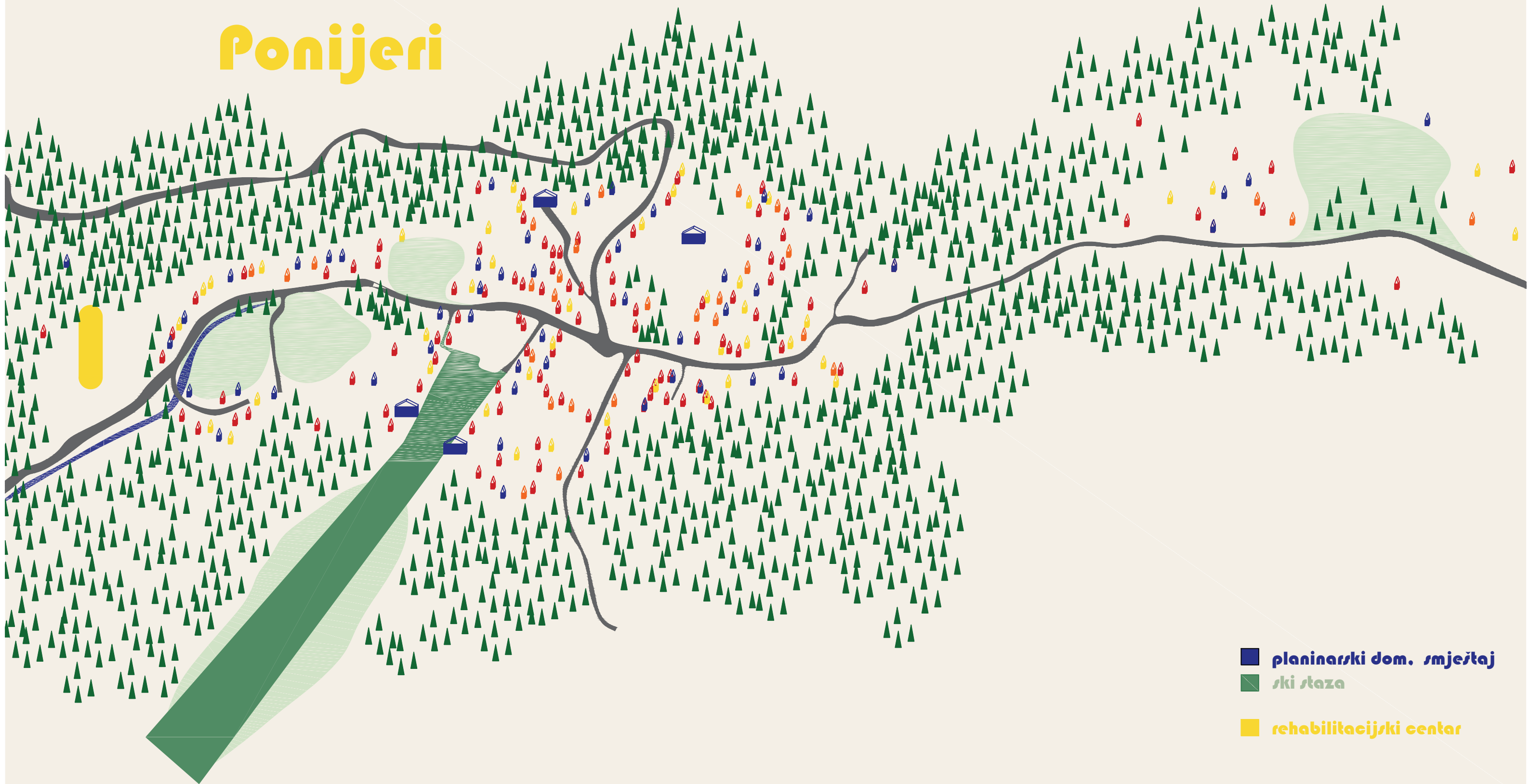
<https://www.unwto.org/sustainable-development>

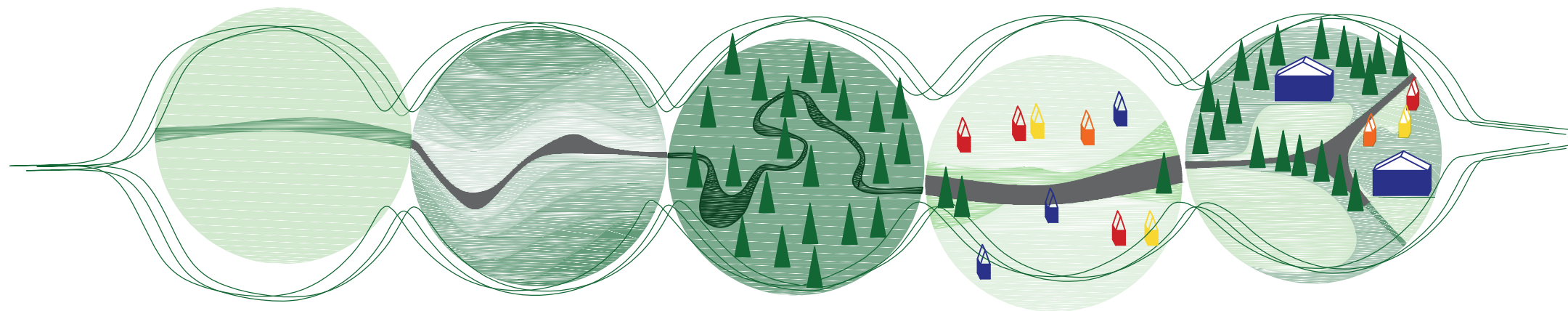
RE HAB

The image features a central graphic composed of various shades of blue and light blue. The shapes are layered and wavy, creating a sense of depth and movement. The text 'RE HAB' is prominently displayed in the center, with 'RE' in a bright green color and 'HAB' in a dark blue color. The overall aesthetic is modern and clean.

izletišče Ponijeri

- planinarski dom. smještaj
- ski staza
- rehabilitacijski centar

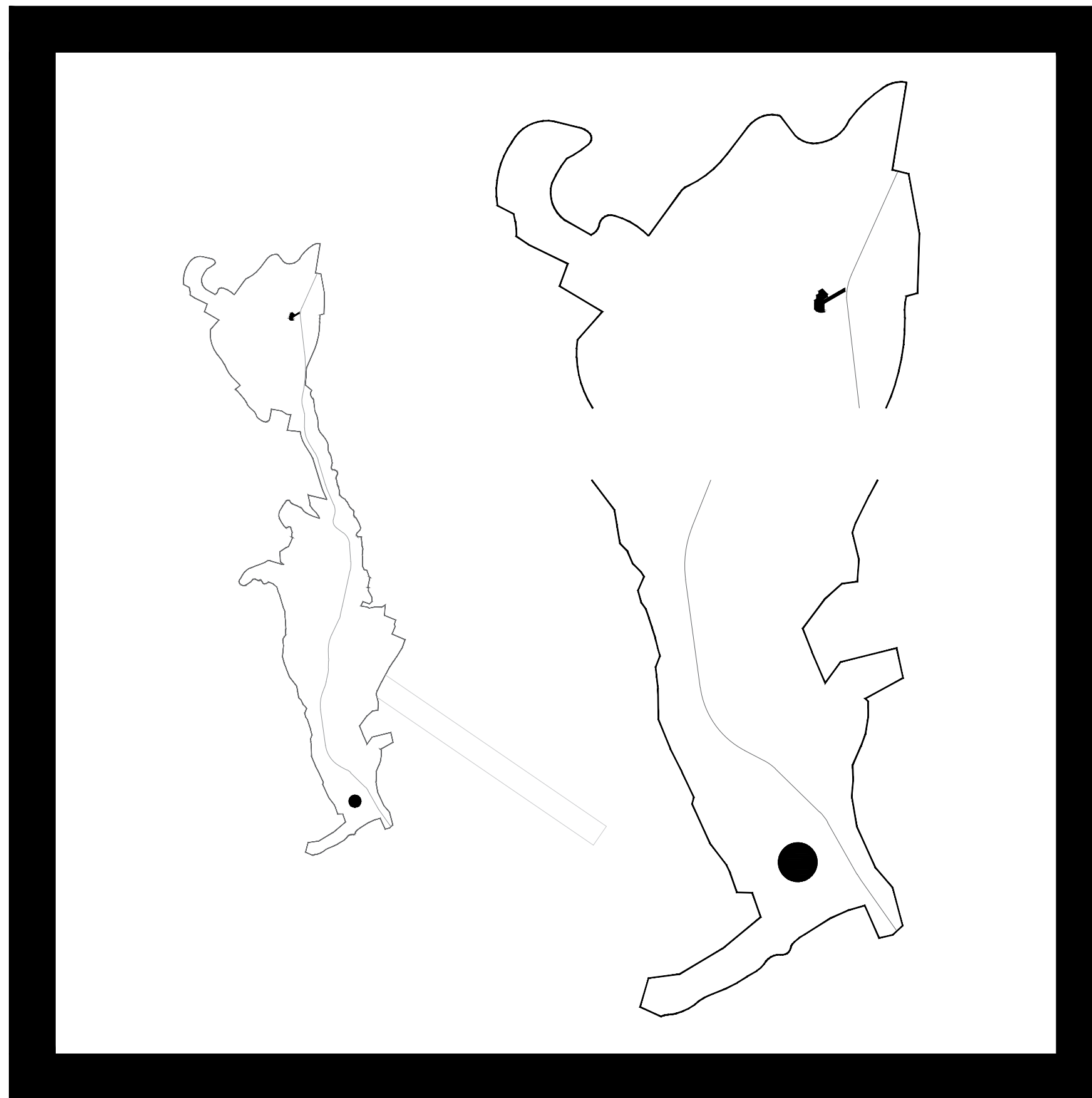
N I Z A N J E   A M B I J E N A T A   P R I L I K O M   K R E T A N J A
I Z L E T I Š T E M   P O N I J E R I

REPER U PROSTORU

kontrapunkt
(srednjovj. **lat.**
punctum contra
punctum: točka
protiv točke, tj.
nota protiv note),
tehnika
višeglasnoga
(polifonijskoga)
skladanja, odnosno
vođenja **i**
kombiniranja dviju
ili više istodobnih
glazbenih linija,
koje su melodijski
i ritmički
samostalne, ali se
moraju međusobno
uskладiti prema
određenim
načelima.

JEDINI ZATEČENI
PROSTORNI REPER
NA ŠIROJ LOKACIJI JE
SPOMENIK U
SJEVERNOM DIJELU
IZLETIŠTA -
(ŽARGONSKI: "ŠETALI
SMO OD SPOMENIKA
DO MEDENE.").
"MEDENA DOLINA"
TERITORIJALNO NE
PRIPADA IZLETIŠTU
PONIJERI, PA JE KAO
NOVA DRUGA
REFERENTNA TOČKA
POSTAVLJEN
REHABILITACIJSKI
CENTAR, KAO
DUGOOČEKIVANA
NAMJENA
DEFINIRANA KROZ
PROSTORNE
PLANOVE ZA
IZLETIŠTE PONIJERI.

KONCEPT

KONCEPT

KROZ TEŽNJU ČOVJEKA KA PRIRODI, KAO PREPREKA SE UVIJEK NAMETALA NJENA NEPREDVIDIVNOST, "SLUČAJNOST", NEPRECIZNOST I "UZBURKANOST". NOLLI-JEV PLAN ŠUME VJEROJATNO BI BIO ZANIMLJIVIJI OD BILO KOJEG GRADSKOG. IZ TAKVOG RAZLOGA, PROJEKTU REHABILITACIJSKOG CENTRA SA SMJEŠTAJNIM JEDINICAMA PRISTUPLJENO JE KROZ PRIRODU - NJENU NEPRECIZNOST I NJENU NEVJEROJATNU RACIONALNOST.

PRAVILNOST ILI NEPRAVILNOST DEBLA NE GLEDA SE SAMO POSMATRAČKI I IZVANA, NEGO NJEGOVA SLOŽENOST LEŽI UNUTRA, A IZVANA OSTAJE SAMO MALI "PREVIEW".

REHABILITACIJSKI CENTAR POZICIONIRAN JE U TLOCRTNI 17-KUTNIK (HEPTADEKAGON) - KAO REFERENCA NA NEPRECIZNOST PRIRODE, KOJI SE IZDALEKA DOIMA

KRUŽNICOM I TADA SE OBJEKT TRETIRA KAO DEBLO. UNUTARNJA RASPODJELA PROSTORA JE SLOBODNA, SA BLAGIM I LAKIM PREGRADAMA OD DRVETA, PUNIM ILI POLUPRAZNIM, A KAO KONTRAPUNKT TOME DODANI SU PROSTORI OIVČENI ZAVJESAMA KOJE PRUŽAU MOGUĆNOST DEFINIRANJA ILI NEDEFINIRANJA PROSTORA - OTUDA "SLUČAJNOST" PRIRODE. KUĆA JE POSTAVLJENA NA PROJEKTIRANI PARK KOJI TAKOĐER ODAJE NEPRECIZNOST I UZBURKANOST, ALI U DETALJU ISTI PREDSTAVLJA SIGURAN PROSTOR REDEFINIRANOG PRIRODNOG TERENA PRILAGOĐEOM ČOVJEKU I NAŠEM NAČINU "PRILAGOĐAVANJA" PRIRODI.

REFERENTNI PRIMJER *odnosa arhitekture i prirode*

HOTEL "AMARIN"
STUDIO UP
2016
ROVINJ

KVALITETE LOKACIJE NAMEĆU NAMJENU ISKORIŠTENJA ČISTOG ZRAKA, LJEKOVITOG BILJA I LIJEČENJA IZVAN ZDRASTVENE USTANOVE - ŠTO JE BIT ALTERNATIVNE KLINIKE, REHABILITACIJSKE I RELAKSACIJSKE NAMJENE, TE POSTOPERATIVNOG CENTRA.

PROGRAM JE DEFINIRAN KROZ MEDICINU BEZ LIJEKOVA, SA LIJEČENJEM MASAŽOM, FIZIKALNOM TERAPIJOM, ŠETNJOM, JOGOM I DRUGIM NAČINIMA.

PROJEKTNI PROGRAM OBUHVAĆA RESORT ZDRAVSTVENOG I WELLNESS TURIZMA, ODNOSNO ALTERNATIVNE I REHABILITACIJSKE KLINIKE SA TERAPIJSKIM I WELLNESS SKLOPOVIMA, TE PRIPADAJUĆIM VANJSKIM POVRŠINAMA NAMIJENJENIM SVRSI LIJEČENJA ČISTIM ZRAKOM I AKTIVNOSTIMA U PRIRODI.

TERAPIJSKI DIO ZDRAVSTVENE NAMJENE SAS TOJI SE OD ORDINACIJA ALTERNATIVNE KLINIKE (AKUPUNKTURA, REFLEKSOLOGIJA, LIJEČENJE LJEKOVITIM BILJEM.), TERAPIJSKOG I BAZENA ZA MEDICINSKU GIMNASTIKU, TE DVORANA ZA REHABILITACIJU, LIJEČENJE MASAŽOM ITD.

WELLNESS DIO RESORTA PROMOVIRA ZDRAV NAČIN ŽIVOTA I PREVENCIJU BOLESTI TIJELA I UMA. SAS TOJI SE OD PROSTORA SAUNE, MASAŽE, BAZENA ZA RELAKSACIJU, BEAUTY CENTRA, FITNESSA, TERETANE, YOGE...

SMJEŠTAJNI DIO RESORTA U SKLOPU TERAPIJSKOG CENTRA U VIDU HOTELA KORISNIKE KOJIMA JE POTREBNA KONSTANTNA BRIGA OSOBLJA I BRŽI I LAKŠI PRISTUP DRUGIM USLUGAMA RESORTA. ZAJEDNIČKI PROSTORI SA MOGUĆNOŠĆU PRISTUPA SVIH KORISNIKA RESORTA SU RESTORANI, CAFE BAROVI, KONFERENCIJSKE SALE, TRGOVINA, DJEČIJA IGRAONICA, POLJOPRIVREDNA ZONA SA ZATVORENIM I OTVORENIM

VRTOVIMA...

CILJ JE, KROZ PROJEKT, DEFINIRATI TIPOLOGIJU ZDRASTVENOG I WELLNES TURIZMA KROZ EKO RESORT, I PRUŽITI MU JEDINSTVENU ARHITEKTURU VANJSKOG I UNUTARNJEG PROSTORA.

PROJEKTNI PROGRAM

ulaz:

vjetrobran	9,9m ²
portir	8m ²
repcija	8m ²
ured recepcija	8m ²
osiguranje	5,7m ²
soba za prtljagu	9,9m ²
lobby čekaonica	25,5m ²
lobby bar	67,7m ²
administracija	63m ²
sanitarni blok	15,6m ²
konferencijska sala	114,4m ²
ukupno	335,2m²

tehnički blok:

kotlovnica	78,7m ²
sprinkler stanica	22m ²
kondicioniranje zraka	25m ²
spremište	136,4m ²
sanitarni blok	15,6m ²
praonice rublja	51,9m ²
podzemna garaža (125pm)	4608m ²
ukupno	4937,6m²

smještaj:

sobe (112soba) 25,4x112	2,956m ²
restoran sa kuhinjom za pacijente	466m ²
ukupno	3422m²

spa&wellness

masaža:

medicinska masaža	9m ²
tui na masaža	9m ²
vedaroma masaža	9m ²
klasična masaža	9m ²
antistres masaža	9m ²
limfna drenaža masaža	9m ²
ritmička masaža	9m ²
masaža kakao buča	9m ²
masaža sa vulkanskim kamenjem	9m ²
orijentalna masaža	9m ²
ukupno	90m²

sauna:

turska sauna	9m ²
finska sauna	9m ²
ukupno	18m²

beauty tretmani

solarij	38,4m ²
depilacija	11,4m ²
frizerski salon	80,7m ²
win up lifting tretmani	50m ²

pedikir	45,9m ²
manikir	31,2m ²
epilacija	13,4m ²
ukupno	270,9m²

fitness:

teretana	288,3m ²
vježbanje na otvorenom	580,3m ²
ukupno	868,6m²
svlačionice	252m ²
sanitarije	31,2m ²
ukupno	283,2m²

terapijski bazen 1.5m	15m ²
bazen relaksacija	54m ²
plitki bazen	34m ²
bazen za medicinsku gimnastiku	45m ²
ukupno	148m²

vitamin bar	10m ²
snack bar	9,8m ²
restoran	580m ²
ukupno	599,8m²

prostorije za zaposlenike	165m ²
---------------------------	-------------------

komplementarna alternativna klinika ordinacije

akupunktura	29,4m ²
reiki	35,8m ²
terapija magnetima	39,3m ²
feldenkrais metoda	22,3m ²
refleksologija	33,3m ²
rolfiranje	33,3m ²
homeoterapija	40,6m ²
neuropatija	57,2m ²
klimatoterapija	16,7m ²
ljekevito bilje	26,7m ²
gemmoterapija	35,3m ²
tibetanska medicina	12,3m ²
mjesec i zdravlje	32,3m ²
neuropatija	57,2m ²
um-tijelo tehnike	70m ²
ukupno	547,4m²

ostali sadržaji

dječja igraonica	26m ²
poljoprivredna zona	580,3m ²
sadržaji na otvorenom	
krovna terasa-sunčalište	580,3m ²
ukupno	1186,6m²

ukupno	12868m²
---------------	---------------------------

+terase	1059,2m ²
ukupno	13927m²

KIG 0,07

KIS 1,05
KIS(pod)0,38

REKAPITULACIJA

zatvoreni prostori	2956m ²
smještajni kapaciteti neto	3,547m ²
bruto	1957,1m ²
rehabilitacija+klinika neto	2,348m ²
bruto	1886,3m ²
društveni i komercijalni prostori neto	2263,6m ²
bruto	5132m ²
servisni prostori neto	6158,4m ²
bruto	
UKUPNO	11902,3m²
NETO	14878,5m²
BRUTO	1059,2m²
NETO	12961,5m²
BRUTO	15937,7m²

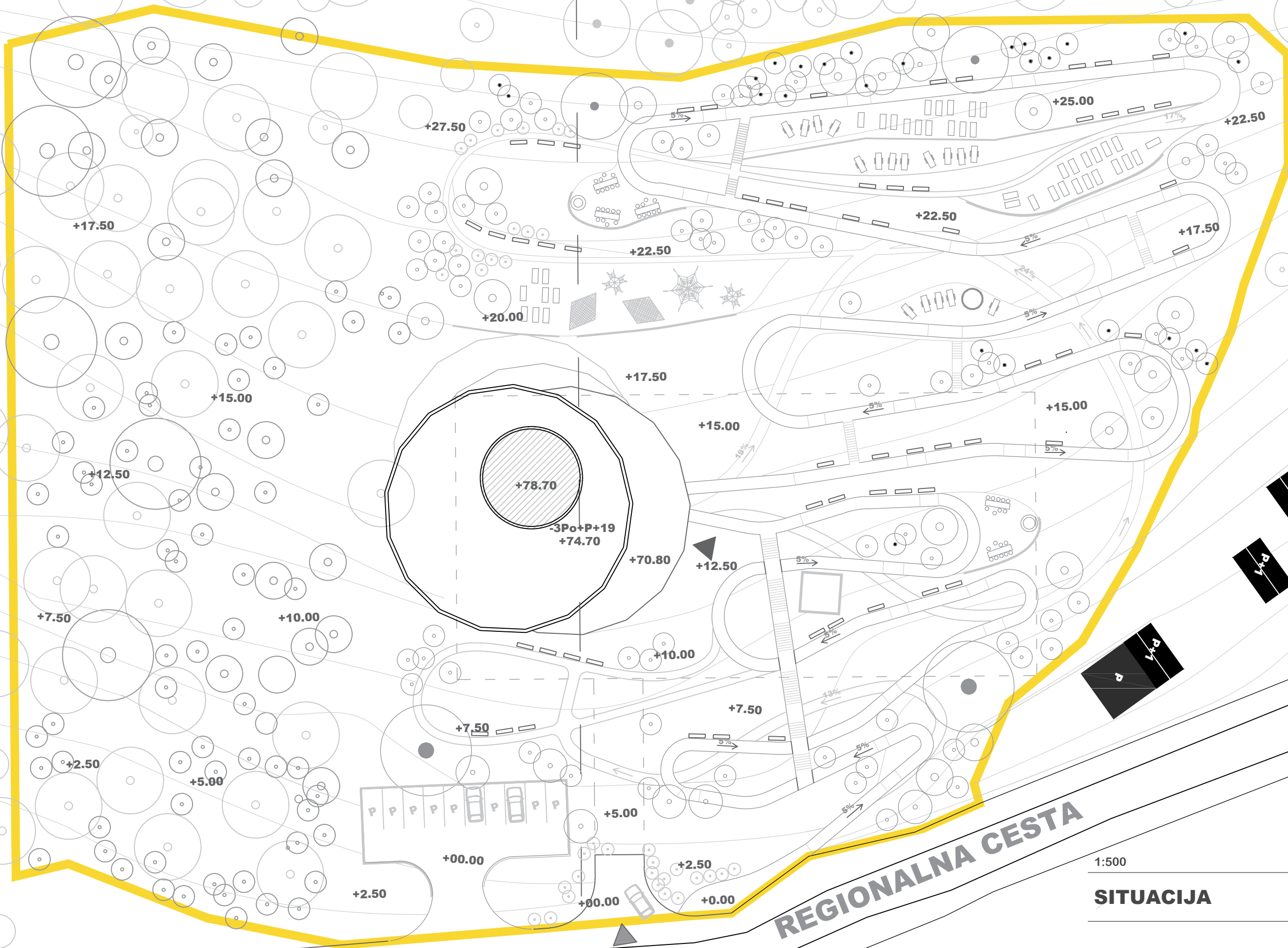

1:1000

SITUACIJA

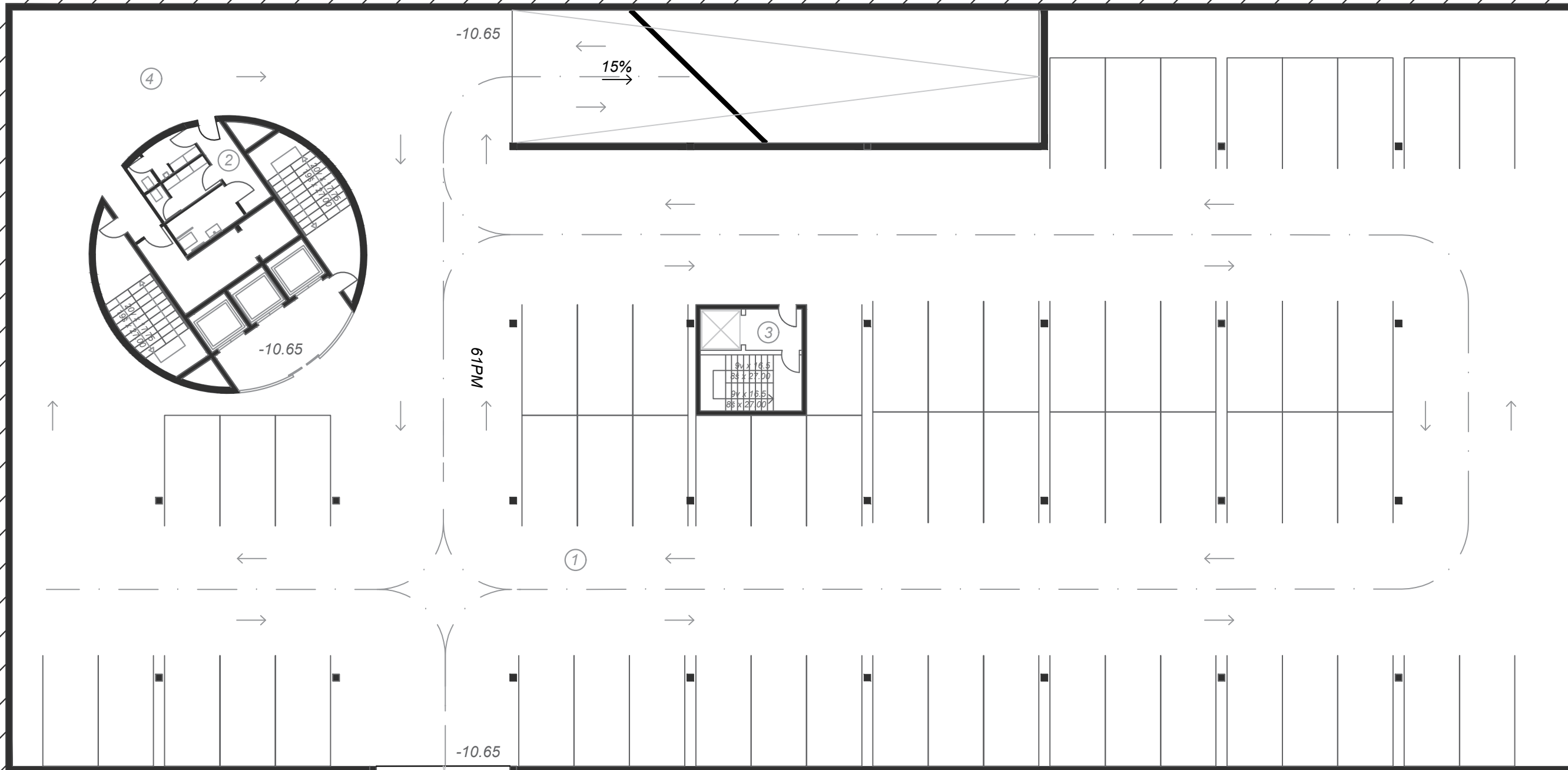

1:500

SITUACIJA

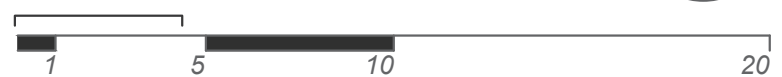
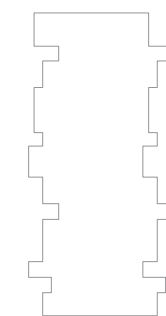

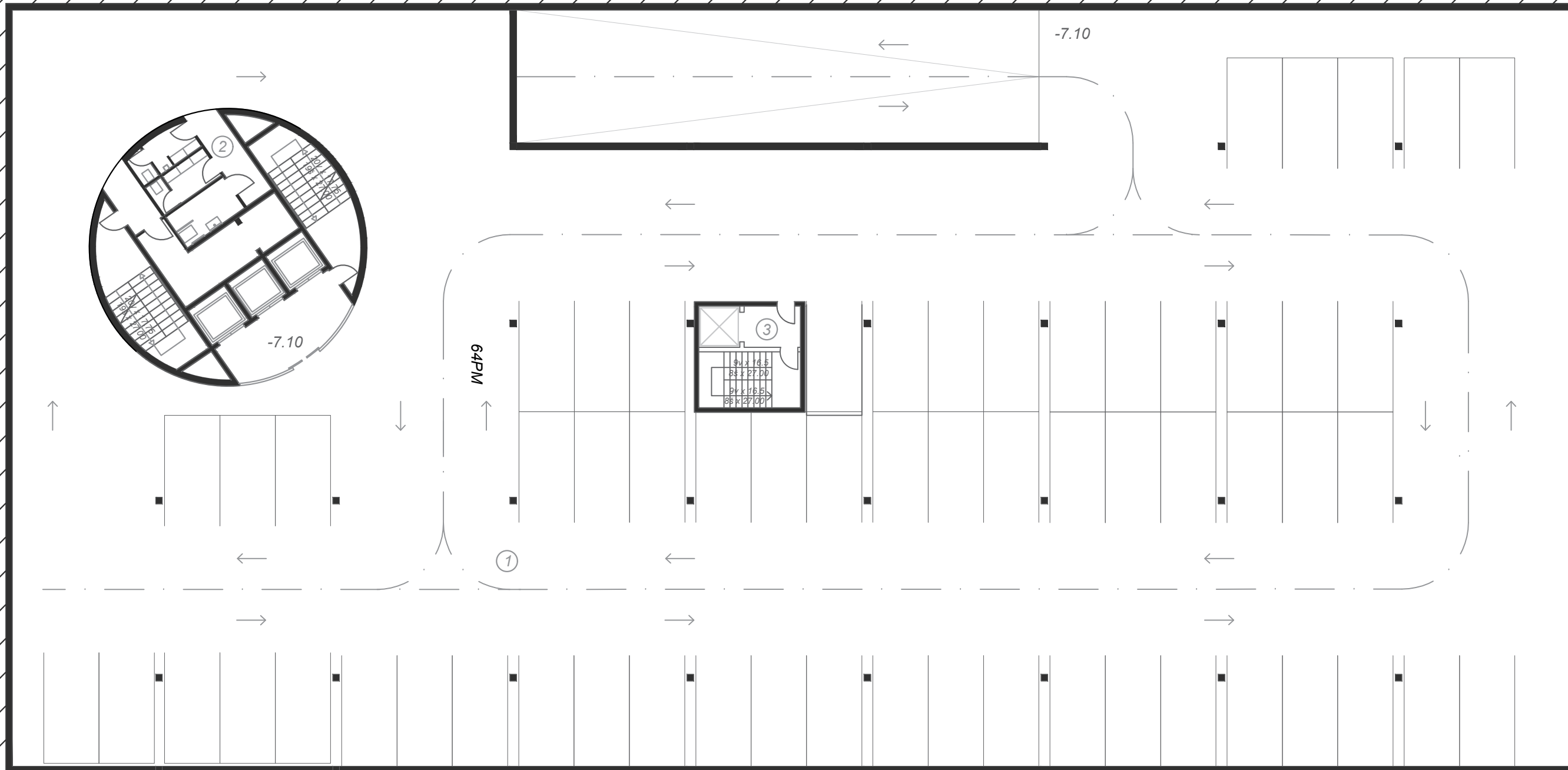

- ① parking+ceste 2126m²
- ② sanitarni blok 15,6m²
- ③ dostavna zona 142,2m²
- ④ požarni izlaz 20,6m²

1:200

Tlocrt GARAŽA 1

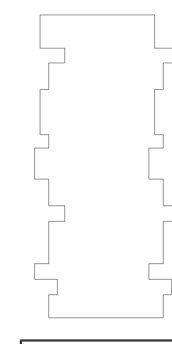

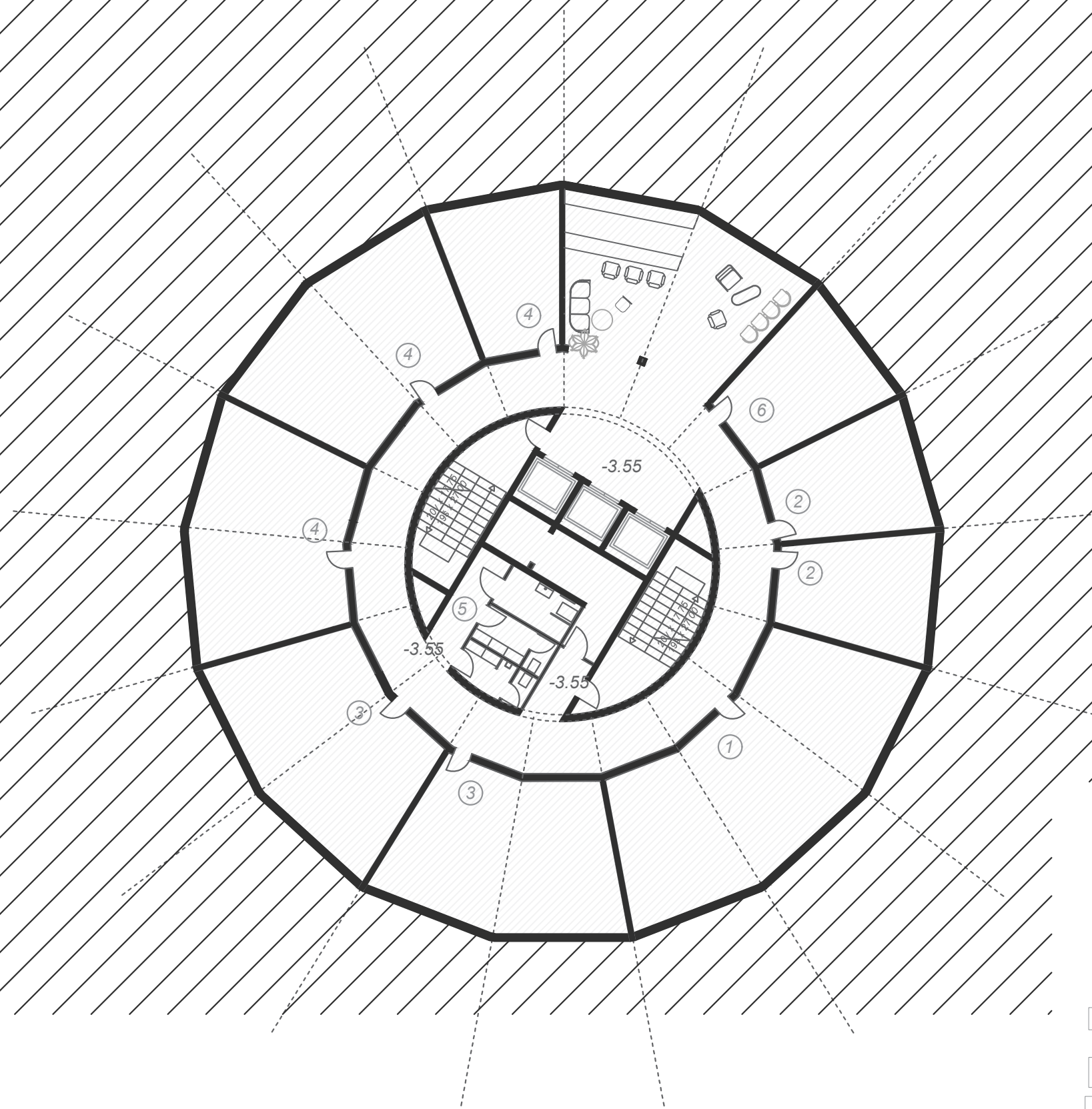

- ① parking+ceste 2126m²
- ② sanitarni blok 15,6m²
- ③ dostavna zona 142,2m²
- ④ požarni izlaz 20,6m²

1:200

Tlocrt GARAŽA 2

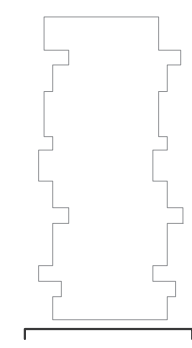

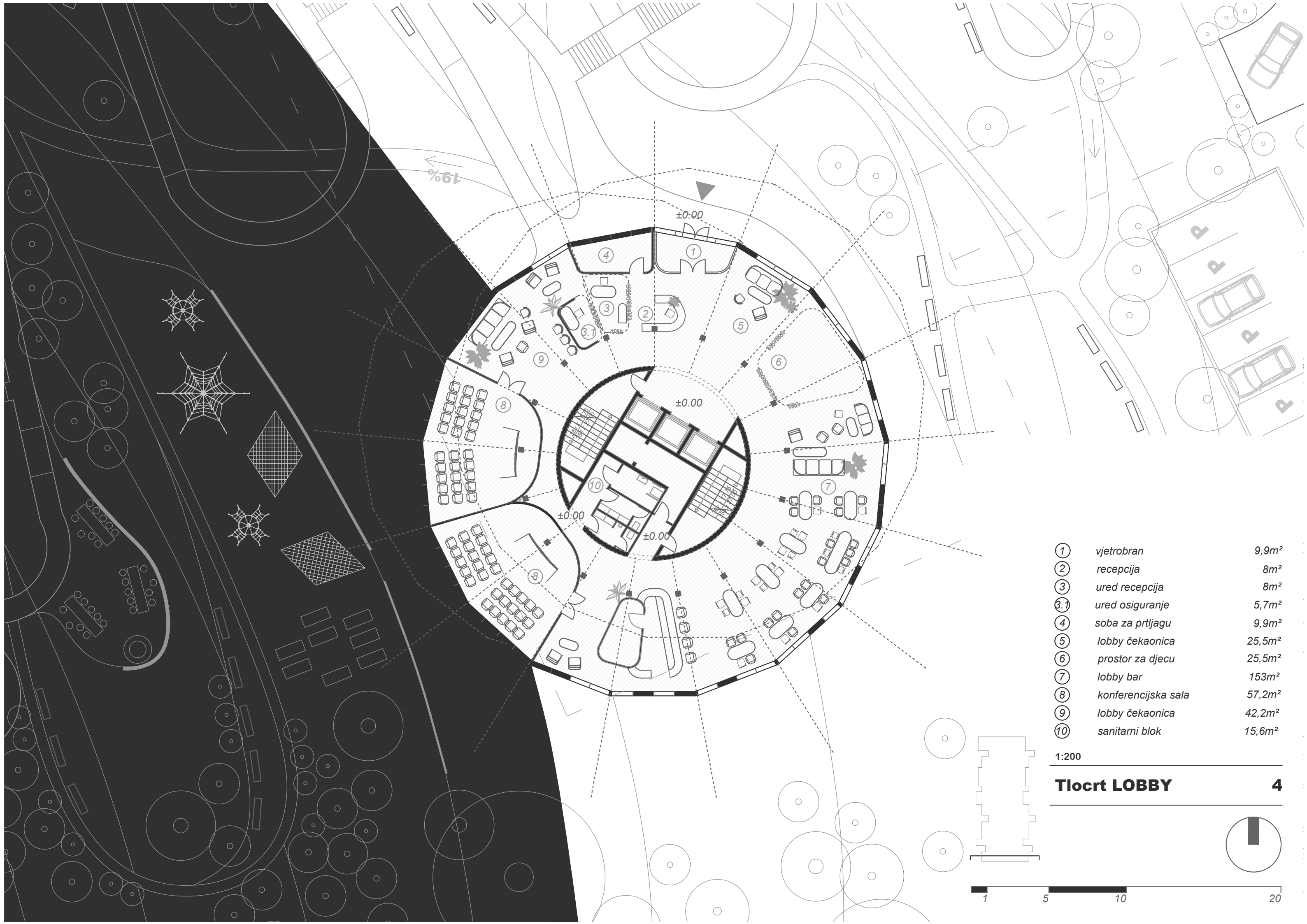

①	<i>kotlovnica i sprinkler stanica</i>	78,7m ²
②	<i>kondicioniranje zraka</i>	25m ²
③	<i>praonica rublja</i>	51,9m ²
④	<i>spremište</i>	136,4m ²
⑤	<i>sanitarni blok</i>	15,6m ²
⑥	<i>sprinkler</i>	22,2m ²

1:200

Tlocrt TEH. POGON 3

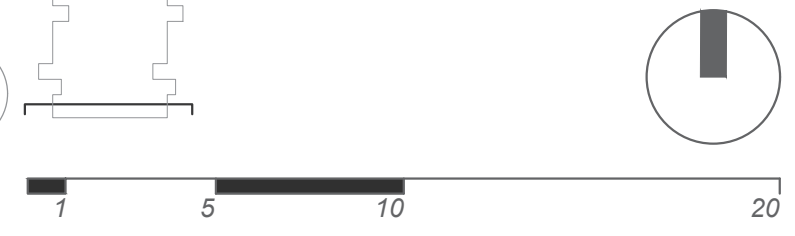

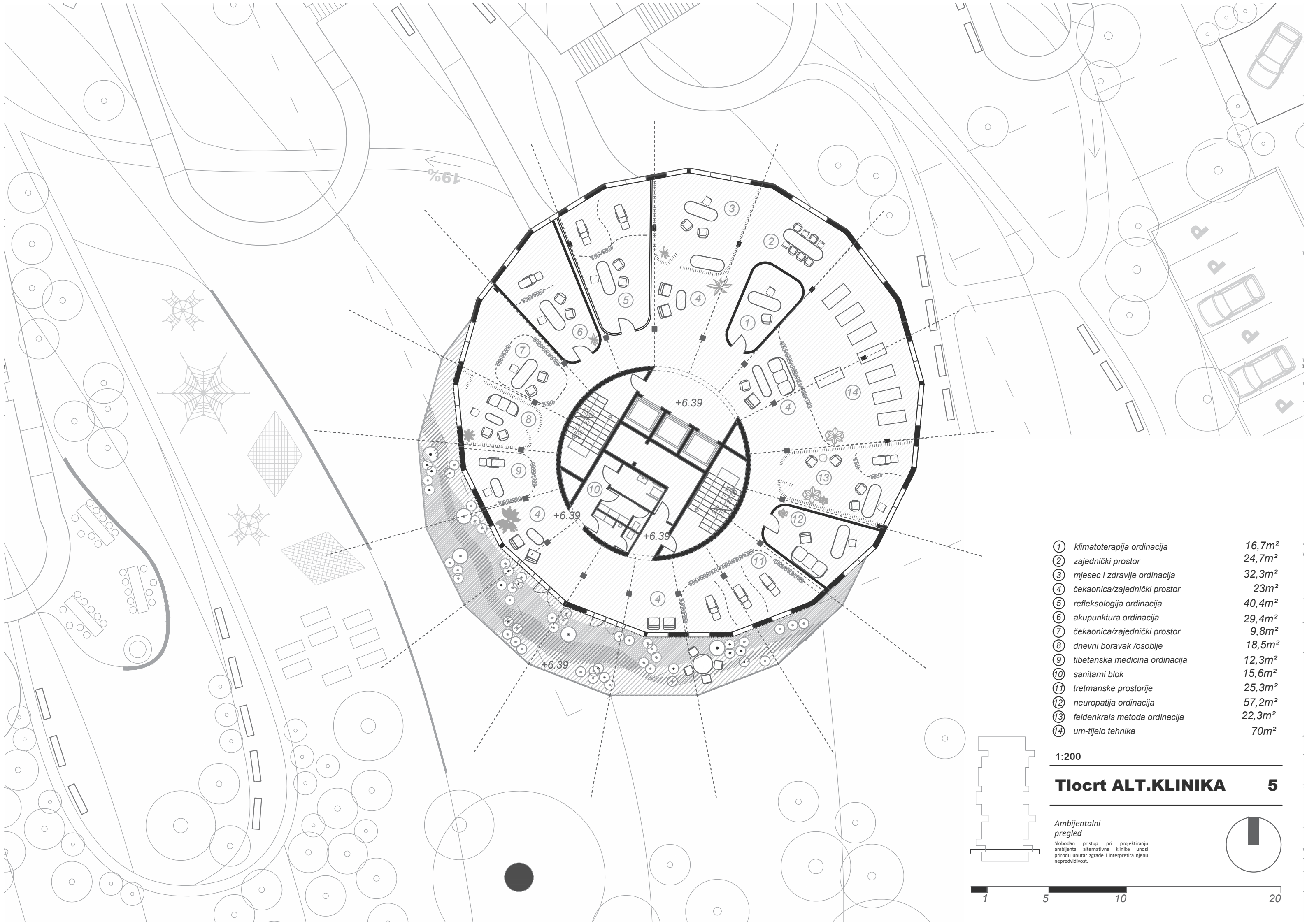

①	vjetrobran	9,9m ²
②	repcija	8m ²
③	ured repcija	8m ²
③.1	ured osiguranje	5,7m ²
④	soba za prtljagu	9,9m ²
⑤	lobby čekaonica	25,5m ²
⑥	prostor za djecu	25,5m ²
⑦	lobby bar	153m ²
⑧	konferencijska sala	57,2m ²
⑨	lobby čekaonica	42,2m ²
⑩	sanitarni blok	15,6m ²

1:200

Tlocrt LOBBY 4

19%

+6.39
+6.39
+6.39

①	klimatoterapija ordinacija	16,7m ²
②	zajednički prostor	24,7m ²
③	mjesec i zdravlje ordinacija	32,3m ²
④	čekaonica/zajednički prostor	23m ²
⑤	refleksologija ordinacija	40,4m ²
⑥	akupunktura ordinacija	29,4m ²
⑦	čekaonica/zajednički prostor	9,8m ²
⑧	dnevni boravak /osoblje	18,5m ²
⑨	tibetanska medicina ordinacija	12,3m ²
⑩	sanitarni blok	15,6m ²
⑪	tretmanske prostorije	25,3m ²
⑫	neuropatija ordinacija	57,2m ²
⑬	feldenkrais metoda ordinacija	22,3m ²
⑭	um-tijelo tehnika	70m ²

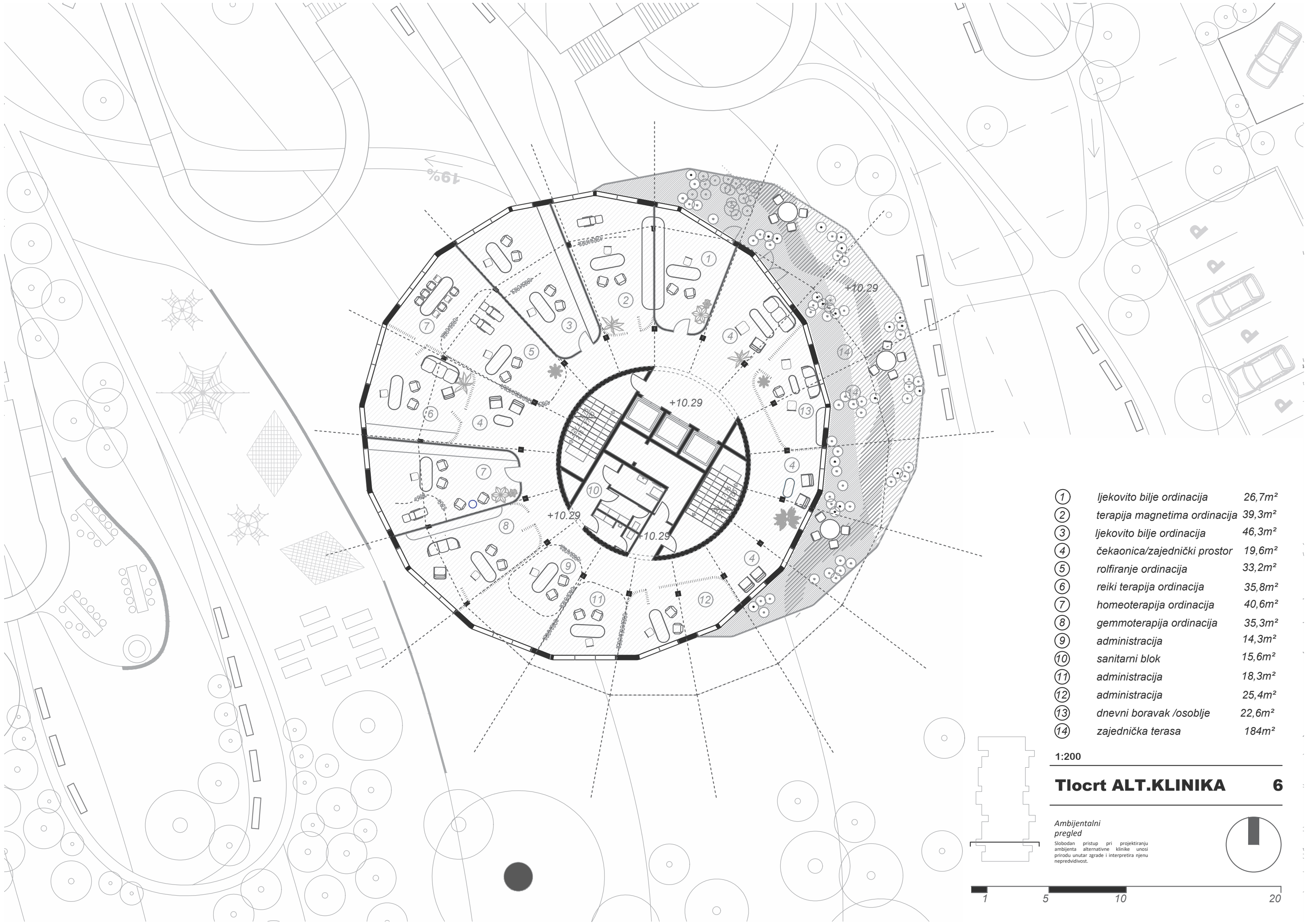
1:200

Tlocrt ALT.KLINIKA 5

Ambijentalni pregled

Slobodan pristup pri projektiranju ambijenta alternativne klinike unosi prirodu unutar zgrade i interpretira njenu nepredvidivost.

①	<i>ljekovito bilje ordinacija</i>	26,7m ²
②	<i>terapija magnetima ordinacija</i>	39,3m ²
③	<i>ljekovito bilje ordinacija</i>	46,3m ²
④	<i>čekaonica/zajednički prostor</i>	19,6m ²
⑤	<i>rolfiranje ordinacija</i>	33,2m ²
⑥	<i>reiki terapija ordinacija</i>	35,8m ²
⑦	<i>homeoterapija ordinacija</i>	40,6m ²
⑧	<i>gemmoterapija ordinacija</i>	35,3m ²
⑨	<i>administracija</i>	14,3m ²
⑩	<i>sanitarni blok</i>	15,6m ²
⑪	<i>administracija</i>	18,3m ²
⑫	<i>administracija</i>	25,4m ²
⑬	<i>dnevni boravak /osoblje</i>	22,6m ²
⑭	<i>zajednička terasa</i>	184m ²

1:200

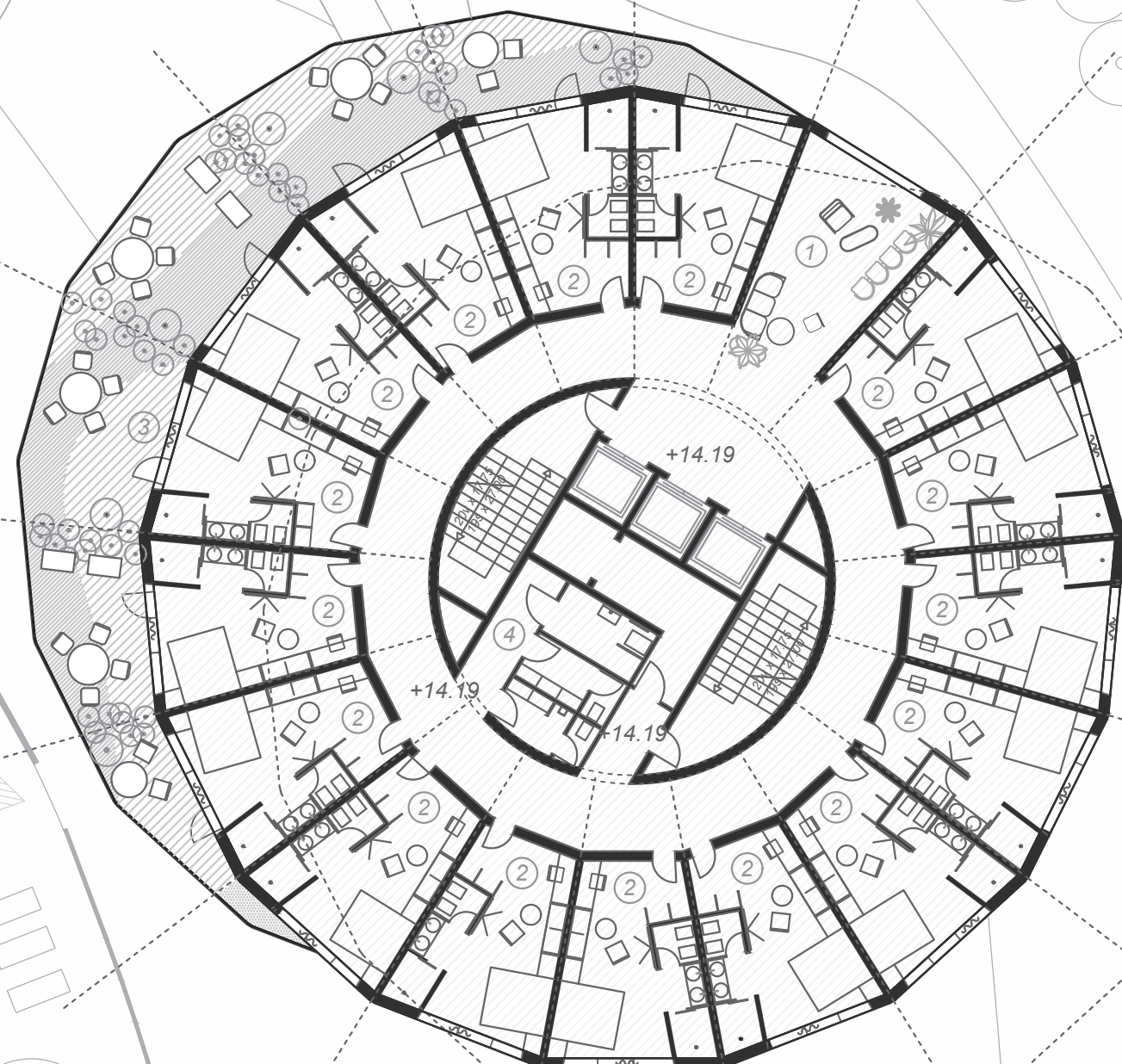
Tlocrt ALT.KLINIKA 6

Ambijentalni pregled

Slobodan pristup pri projektiranju ambijenta alternativne klinike unosi prirodu unutar zgrade i interpretira njenu nepredvidivost.

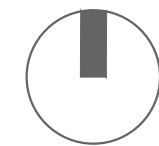
- ① zajednički prostor 26,3m²
- ② hotelska soba 25,4m²
- ③ balkoni hotelskih soba/terasa 184m²
- ④ sanitarni blok 15,6m²

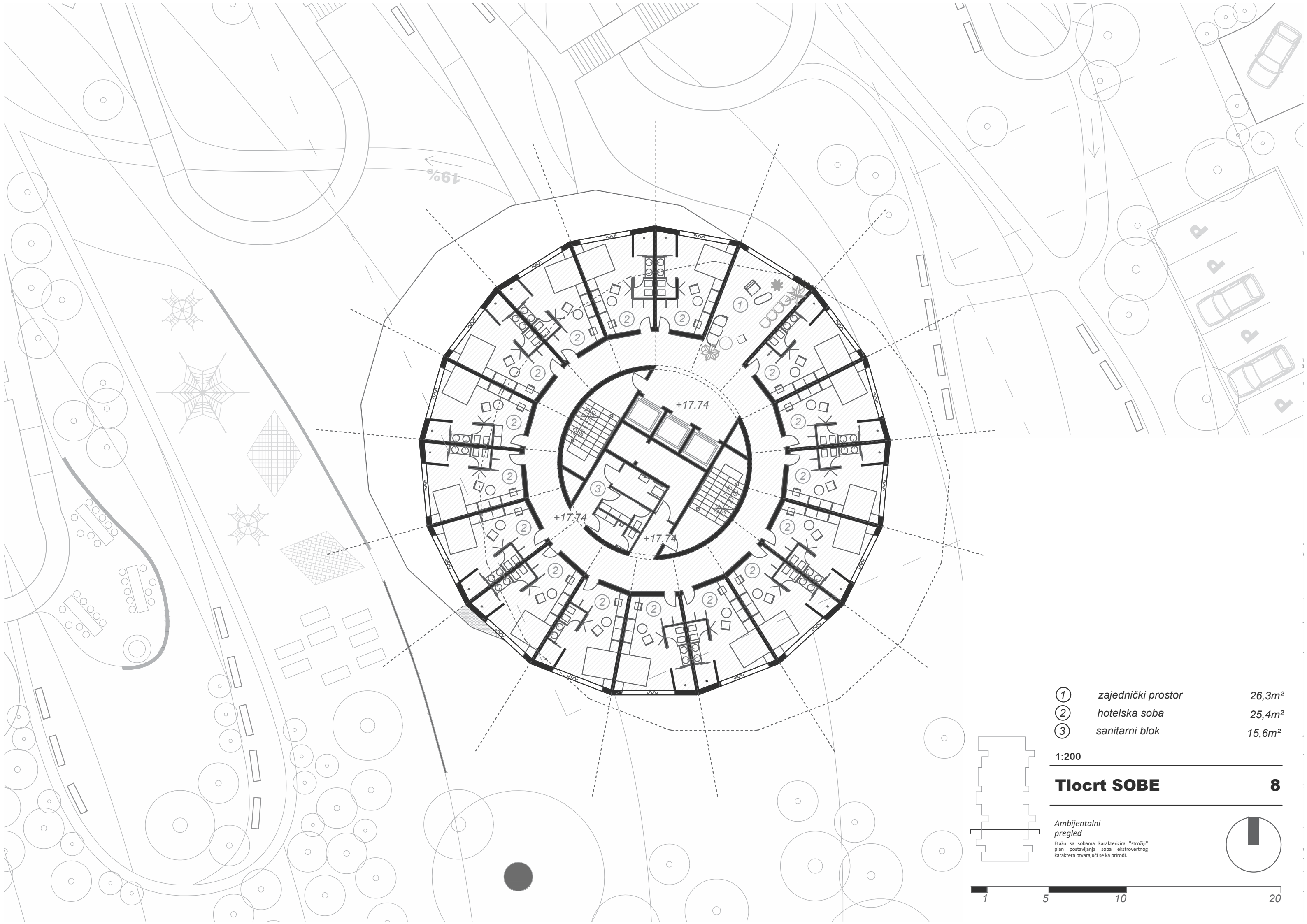
1:200

Tlocrt SOBE 7

Ambijentalni pregled

Etažu sa sobama karakterizira "strožiji" plan postavljanja soba ekstravertnog karaktera otvarajući se ka prirodi.

- ① zajednički prostor 26,3m²
- ② hotelska soba 25,4m²
- ③ sanitarni blok 15,6m²

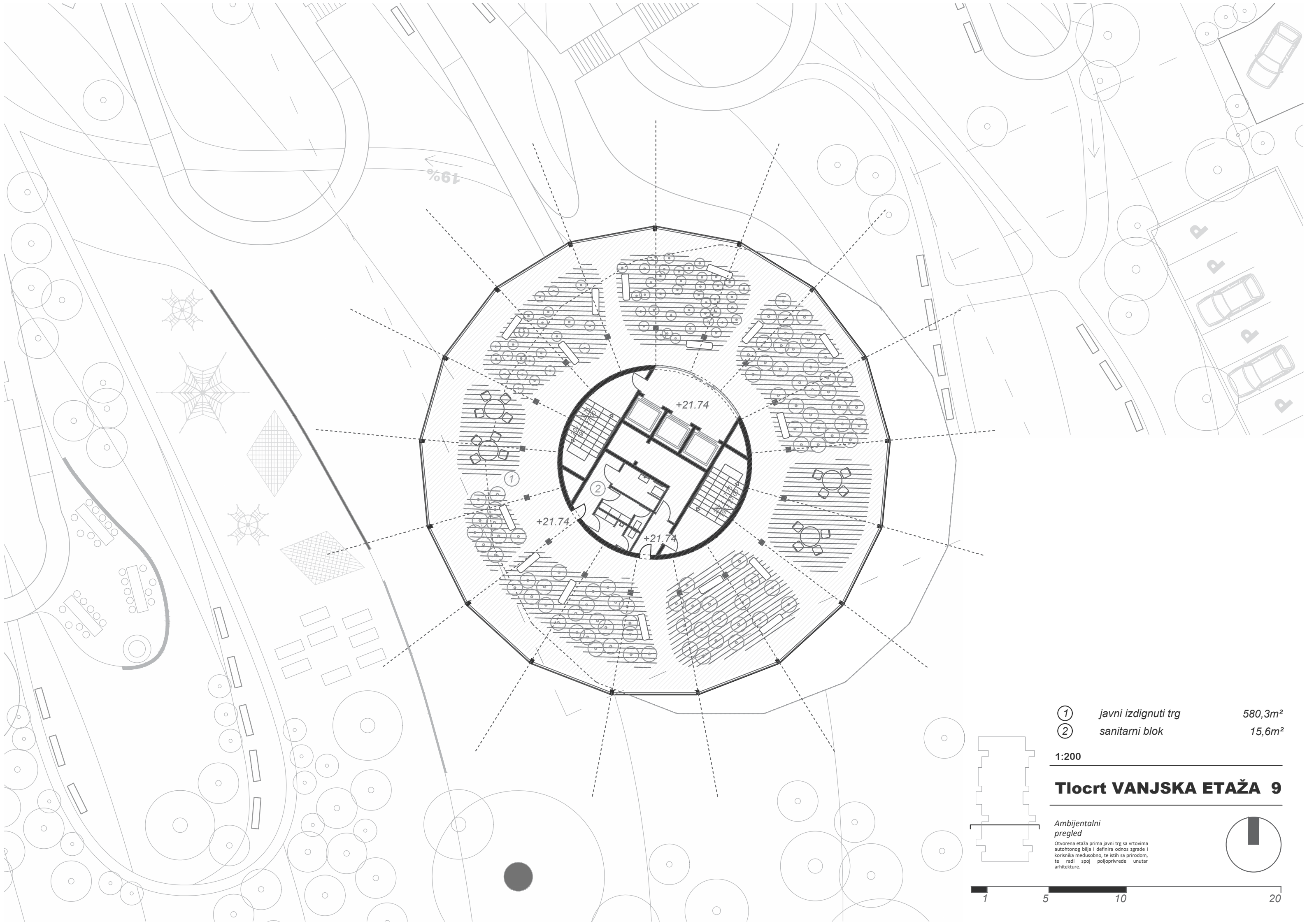
1:200

Tlocrt SOBE 8

Ambijentalni pregled

Etažu sa sobama karakterizira "strožiji" plan postavljanja soba ekstravertnog karaktera otvarajući se ka prirodi.

- ① javni izdignuti trg 580,3m²
- ② sanitarni blok 15,6m²

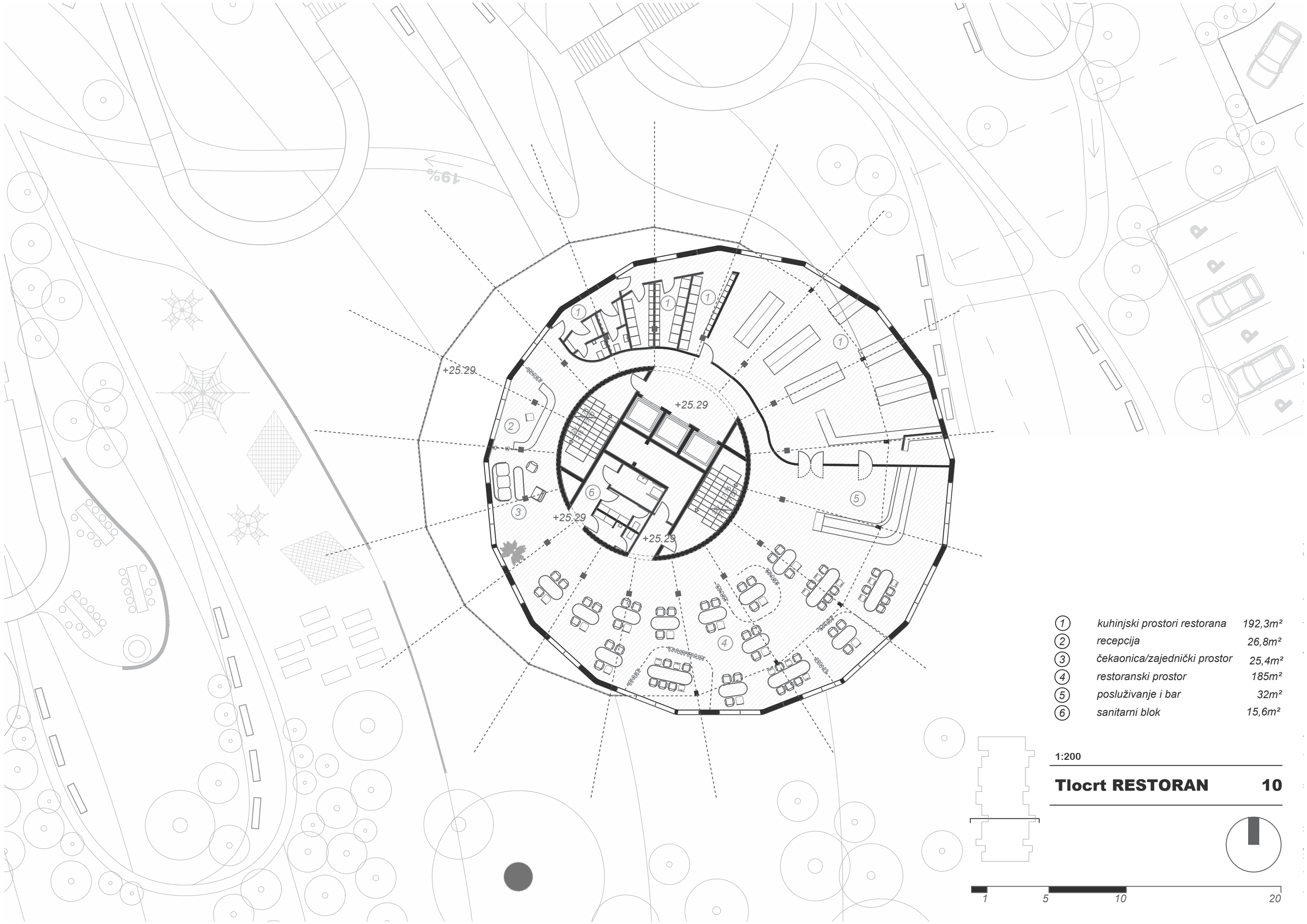
1:200

Tlocrt VANJSKA ETAŽA 9

Ambijentalni pregled

Otvorena etaža prima javni trg sa vrtovima autohtonog bilja i definira odnos zgrade i korisnika međusobno, te istih sa prirodom, te radi spoj poljoprivrede unutar arhitekture.

19%

+25.29

+25.29

+25.29

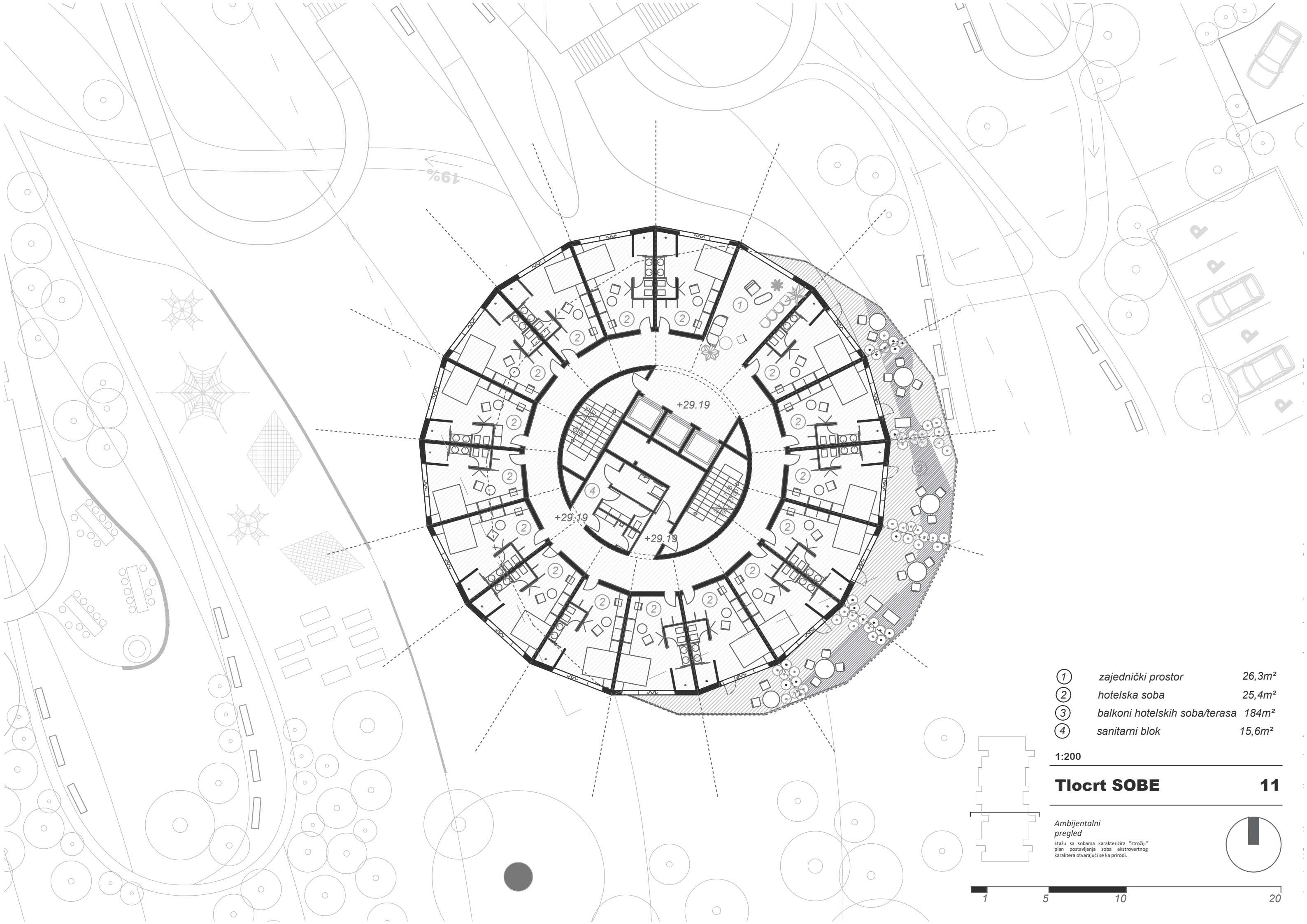
+25.29

①	<i>kuhinjski prostori restorana</i>	192,3m ²
②	<i>repcija</i>	26,8m ²
③	<i>čekaonica/zajednički prostor</i>	25,4m ²
④	<i>restoranski prostor</i>	185m ²
⑤	<i>posluživanje i bar</i>	32m ²
⑥	<i>sanitarni blok</i>	15,6m ²

1:200

Tlocrt RESTORAN 10

19%

+29.19

+29.19

+29.19

- ① zajednički prostor 26,3m²
- ② hotelska soba 25,4m²
- ③ balkoni hotelskih soba/terasa 184m²
- ④ sanitarni blok 15,6m²

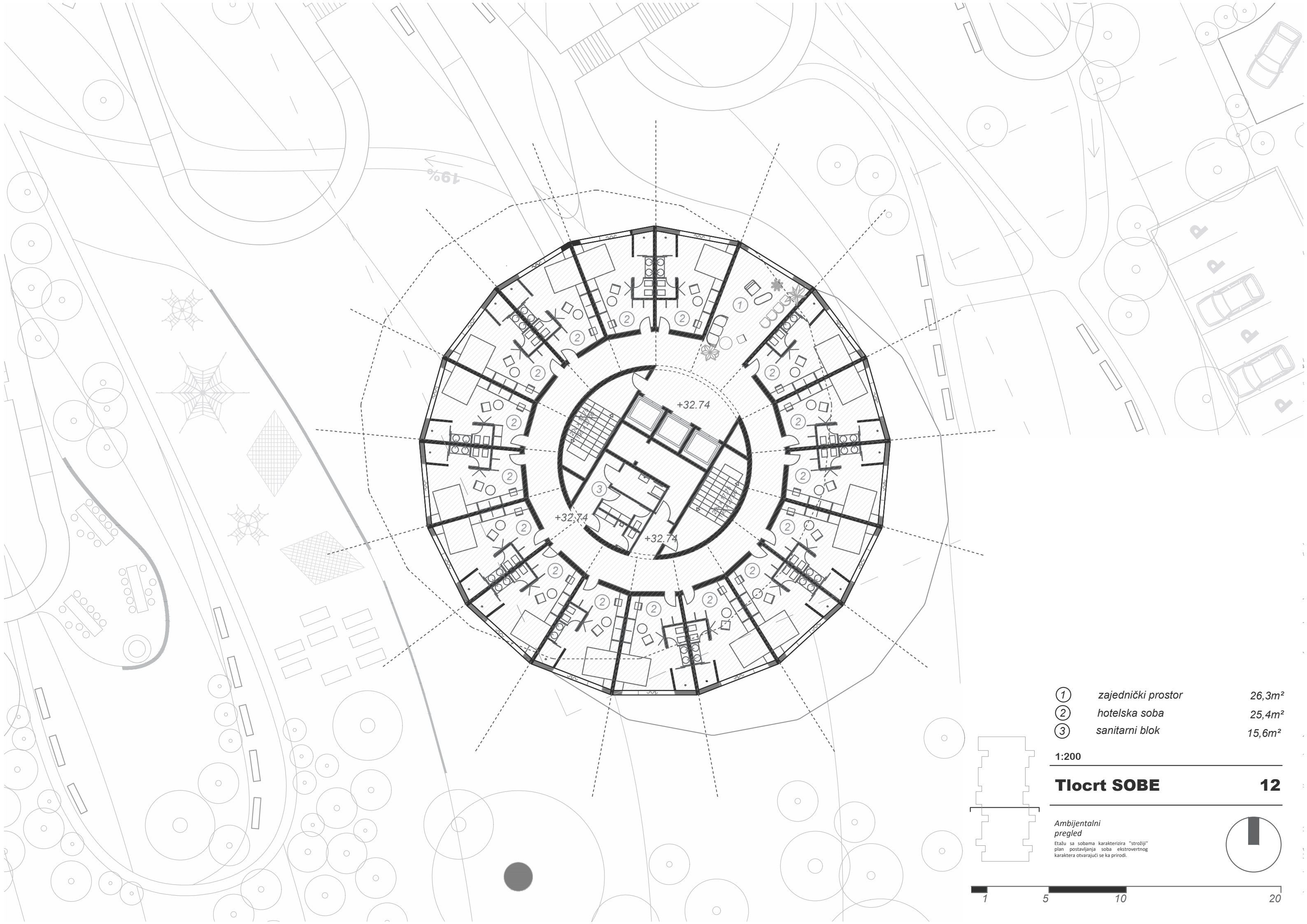
1:200

Tlocrt SOBE 11

Ambijentalni pregled

Etazu sa sobama karakterizira "strožiji" plan postavljanja soba ekstravertnog karaktera otvarajući se ka prirodi.

%61

+32.74

+32.74

+32.74

- ① zajednički prostor 26,3m²
- ② hotelska soba 25,4m²
- ③ sanitarni blok 15,6m²

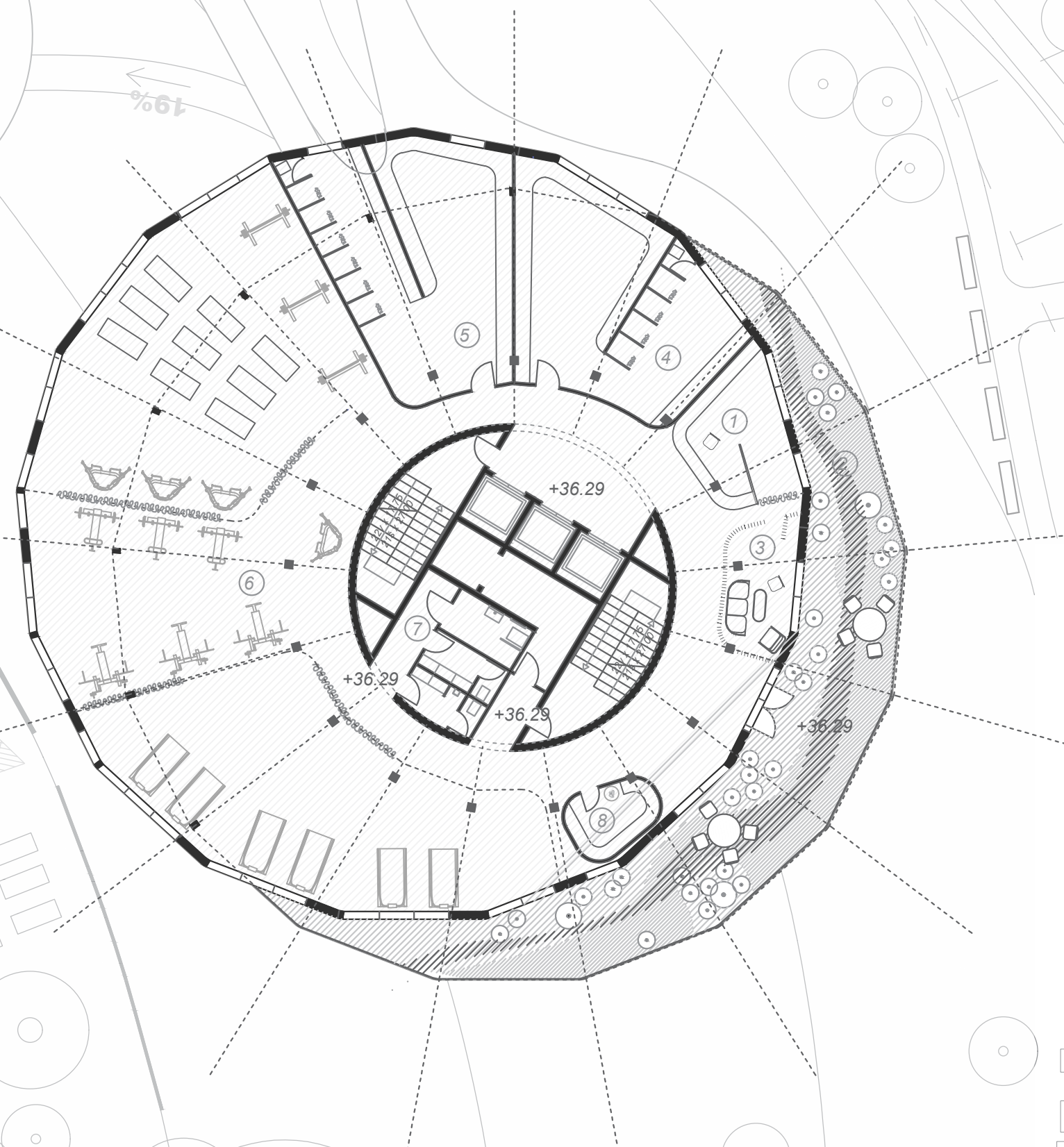
1:200

Tlocrt SOBE 12

Ambijentalni pregled

Etažu sa sobama karakterizira "strožiji" plan postavljanja soba ekstravertnog karaktera otvarajući se ka prirodi.

①	repcija	19,5m ²
②	zajednička terasa	184m ²
③	dnevni boravak osoblje	12,7m ²
④	ženska svlačionica+tuš	59,4m ²
⑤	muška svlačionica+tuš	65,6m ²
⑥	teretana	288,3m ²
⑦	sanitarni blok	15,6m ²
⑧	sauna	7,3m ²

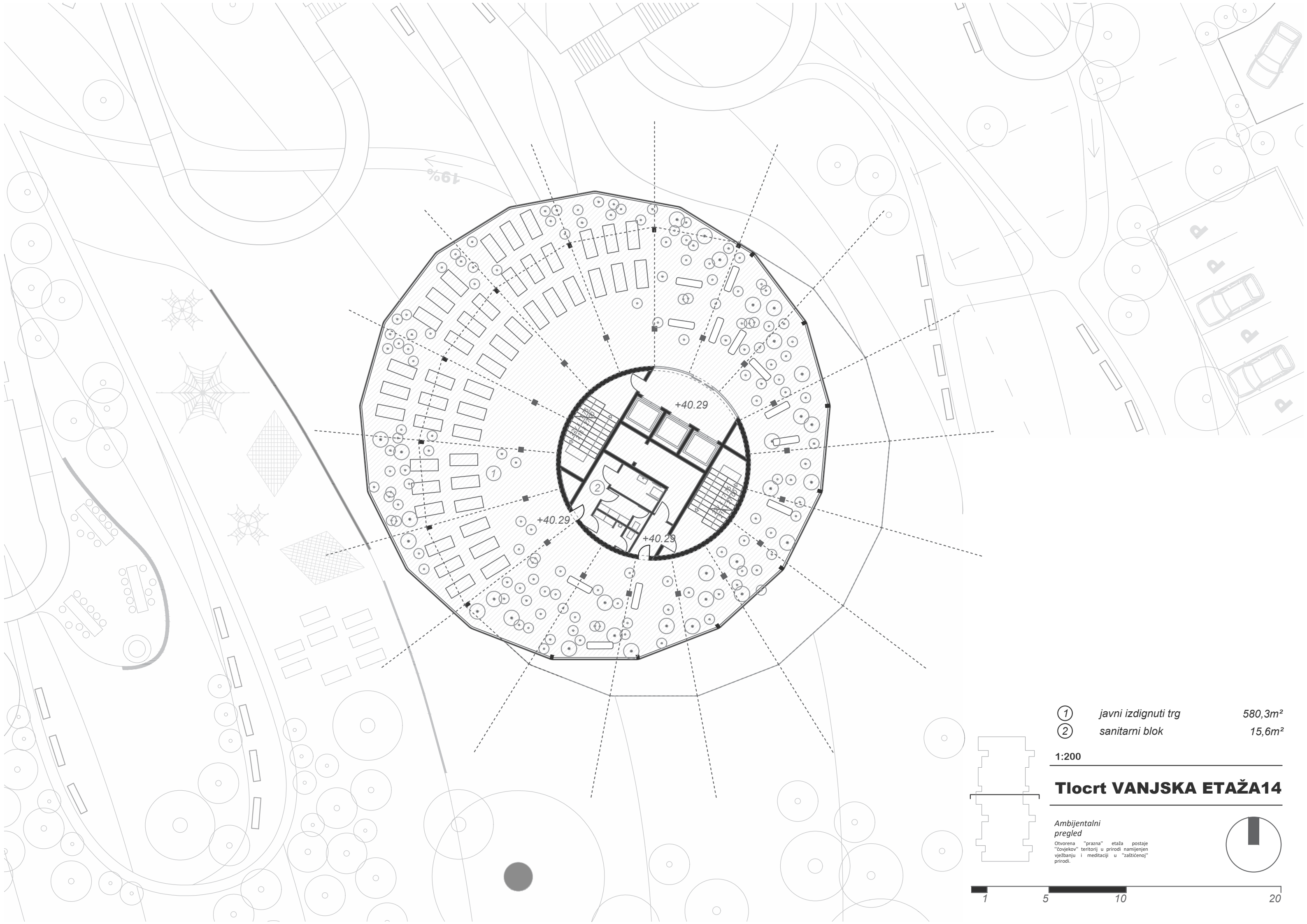
1:200

Tlocrt TERETANA 13

Ambijentalni pregled

Teretana otvorenog plana niže prostore kružno sa mogućnošću podjele na manje dijelove.

- ① javni izdignuti trg 580,3m²
- ② sanitarni blok 15,6m²

1:200

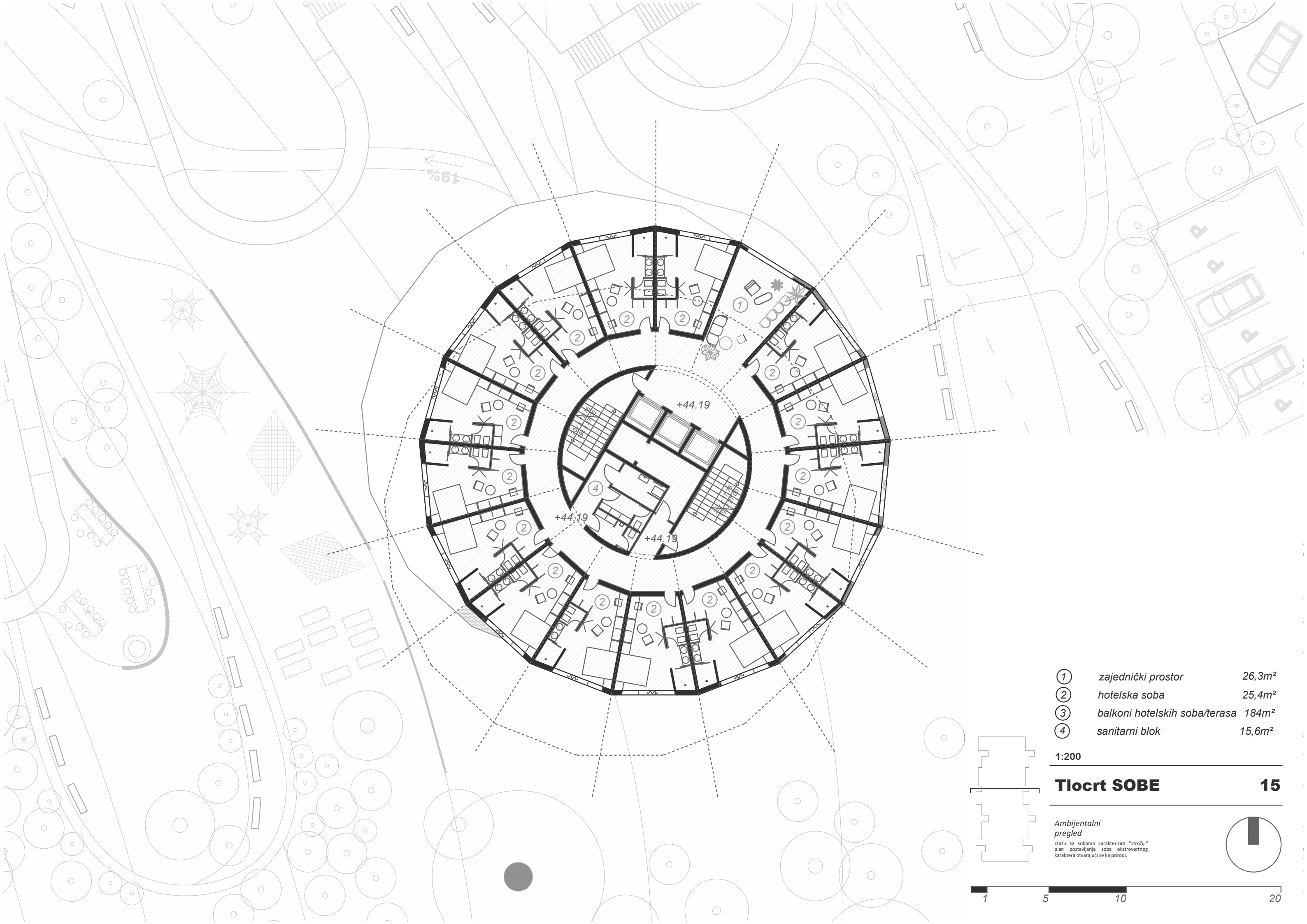
Tlocrt VANJSKA ETAŽA14

Ambijentalni pregled

Otvorena "prazna" etaža postaje "čovjekov" teritorij u prirodi namijenjen vježbanju i meditaciji u "zaštićenom" prirodi.

%61

+44.19

+44.19

+44.19

- ① *zajednički prostor* 26,3m²
- ② *hotelska soba* 25,4m²
- ③ *balkoni hotelskih soba/terasa* 184m²
- ④ *sanitarni blok* 15,6m²

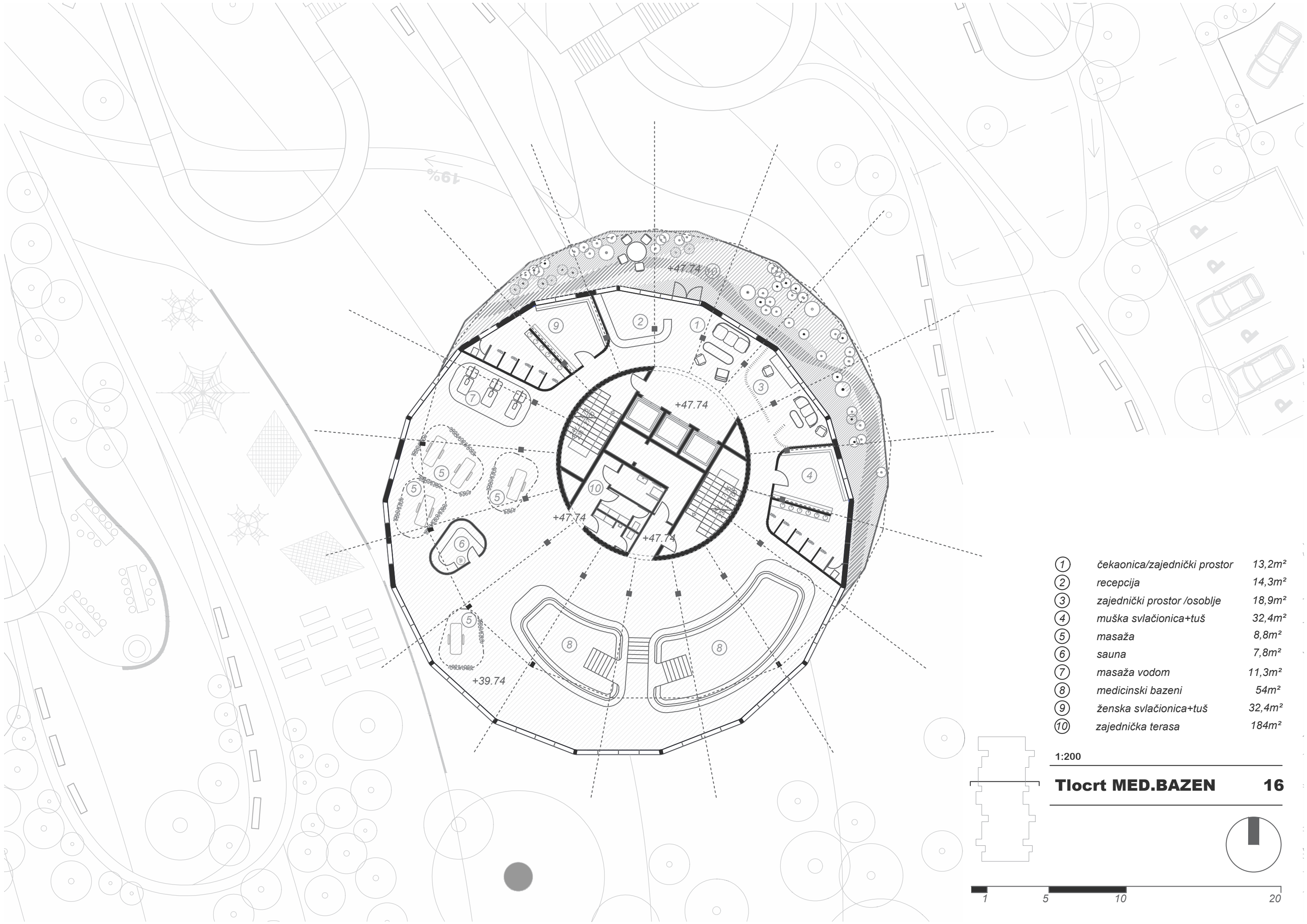
1:200

Tlocrt SOBE 15

Ambijentalni pregled

Etažu sa sobama karakterizira "strožiji" plan postavljanja soba ekstravertnog karaktera otvarajući se ka prirodi.

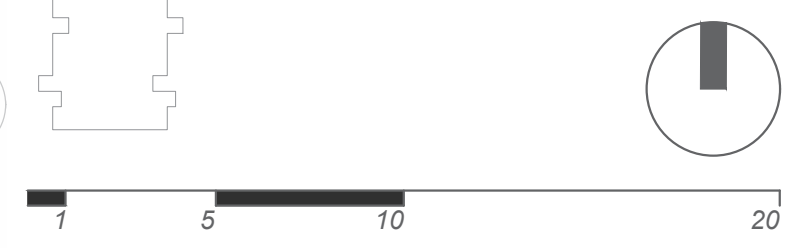

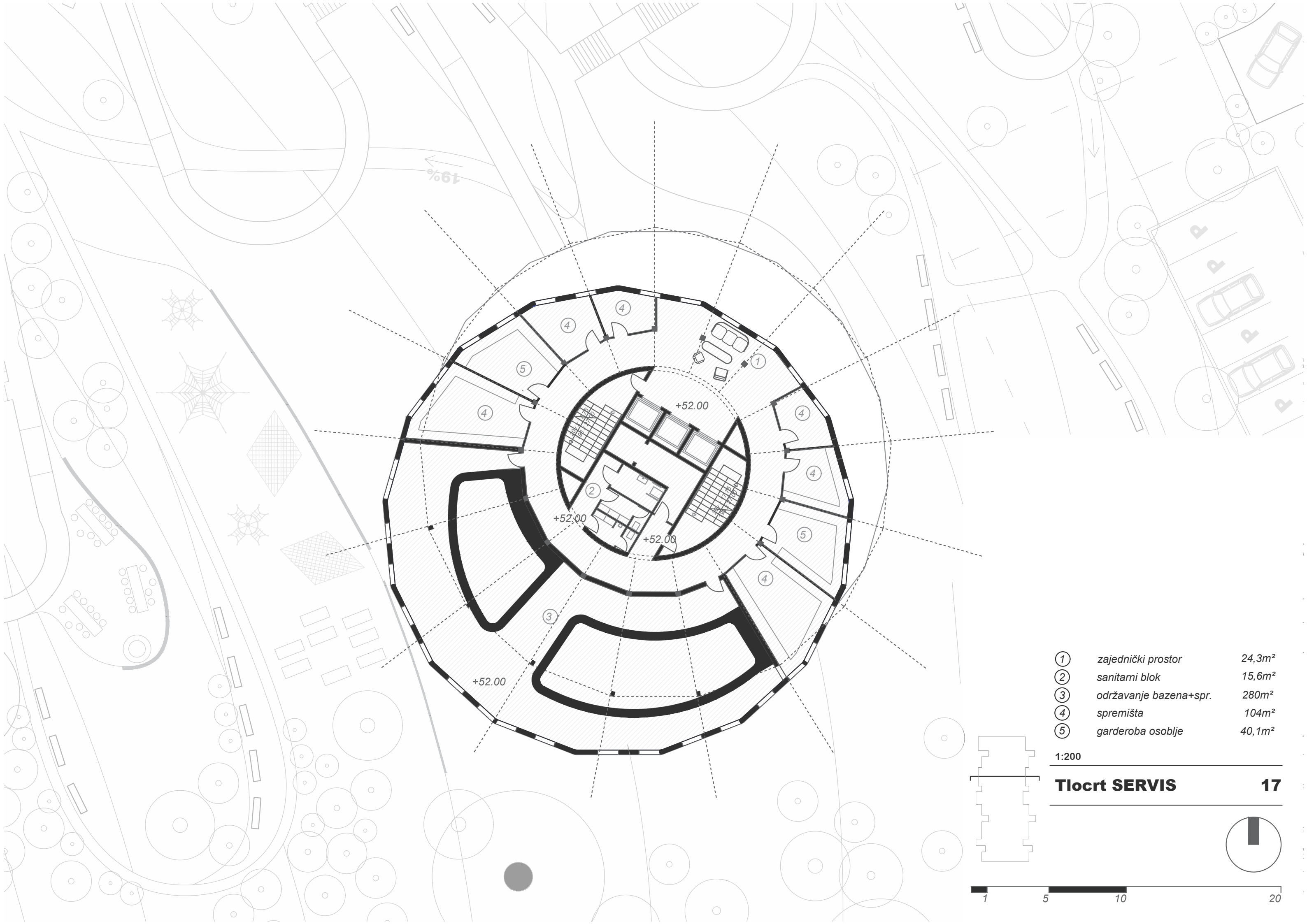

①	čekaonica/zajednički prostor	13,2m ²
②	repcija	14,3m ²
③	zajednički prostor /osoblje	18,9m ²
④	muška svlačionica+tuš	32,4m ²
⑤	masaža	8,8m ²
⑥	sauna	7,8m ²
⑦	masaža vodom	11,3m ²
⑧	medicinski bazeni	54m ²
⑨	ženska svlačionica+tuš	32,4m ²
⑩	zajednička terasa	184m ²

1:200

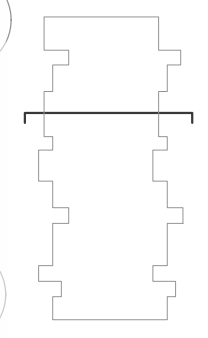
Tlocrt MED.BAZEN 16

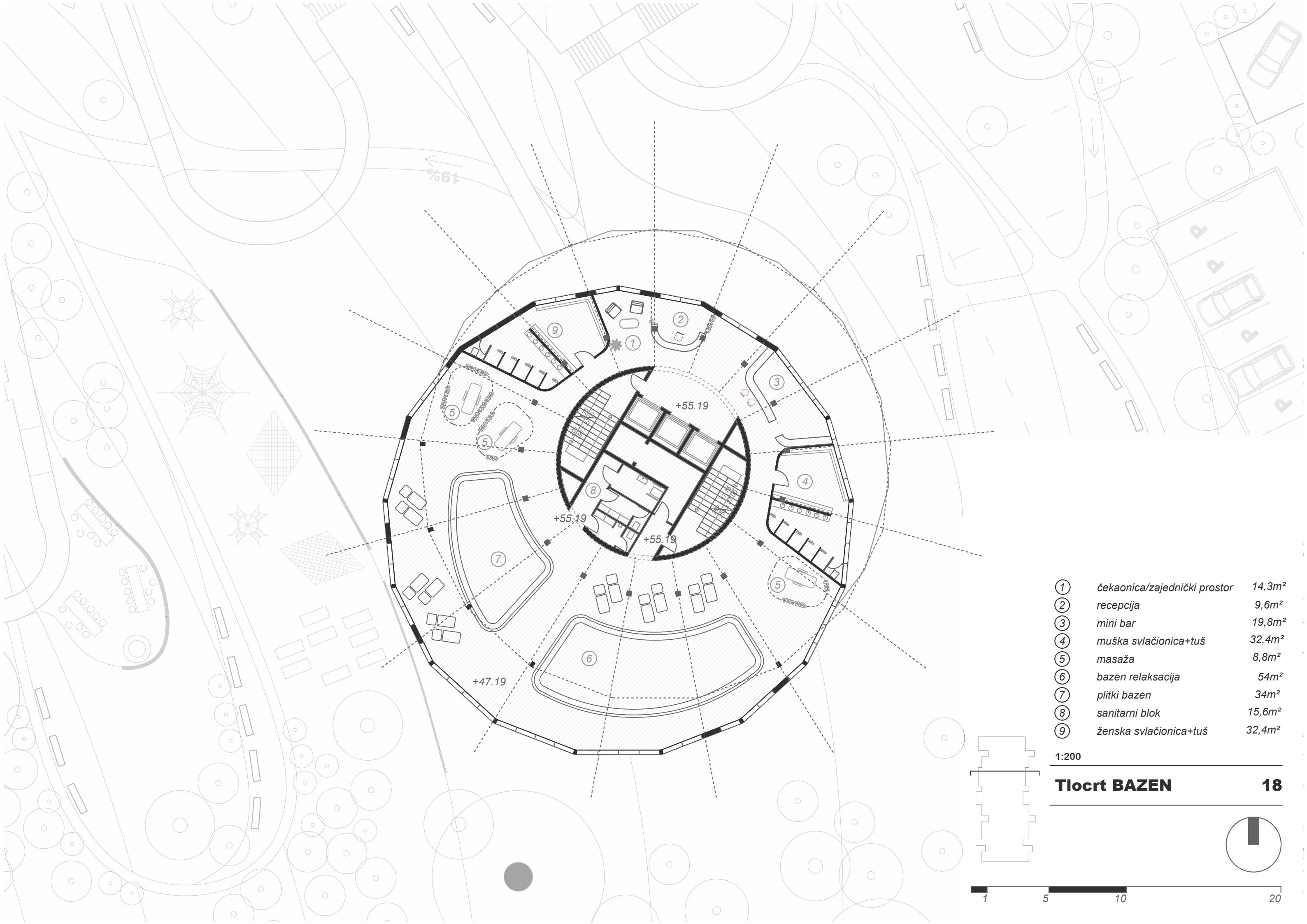
①	<i>zajednički prostor</i>	24,3m ²
②	<i>sanitarni blok</i>	15,6m ²
③	<i>održavanje bazena+spr.</i>	280m ²
④	<i>spremišta</i>	104m ²
⑤	<i>garderoba osoblje</i>	40,1m ²

1:200

Tlocrt SERVIS 17

%6↓

+55.19

+55.19

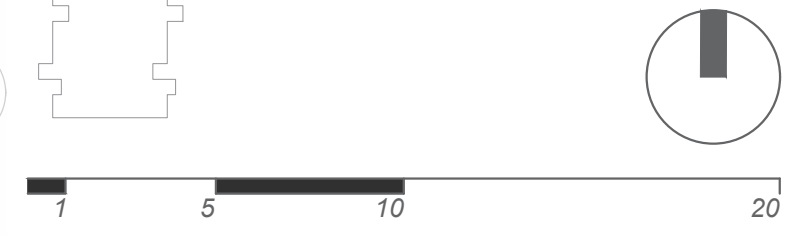
+55.19

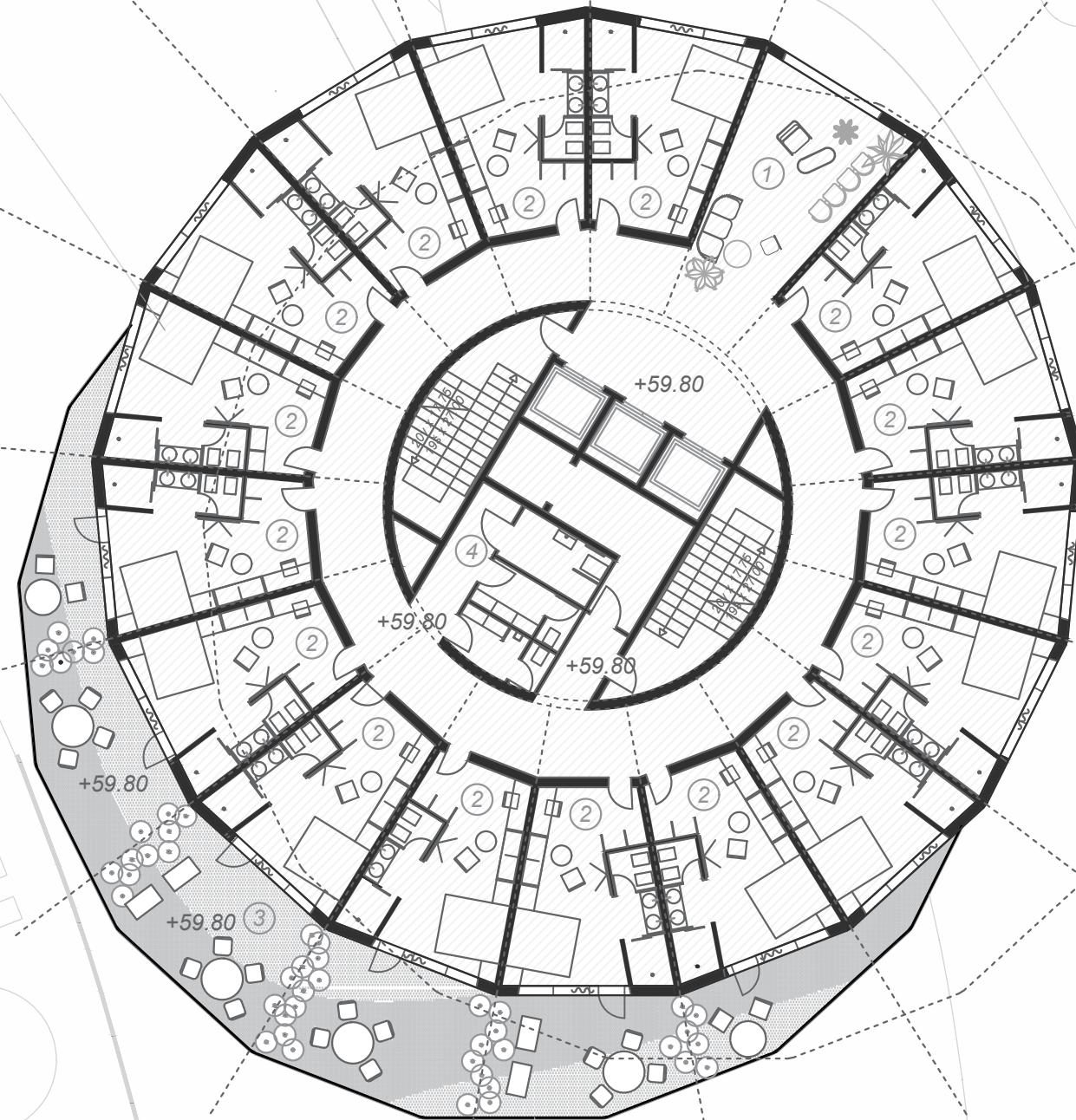
+47.19

- ① čekaonica/zajednički prostor 14,3m²
- ② recepcija 9,6m²
- ③ mini bar 19,8m²
- ④ muška svlačionica+tuš 32,4m²
- ⑤ masaža 8,8m²
- ⑥ bazen relaksacija 54m²
- ⑦ plitki bazen 34m²
- ⑧ sanitarni blok 15,6m²
- ⑨ ženska svlačionica+tuš 32,4m²

1:200

Tlocrt BAZEN 18

- ① zajednički prostor 26,3m²
- ② hotelska soba 25,4m²
- ③ balkoni hotelskih soba/terasa 184m²
- ④ sanitarni blok 15,6m²

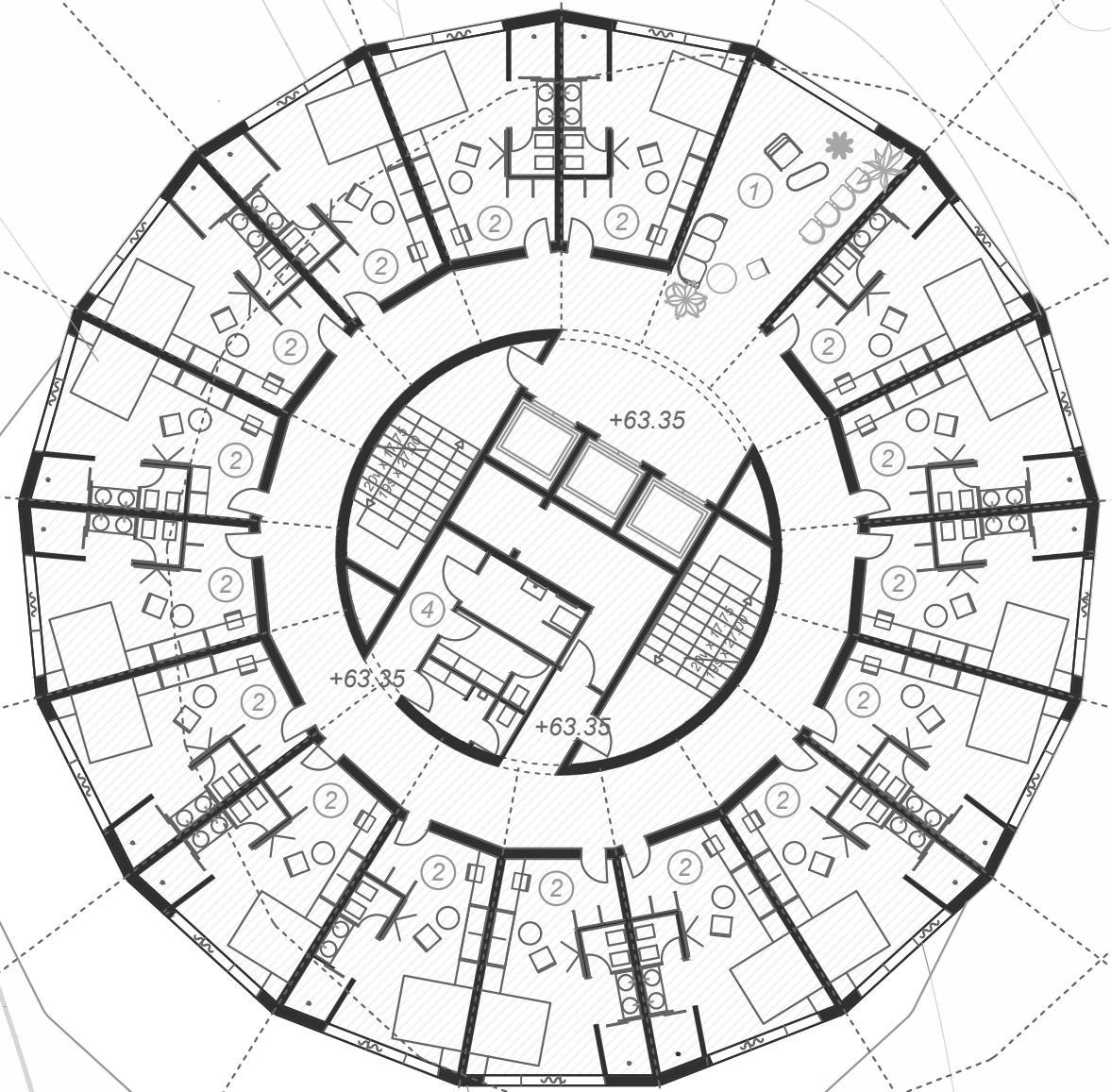
1:200

Tlocrt SOBE 19

Ambijentalni pregled

Etažu sa sobama karakterizira "strožiji" plan postavljanja soba ekstravertnog karaktera otvarajući se ka prirodi.

①	<i>zajednički prostor</i>	26,3m ²
②	<i>hotelska soba</i>	25,4m ²
③	<i>sanitarni blok</i>	15,6m ²

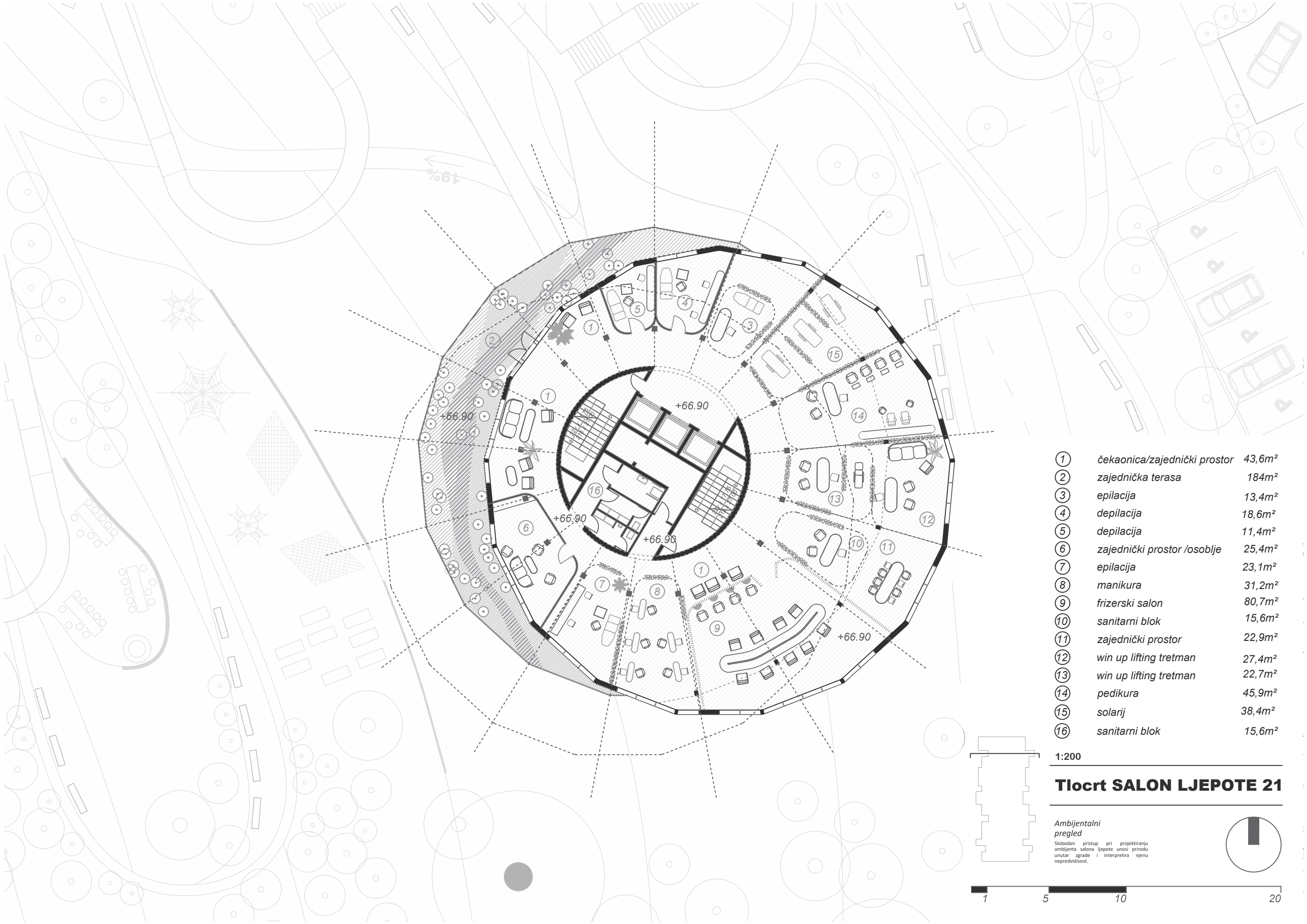
1:200

Tlocrt SOBE 20

Ambijentalni pregled

Etažu sa sobama karakterizira "strožiji" plan postavljanja soba ekstravertnog karaktera otvarajući se ka prirodi.

①	čekaonica/zajednički prostor	43,6m ²
②	zajednička terasa	184m ²
③	epilacija	13,4m ²
④	depilacija	18,6m ²
⑤	depilacija	11,4m ²
⑥	zajednički prostor /osoblje	25,4m ²
⑦	epilacija	23,1m ²
⑧	manikura	31,2m ²
⑨	frizerski salon	80,7m ²
⑩	sanitarni blok	15,6m ²
⑪	zajednički prostor	22,9m ²
⑫	win up lifting tretman	27,4m ²
⑬	win up lifting tretman	22,7m ²
⑭	pedikura	45,9m ²
⑮	solarij	38,4m ²
⑯	sanitarni blok	15,6m ²

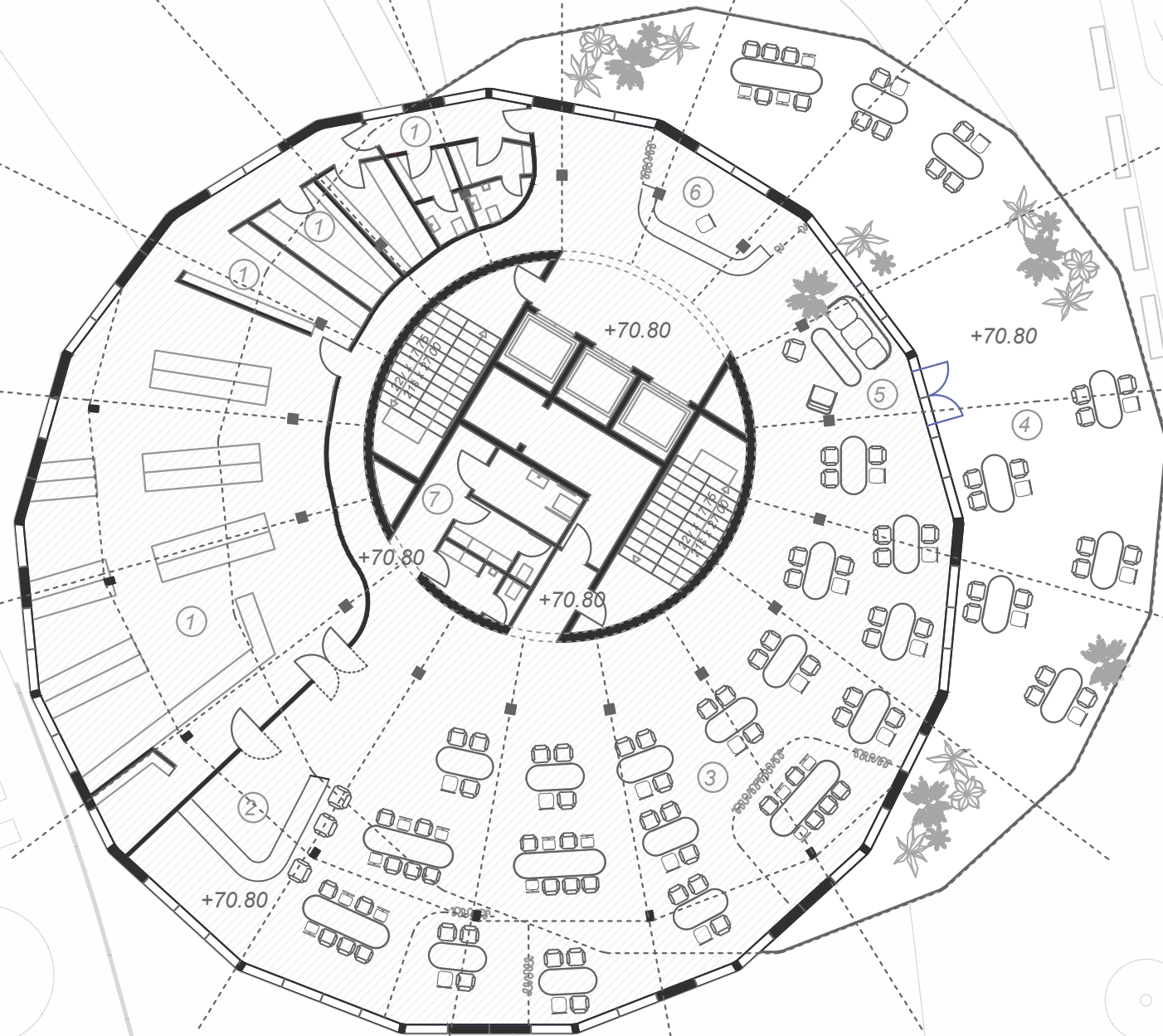
1:200

Tlocrt SALON LJEPUTE 21

Ambijentalni pregled

Slobodan pristup pri projektiranju ambijenta salona ljepote unosi prirodu unutar zgrade i interpretira njenu nepredvidivost.

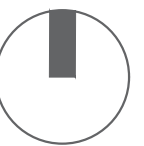
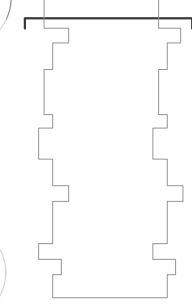

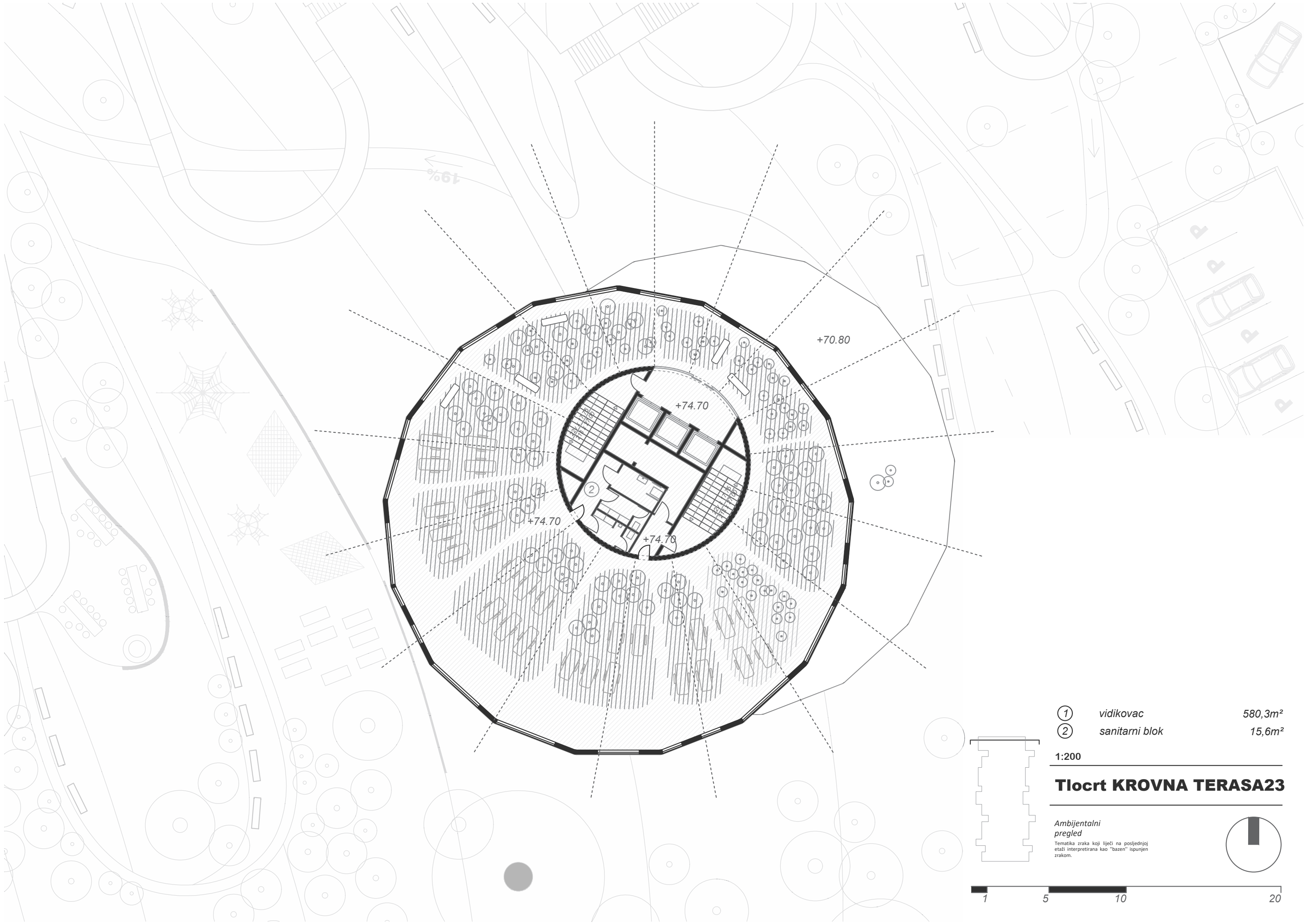
- ① kuhinjski prostori restorana 192,3m²
- ② bar 24,3m²
- ③ restoranski prostor 185m²
- ④ zajednička terasa 184m²
- ⑤ lobby/čekaonica 17,8m²
- ⑥ recepcija 13,4m²
- ⑦ sanitarni blok 15,6m²

1:200

Tlocrt RESTORAN

%6.1

+70.80

+74.70

+74.70

+74.70

- ① vidikovac 580,3m²
- ② sanitarni blok 15,6m²

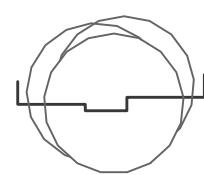
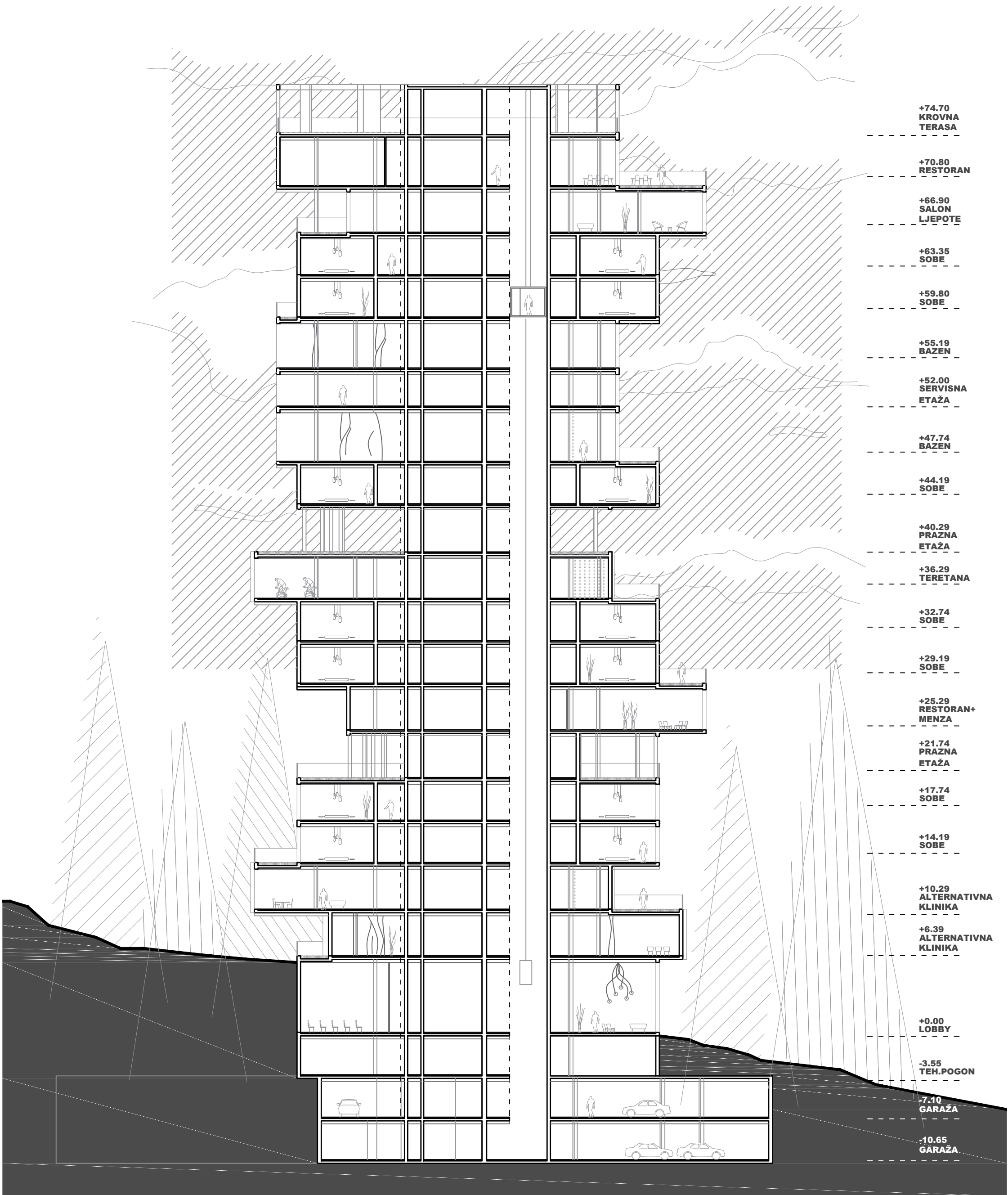
1:200

Tlocrt KROVNA TERASA23

Ambijentalni pregled

Tematika zraka koji liječi na posljednjoj etaži interpretirana kao "bazeni" ispunjen zrakom.

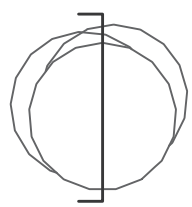
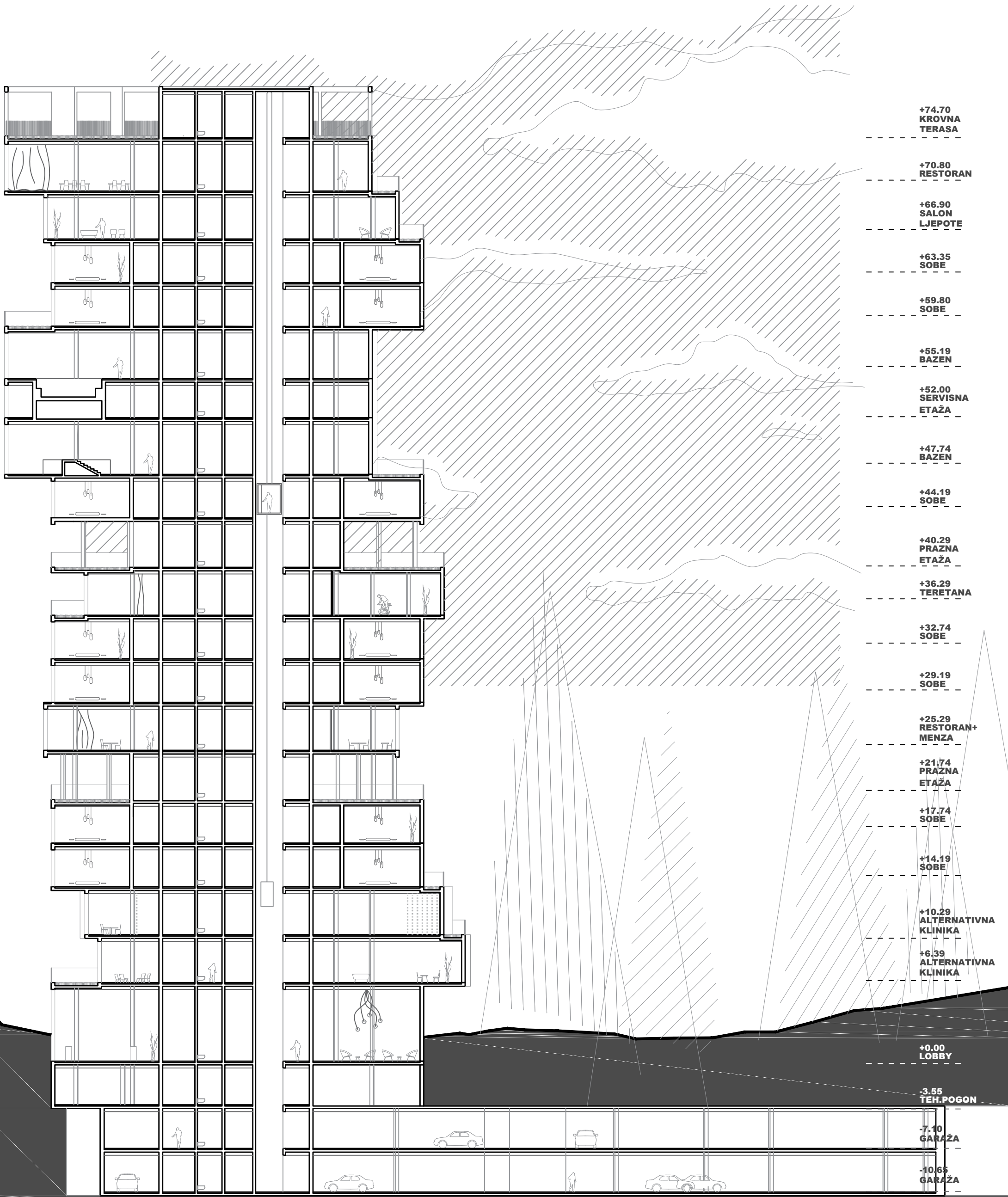

1:200

Presjek

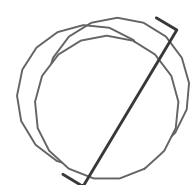
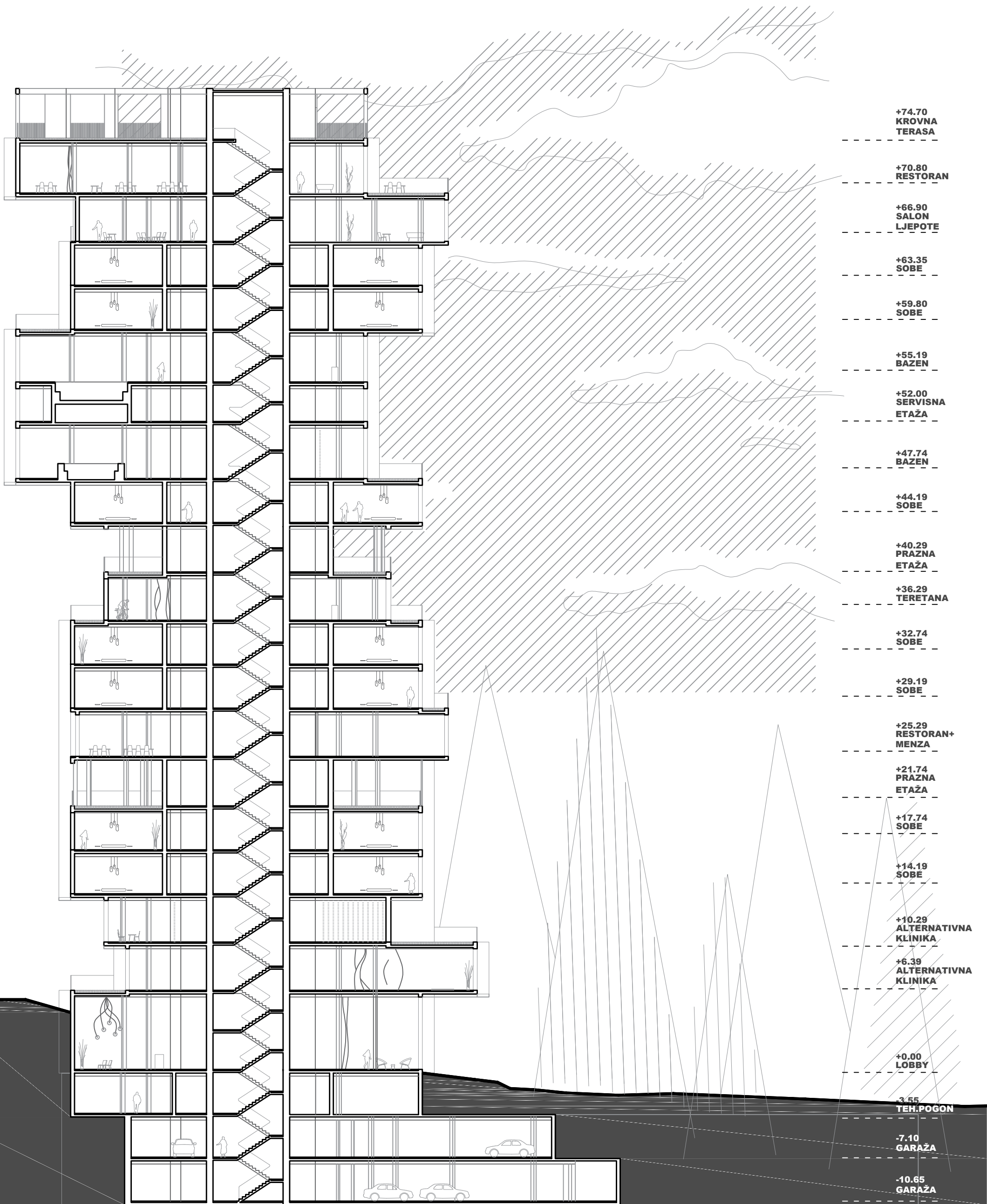
1-1

1:200
Presjek **2-2**

1:200

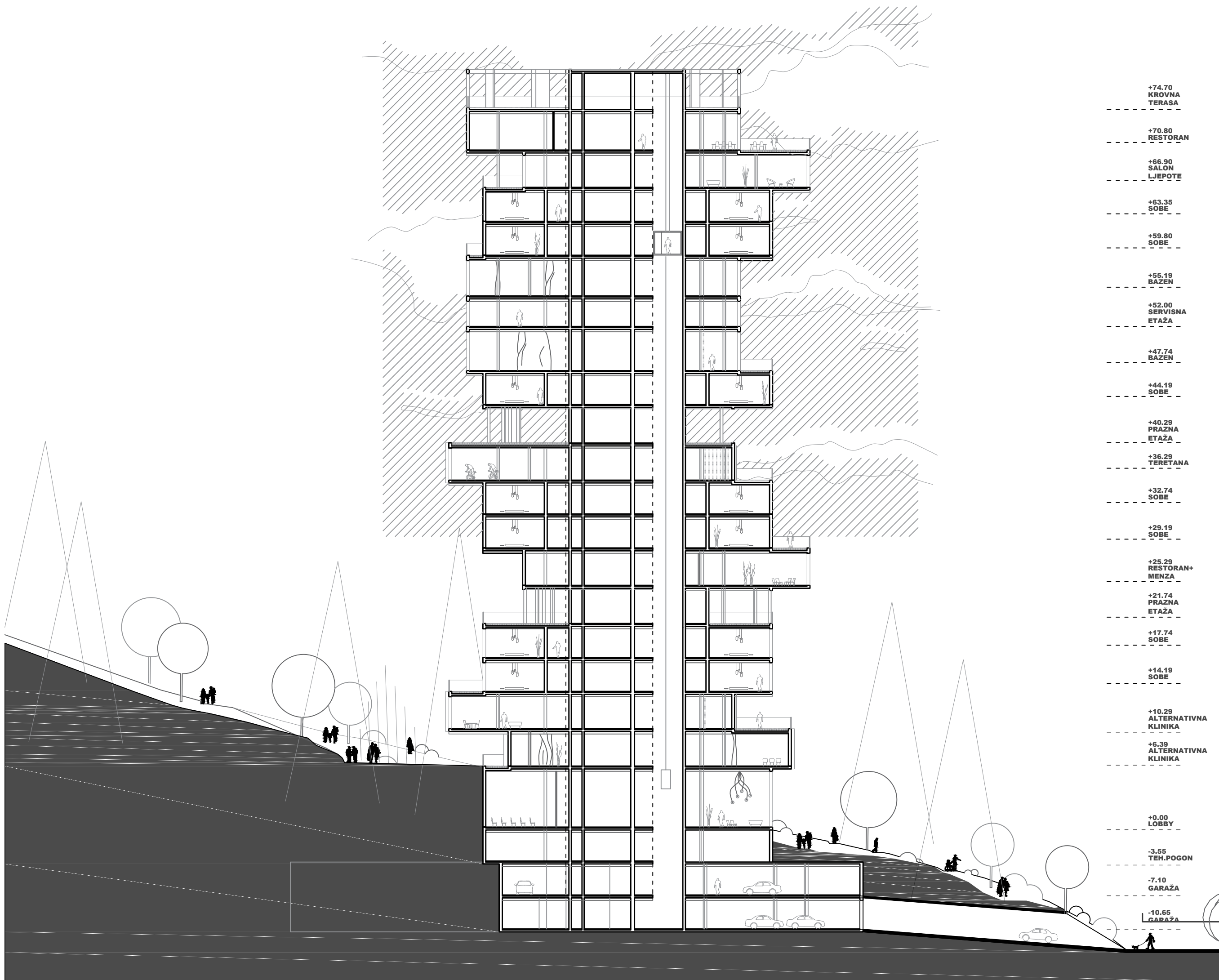
Presjek

3-3

*Analiza različitih
 ambijenata*

Analiza djelatnog korištenja lokacije u
 četiri različita ambijenta javnog prostora,
 prostora zajednice, šume sa posebnim,
 brdovitim dijelom i livade

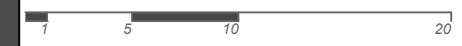

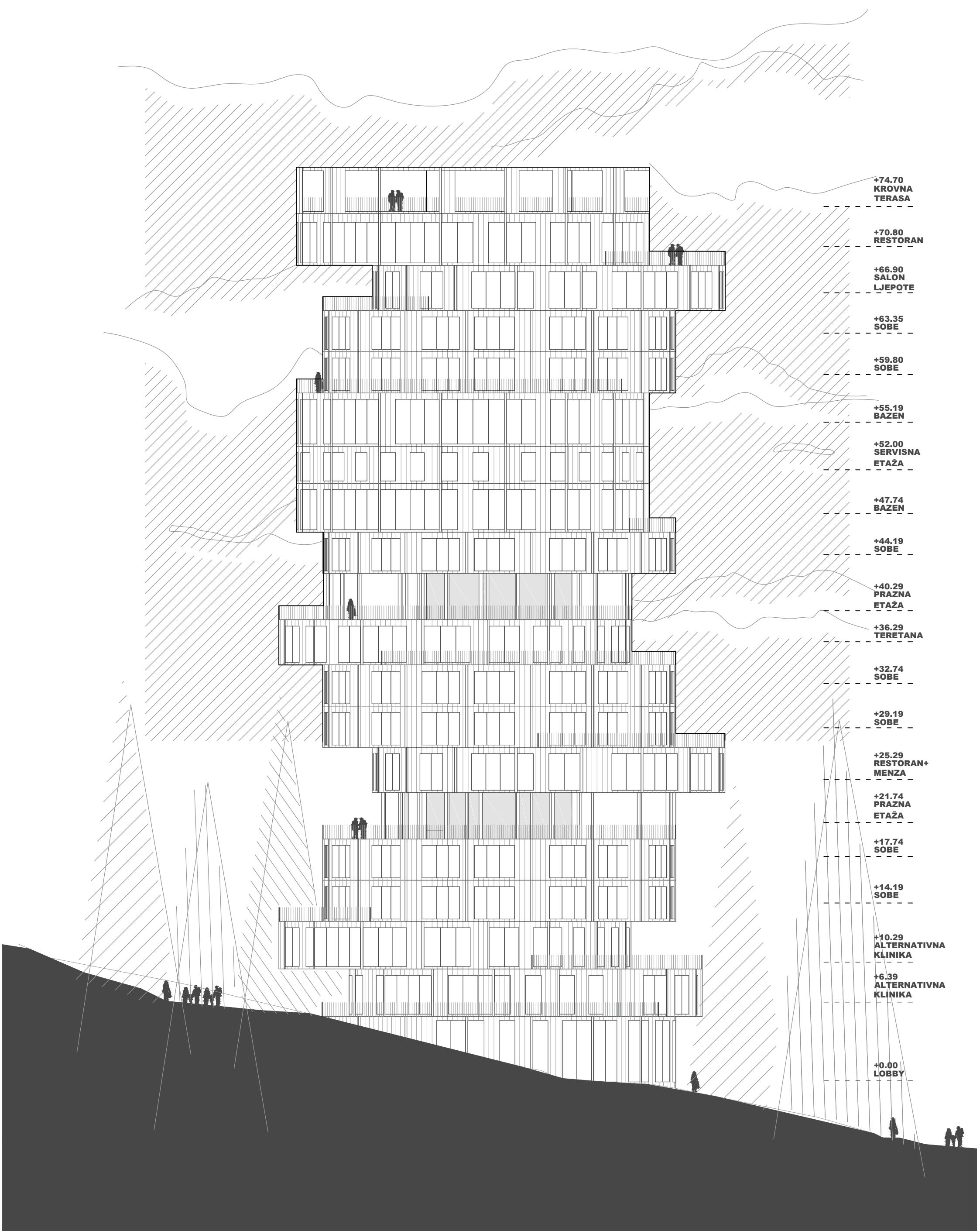
- +74.70
KROVNA
TERASA
- +70.80
RESTORAN
- +66.90
SALON
LJEPOTE
- +63.35
SOBE
- +59.80
SOBE
- +55.19
BAZEN
- +52.00
SERVISNA
ETAŽA
- +47.74
BAZEN
- +44.19
SOBE
- +40.29
PRAZNA
ETAŽA
- +36.29
TERETANA
- +32.74
SOBE
- +29.19
SOBE
- +25.29
RESTORAN+
MENZA
- +21.74
PRAZNA
ETAŽA
- +17.74
SOBE
- +14.19
SOBE
- +10.29
ALTERNATIVNA
KLINIKA
- +6.39
ALTERNATIVNA
KLINIKA
- +0.00
LOBBY
- -3.55
TEH.POGON
- -7.10
GARAŽA
- -10.65
GARAŽA

1:250

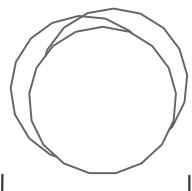
Presjek

4-4

- +74.70
KROVNA
TERASA
- +70.80
RESTORAN
- +66.90
SALON
LJEPOTE
- +63.35
SOBE
- +59.80
SOBE
- +55.19
BAZEN
- +52.00
SERVISNA
ETAŽA
- +47.74
BAZEN
- +44.19
SOBE
- +40.29
PRAZNA
ETAŽA
- +36.29
TERETANA
- +32.74
SOBE
- +29.19
SOBE
- +25.29
RESTORAN+
MENZA
- +21.74
PRAZNA
ETAŽA
- +17.74
SOBE
- +14.19
SOBE
- +10.29
ALTERNATIVNA
KLINIKA
- +6.39
ALTERNATIVNA
KLINIKA
- +0.00
LOBBY

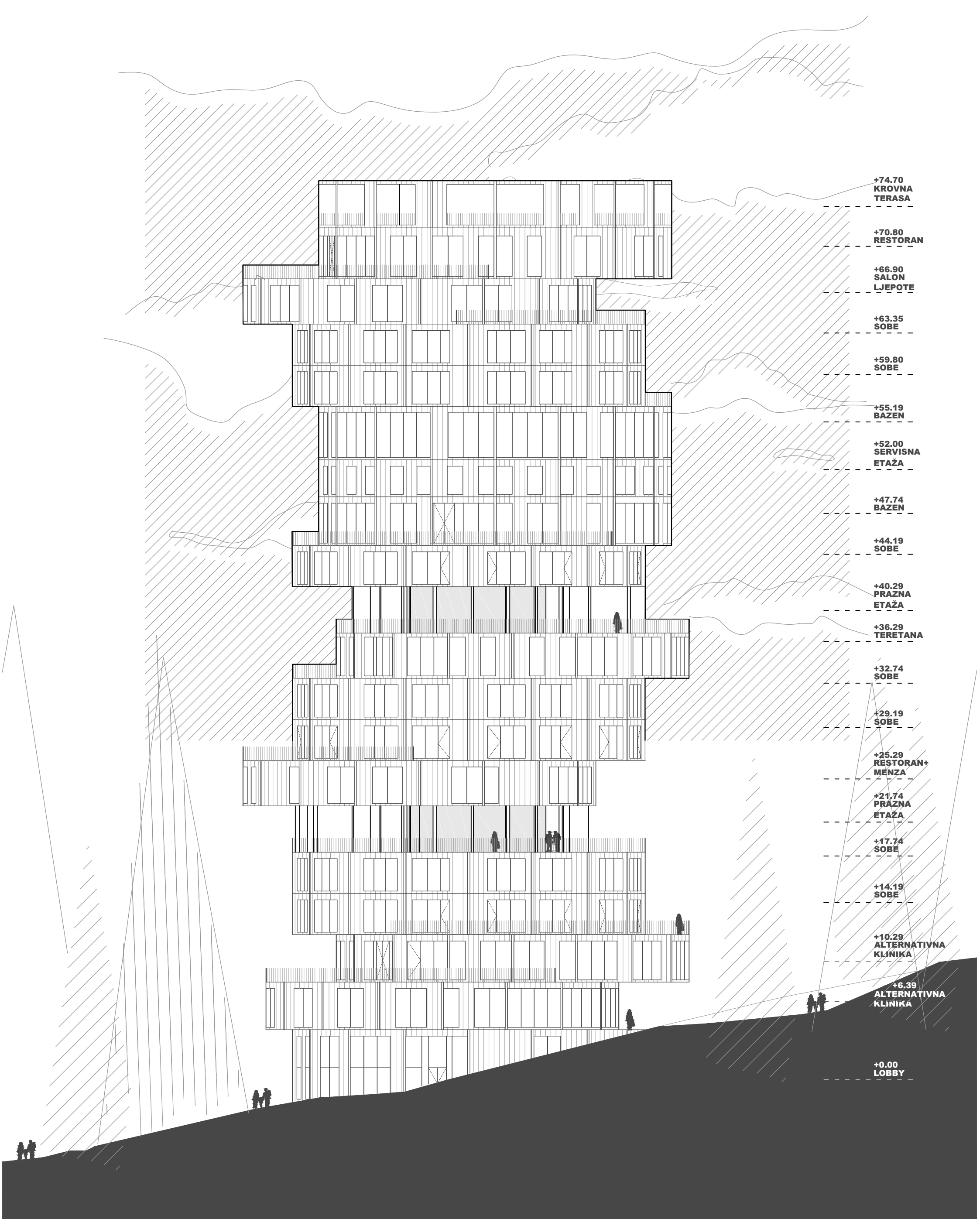

1:200

Pročelje JUG

3

+74.70
KROVNA
TERASA

+70.80
RESTORAN

+66.90
SALON
LJEPOTE

+63.35
SOBE

+59.80
SOBE

+55.19
BAZEN

+52.00
SERVISNA
ETAŽA

+47.74
BAZEN

+44.19
SOBE

+40.29
PRAZNA
ETAŽA

+36.29
TERETANA

+32.74
SOBE

+29.19
SOBE

+25.29
RESTORAN+
MENZA

+21.74
PRAZNA
ETAŽA

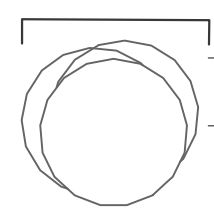
+17.74
SOBE

+14.19
SOBE

+10.29
ALTERNATIVNA
KLINIKA

+6.39
ALTERNATIVNA
KLINIKA

+0.00
LOBBY

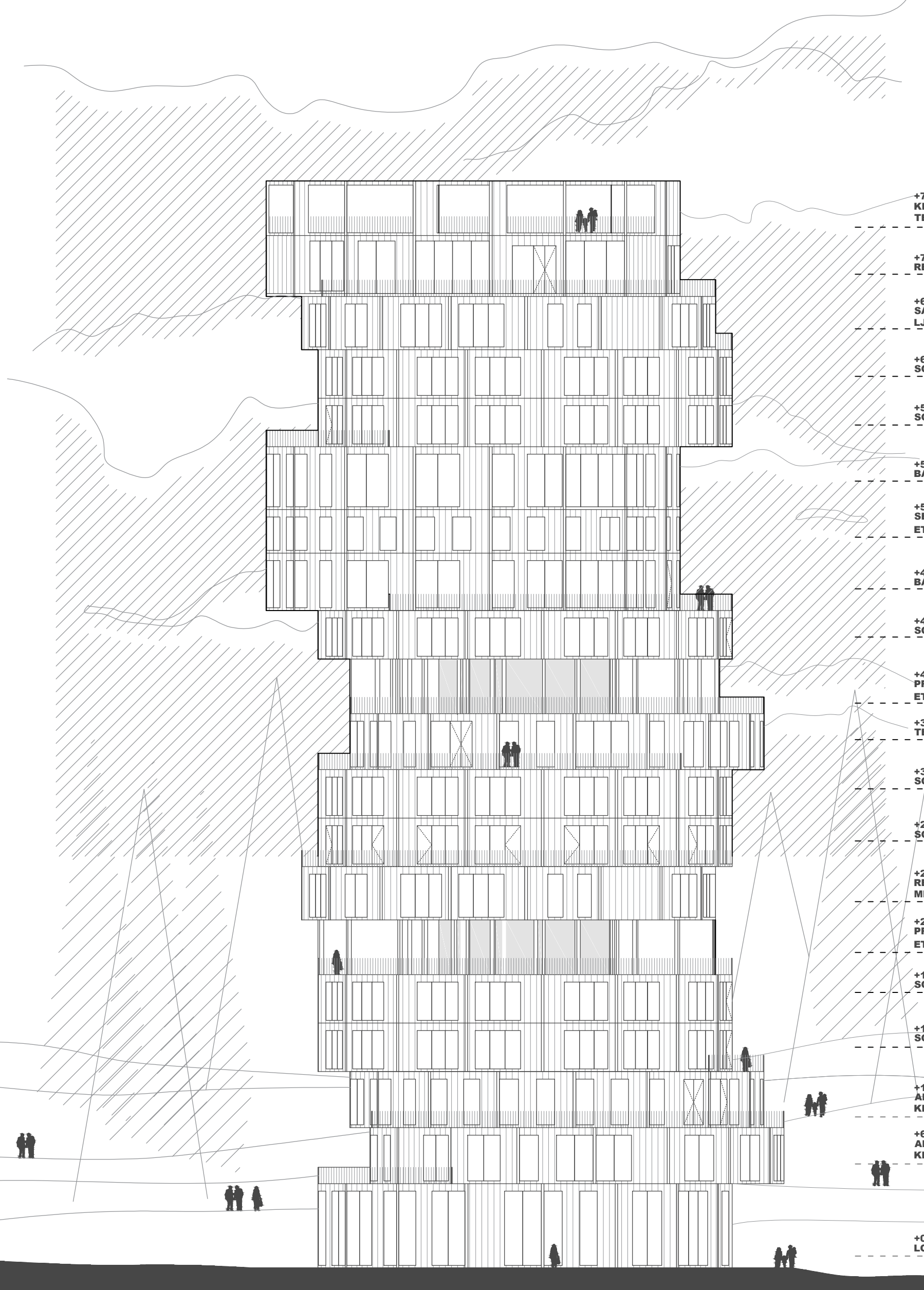

1:200

Pročelje SJEVER

1

+74.70
KROVNA
TERASA

+70.80
RESTORAN

+66.90
SALON
LJEPOTE

+63.35
SOBE

+59.80
SOBE

+55.19
BAZEN

+52.00
SERVISNA
ETAŽA

+47.74
BAZEN

+44.19
SOBE

+40.29
PRAZNA
ETAŽA

+36.29
TERETANA

+32.74
SOBE

+29.19
SOBE

+25.29
RESTORAN+
MENZA

+21.74
PRAZNA
ETAŽA

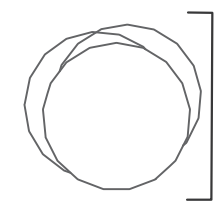
+17.74
SOBE

+14.19
SOBE

+10.29
ALTERNATIVNA
KLINIKA

+6.39
ALTERNATIVNA
KLINIKA

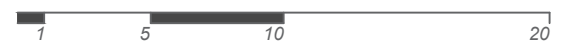
+0.00
LOBBY

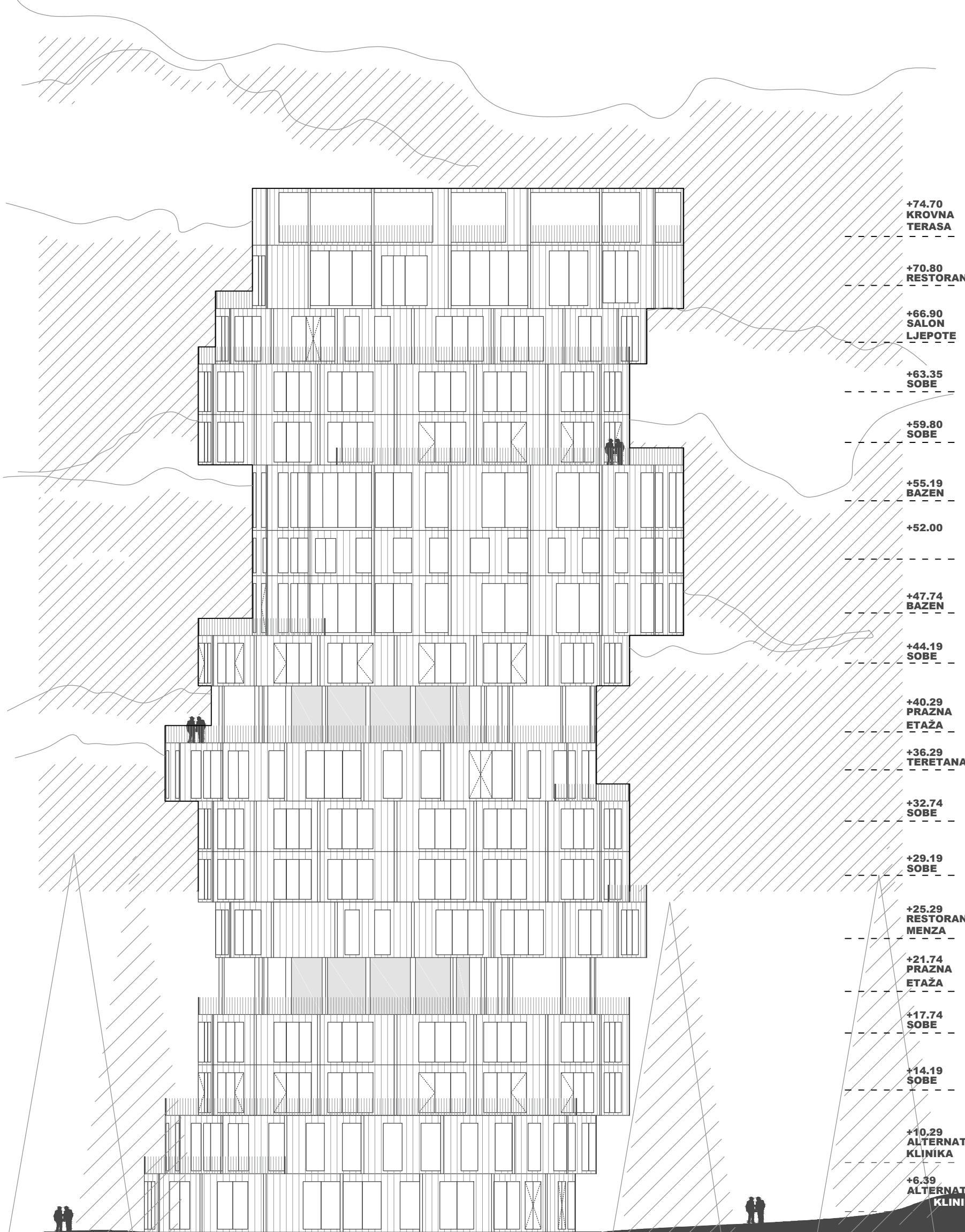
1:200

Pročelje ISTOK

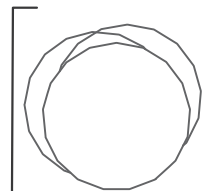
2

- +74.70
KROVNA
TERASA
- +70.80
RESTORAN
- +66.90
SALON
LJEPOTE
- +63.35
SOBE
- +59.80
SOBE
- +55.19
BAZEN
- +52.00
- +47.74
BAZEN
- +44.19
SOBE
- +40.29
PRAZNA
ETAŽA
- +36.29
TERETANA
- +32.74
SOBE
- +29.19
SOBE
- +25.29
RESTORAN+
MENZA
- +21.74
PRAZNA
ETAŽA
- +17.74
SOBE
- +14.19
SOBE
- +10.29
ALTERNATIVNA
KLINIKA
- +6.39
ALTERNATIVNA
KLINIKA

1:200
Pročelje ZAPAD 4

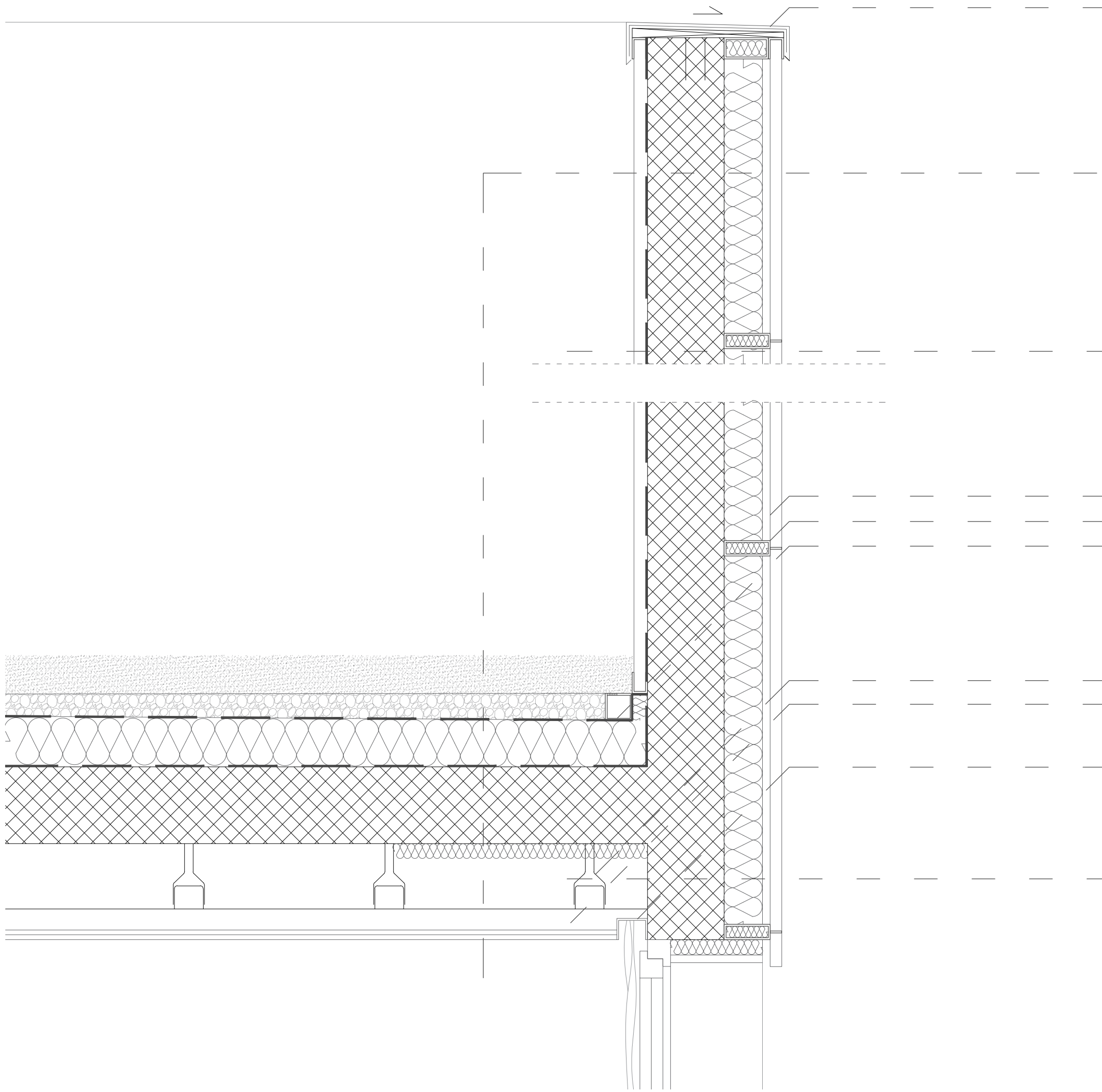

1:100

Tlocrt REŽIMI KORIŠTENJA

limeni opšav

zeleni krov - k1

zemljani nasip	-
geotekstil	0,5 cm
drenažni sloj šljunka (8 - 16 mm)	min. 5 cm
protukorijenska membrana	0,05 cm
termoizolacija u padu - XPS	min. 10 cm
PE folija	0,015 cm
parna brana	≈ 1 cm
AB ploča	20 cm
zračni prostor	22,5 cm
gipskartonska ploča x2	2,5 cm

vanjski zid - z1

drvena obloga jela	3,0 cm
polimerna hidroizolacijska traka	0,5 cm
AB zid	20 cm
termoizolacija	10 cm
zračni prostor	2,0 cm
drvena obloga	3,0 cm

drvena obloga jela

čelični nosač drvene obloge fasade ventilirane fasade

kanal za odvodnju oborinske vode

nonius ovjes gipskartonskih ploča

dvosmjerna podskonstrucija gipskartonskih ploča

utor za zavjese

vanjski zid - z2

glet + boja	-
AB zid	20 cm
termoizolacija	10 cm
zračni prostor	2,0 cm
drvena obloga	3,0 cm

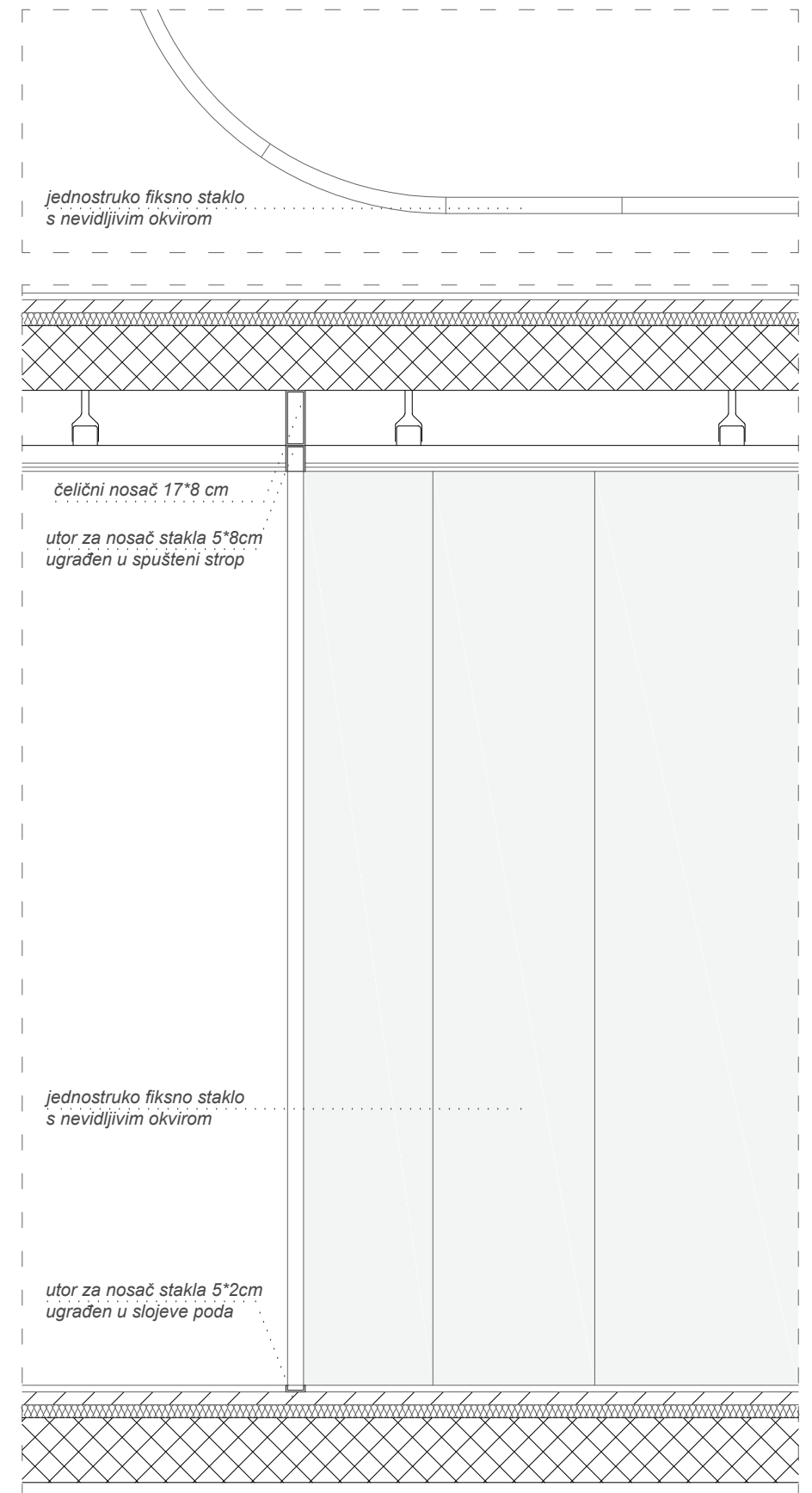
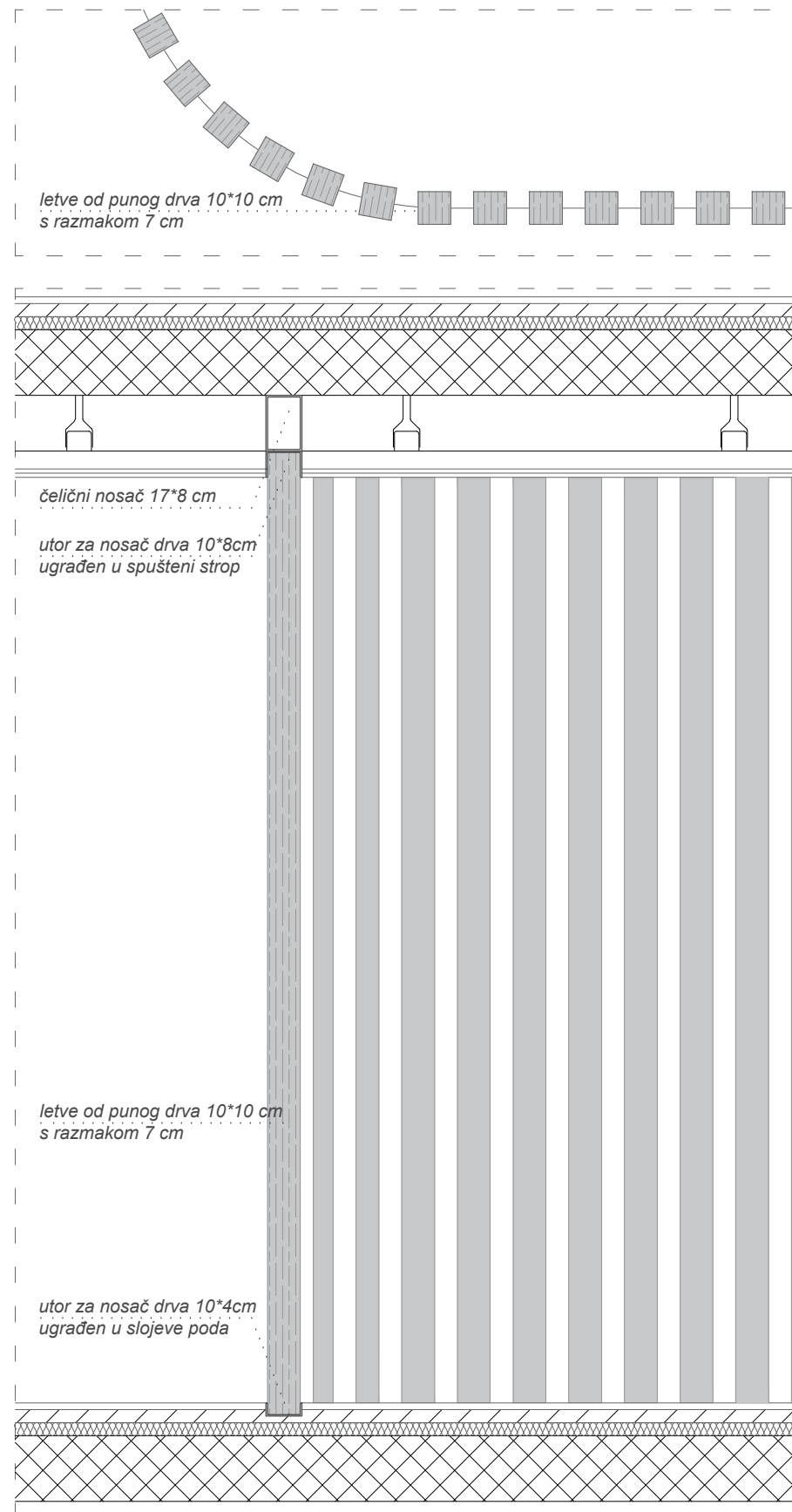
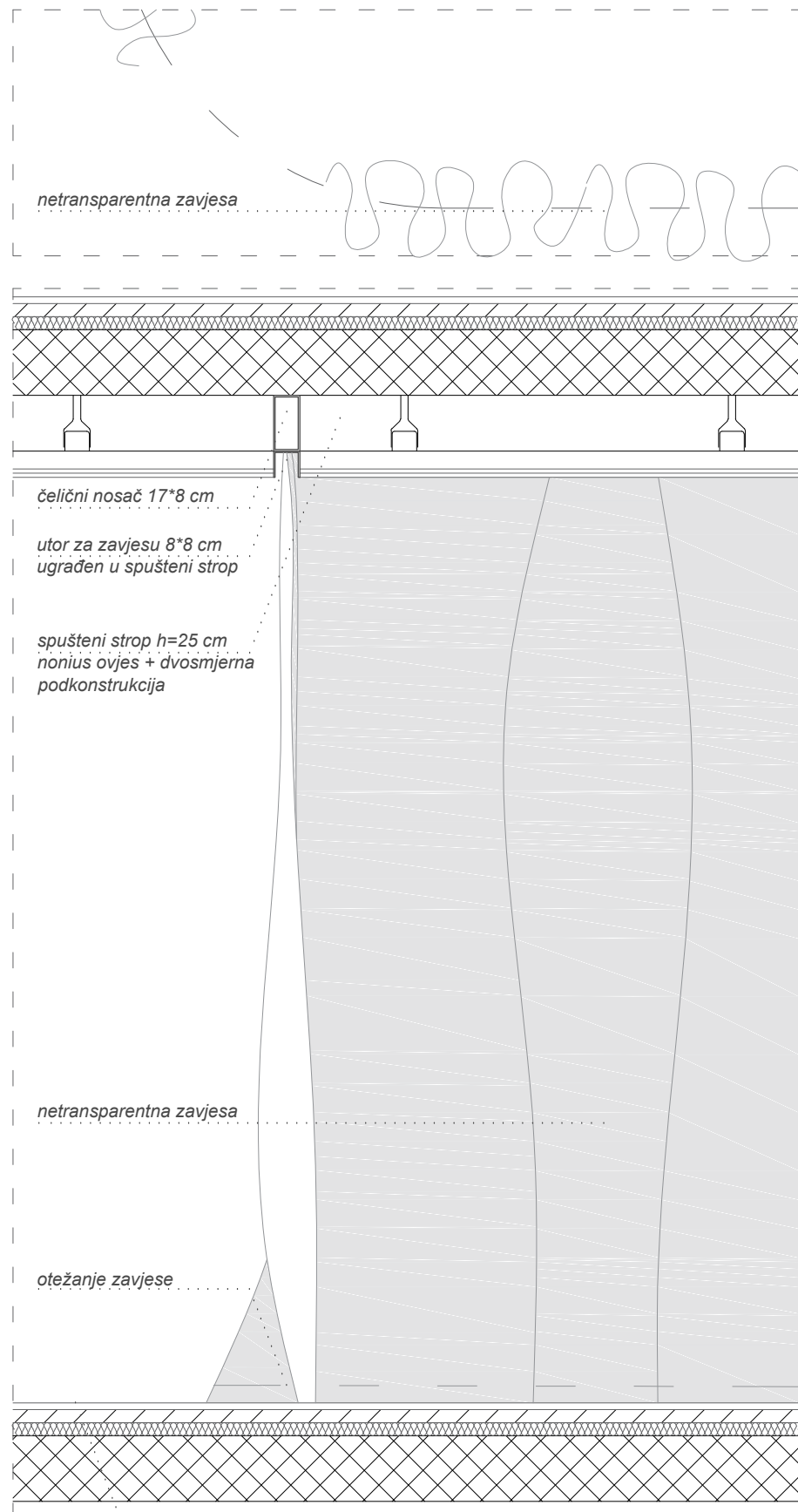
1:20

DETALJ KROVNA TERASA

0.5

1

međukatna konstrukcija - m1

parket	2 cm
estrih	4 cm
termoizolacija	4 cm
AB ploča	20 cm
zračni prostor	22,5 cm
gipskartonska ploča x2	2,5 cm

1:20

DETALJ TIPOVA PREGRADA

